

KAU TAU 'A 'ENE 'AFIO

KONGA LALAHİ 'O E PALANI NGAUE MO E PATISETI

2020-2023

FAKAHOKOHOKO ‘O E KANOTOHI

Talamu’aki ‘a e ‘Eiki Minisita	4
Talateu mei he ‘Eikitau	5
Ko e Vakai Fakalukufua.....	6
Tu’unga Fakalao ‘o e Fakahoko Ngaue	6
Ngaahi Kupu Ngaue Fekau’aki.....	7
Visone	9
Misiona	9
Taumu’a	9
Tokoni ki he Fa’unga Palani Langa Fakalakalaka ‘a Tonga	9
Ngaahi Fatongia ‘o e Kau Tau ki hono fakaola ‘a hono ngaahi Taumu’a Ngaue	11
Sio Fakalukufua ‘o e Kau Tau ‘a ‘Ene ‘Afio	14
Polokalama 01: Kau Tau ‘a ‘Ene ‘Afio	14
Polokalama Si’i 01: ‘Ulu’i ‘Apitanga	15
Polokalama Si’i 02: Va’a Ka’ate Fakalangilangi ‘a e Tu’i	19
Polokalama Si’i 03: Va’a Tautahi	23
Polokalama Si’i 04: Va’a Tau ‘Uta.....	27
Polokalama Si’i 05: Va’a Tokoni	31
Polokalama Si’i 06: Va’a Ako.....	36
Polokalama Si’i 07: Va’a Laula Puna	39
Fa’unga ‘o e Kau Tau ‘A ‘Ene ‘Afio.....	34
Patiseti mo e Kau Ngaue.....	34
Ko e Patiseti ‘a e Kautau ‘a ‘Ene ‘Afio ki he lolotonga mo e kaha’u	34
Patiseti Vahe mo e Kaha’u	34
Patiseti Faka-Kautau Ki He Ngaahi Polokalama Si’i	35
Fokotu’utu’u Fo’ou	34
Fokotu’utu’u 1: Fokotu’u ‘Apitanga Tau ‘i ‘Eua.....	34
Fokotu’utu’u 2: Fokotu’u ‘a e Va’a Fetu’utaki pea moe Ngaahi Fakamatala Faka-tekinikale (CIT)..	34
Fokotu’utu’u 3: Ako Pailate mo e ‘Enisinia	34
Fokotu’utu’u 4: Totongi mai ha Vakapuna	35
Fokotu’utu’u 5: Fale Ngaohi’anga Mahafu	35
Fokotu’utu’u 6: Toho VOEA <i>Pangai</i> & VOEA <i>Neiafu</i>	36
Fokotu’utu’u 7: Me’alele Fo’ou.....	36
Fokotu’utu’u 8: Teunga Tau Fo’ou	37
Fokotu’utu’u 9: Lisi Kelekele Fakamilitale	37
Fokotu’utu’u 10: Letio To’oto’o & Letio Me’alele & Maka Letio	37
Fokotu’utu’u 11: Fakalahi mai Ngaahi Mahafu	38
Fokotu’utu’u 12: Fana’angapolo Lotofale.....	38
Ngaahi Fakamatala Tanaki.....	40

Ko e Ngaahi Fakanounou

1CES	1 st Construction Engineering Squadron – Va'a Tufunga
AWQ	Annual Weapon Qualification (live firing)- Tesi Me'atau Fakata'u
CC	Component Commander -'Ofisa Pule 'o e Ngaahi Va'a lalahi
CDS	Chief of Defence Staff – 'Eikitau 'o e Potungaue
CIT	Communication & Information Technology – Va'a Komipiuta mo e Fetu'utaki
CP&B	Corporate Plan and Budget – Palani Ngaue mo e Patiseti
DLOC	Directed Level of Capability – Tu'unga Mateuteu Fakaivi Ngaue
DFO	Defence Forces Orders – Ngaahi Tu'utu'uni Fakahoko Ngaue 'a e Kautau
EEZ	Exclusive Economic Zone – Konga tahi fakalao 'o e fonua
HADR	Humanitarian Assistance and Disaster Relief – Tokoni ki he ngaahi faingata'a fakafonu'a mo e fakatamaki fakaenatula
HMAF	His Majesty's Armed Forces – Kau Tau 'a 'Ene 'Afio
KPI	Key Performance Indicator – Me'afua Fakahoko fatongia
LCM	Landing Craft Medium – Vaka fakatu'uta
MDA	Ministries, Departments and Agencies – Ngaahi Potungaue
MLOC	Minimum Level of Capability – Tu'unga Mateuteu Fakaivi Ngaue Ma'ulalotaha
MP	Military Police – Polisi Fakakautau
NIIP	National Infrastructure Investment Plan – Palani Fakafonua ki he ngaahi ngaue Lalahi
OLOC	Operational Level of Capability – Tu'unga Mateuteu Fakaivi Ngaue Required Fitness Test – Fiema'u le sivi'i 'a e tu'unga mateuteu fakamalohisino 'a e tangata mo e fifine sotia.
RFL	Royal Tonga Marines – Kau sotia Malini Fakatu'i 'a Tonga
RTM	Search and Rescue – Fekumi mo e Fakahaofimo'ui
SAR	Standing Operating Procedures – Tu'utu'uni Ngaue Angamaheni
SOP	Test of Equipment Training (Weapons) – Sivi 'o e 'ilo ki he me'atau Tonga Royal Guards – Kau Ka'ate Fakalangilangi 'a 'Ene 'Afio
TOET	Tonga Royal Guards – Kau Ka'ate Fakalangilangi 'a 'Ene 'Afio
TRG	Tonga Strategic Development Framework – Palani Ngaue Fakalakalaka Fakafonua 'a Tonga
TSDF	Fakalakalaka Fakafonua 'a Tonga
UNCLOS	United Nations Conventions on Law of the Sea – Ko e konivesio 'a e UN ki he Lao 'o Tahi.

Talamu'aki 'a e 'Eiki Minisita

'Oku ou hounga'ia keu fakahoko atu 'a e Palani Ngaue 'a e Kau Tau 'A 'Ene 'Afio ki he 2020/21 – 2022/23.

I he Palani Ngaue ko 'eni, 'oku fakaha ai 'a e ngaahi palani ki he halafononga 'a e Potungaue 'i he ta'u 'e tolu (3) ka hoko mai 'o fenapasi pe moe ngaahi kaveinga 'oe Palani Langa Fakalakalaka Fakafonua II (2015-2025) moe ngaahi fakalakalaka faka-Pule'anga.

'Oku fakamamafa 'a e Palani ko 'eni, ke hiki ki 'olunga 'a e fakahoko fatongia 'o fakafou 'i he ngaahi fakalelei ki hono tokanga'i 'oe Potungaue moe fakahoko ngaue. 'Oku taaimu'a foki 'a e Palani 'i hono tataki 'a e ngaahi ngaue 'a e Potungaue pea mo hono fakahoko 'oe ngaahi ngaue fo'ou kuo tali ke faka-pa'anga. 'Oku tokanga foki 'a e Potungaue ki he ngaahi faingamalie 'oku ma'u 'o fakafou 'i he ngaahi Fakamatala, Fetu'utaki moe Tekinolosia, 'aia 'e malava ai 'e he Potungaue ke tali kihe fiema'u 'a e kakai he taimi totonu, ngaue 'ata ki tu'a, pea taliui 'i he ngaahi fai tu'utu'uni moe fakahoko fatongia kihe kakai 'oe fonua.

'Oku ou falala, ki he tataki 'a e 'Eiki Tau (Pilikatia Lord Fielakepa) mo 'ene kau 'ofisa moe toenga 'o e Kau Tau 'A 'Ene 'Afio 'e a'usia 'a e ngaahi palani moe ngaahi taumu'a 'aia kuo fokotu'u kihe Palani ko 'eni, 'aki ha ngaahi founiga fakapotopoto 'oe ngaahi fakamole fakapa'anga mo hono vahevahe 'oe ngaahi naunau ke fakahoko'aki 'a e fatongia.

'Oku ou fakalotolahi'i 'a e hokohoko atu 'a e poupou moe ngaue fakataha 'a e Potungaue mo hono ngaahi va'a fengae'aki, 'i hono teke ke a'usia 'a e ngaahi taumu'a ngaue kuo fatu kihe ta'u 'e tolu (3) ka hoko mai.

Lord Ma'afu
'Eiki Minisita 'A e Kau Tau 'A 'Ene 'Afio

Talateu mei he ‘Eikitau

Ko e Palani Ngaue ‘a e Kau Tau ‘a ‘Ene ‘Afio ki he 2020-2023, ko e hokohoko atu pe ia hono patoloaki ‘e he HMAF, ‘a e Ola Fakafonua ko ia kuo fakamohe mei ‘ulu ‘e he Fa’unga Fokotu’utu’u Langa Fakalakaka ‘a Tonga hono ua. ‘E fakatefito ‘a e poupou ‘a e HMAF, ‘i he malava ke fakahoko hono ngaahi tefito’i fatongia kuo tu’utu’unia ‘e he lao. Ko ia ‘oku mahu’inga ke fepoupouaki ‘a e Potungaue ke fakakakato ‘a ‘ene ngaahi ngafa fatongia fakapotungaue ‘i ha founa ‘oku taau mo fakapotopoto ‘o fakatatau mo e ivi fakapa’anga mo e me’angae ‘oku tau ma’u.

‘Oku ‘i ai ‘a e ‘amanaki ‘e kei hokohoko atu pe ‘a e feliuliuki ‘a e ‘atakai fakamalu’i ‘i he ta’u ‘e tolu ka hoko mai. Tu’unga ‘i he fakangatangta ho tau ivi fakakautau, ‘e kei muia ai pe ‘e he Kau Tau ‘a ‘Ene ‘Afio ‘a ‘ene taumu’a ngaue fakamalu’i ko e “**Ngaue Malu’i Fetokoni’aki**”, ko ha makatu’unga ia ki hano fakaola ‘ene visone mo hono fakakakato ‘a ‘ene misiona kuo fokotu’u. ‘I he ta’u ‘e tolu kuo maliu atu, na’e ‘i ai ‘a e fakalakalaka lahi ‘i he Kau Tau ‘a ‘Ene ‘Afio ‘i hono fakamalohi’i ‘a e ngaahi tefito’i ‘ilo mo e ngaahi taukei fakakautau. Ka neongo ia, ‘oku fiema’u ke ke i hokohoko atu pe ‘a e fakalakalaka ‘i hono fakahoko ‘etau ngaue’aki hano tuku ‘etau tokanga ki hotau ngaahi tefito’i fatongia tu’utu’unia.

Ko e tangata moe fefine sotia ‘a e koloa mahu’inga taha ‘a e Kautau ‘a ‘Ene ‘Afio. Ko e poutuliki ke fakafenapasi moe founa taki ‘o fakapapau’i ‘oku fakahoko ‘i he tu’unga kotoa. Ko e ngaahi mo’oni’i me’a ‘oku ne ‘omai ‘a e ngaahi tefito’i mo’oni fakamolale moe ‘efika ko e poutuliki ia ‘etau fakahoko fatongia. ‘Oku mahu’inga ki he Kau Tau Malu’i ‘A ‘Ene ‘Afio kenau mou’i’aki ‘a e ngaahi tu’unga ulungaanga mahuinga ‘i hono fakahoko honau fatongia.

‘Oku ou ‘amanaki ‘e hoko ‘a e palani ni ko ‘etau tefito’i tuhulu ia ki he ta’u ‘e tolu ka hoko mai. Te ne takiekina fakafo’ituitui pea mo fakapotungaue kia tekitautolu ke tau ikuna ‘a ‘etau taumu’a fakapotungaue. ‘I he ‘etau ngaue fakataha mo hotau ngaahi kupu ngaue fekau’aki, te tau malava ‘o fakapapau’i ‘oku tau fakatoka ha ‘atakai ke “*Patoloaki ‘a e fakalakalaka ke fakalekesi e mo’ui ‘a e taha kotoa*”’. ‘Oku fiema’u ‘a e memipa kotoa ‘o e Kau Tau ‘a ‘Ene ‘Afio, ke nau feangainga mo e palani ni, mo e anga ‘e nau tokoni ki hono fakahoko.

‘Oku ou ‘amanaki atu ki hano fakahoko lelei ‘a e palani ni ‘i he ta’u ‘e tolu ka hoko mai.

Fielakera
‘Eikitau
Kau Tau ‘A ‘Ene ‘Afio

Ko e Vakai Fakalukufua

Tu'unga Fakalao 'o e Fakahoko Ngaue

'Oku fakahoko fatongia 'a e Kau Tau 'a 'Ene 'Afio 'o fakatatau pea mo fakamalumalu 'I he lao 'o e fonua 'I he 'ene tukupa ki hono tefito'i fatongia ko hono tauhi mo malu'i 'a e ma'uma'ulu 'o e fonua mei he ngaahi palopalema fakalotofonua pea mo tu'apule'anga. 'Oku mahu'inga foki ki he Kau Tau 'a 'Ene 'Afio ke ne tauhi 'a hono ngaahi talite faka-vaha'apule'anga mo faka-feitu'u 'a ia kuo hoko ko e makatuliki 'o e melino faka-vaha'apule'anga mo faka-feitu'u 'i he ngaahi ta'ulahi. Ko ia ai, ko e ngaahi lao 'eni mo e ngaahi talite 'oku kaungatonu ki he Kau Tau 'a 'Ene 'Afio:

- Lao ki he Kau Tau 'a 'Ene 'Afio 1992**

Ko e tefito'i fatongia 'o e Kau Tau 'a 'Ene 'Afio ke malu'i 'a e tu'unga tau'ataina fakafonua 'o Tonga, hono kakai mo 'ene ngaahi me'a mahu'inga fakapule'anga. Ko e Lao ki he Kautau 'a 'Ene 'Afio 1992 pea mo e Ngaahi Tu'utu'uni 'a e Kau Tau 'a 'ene 'Afio 1994 'a e ongo tefito'i Lao ki hono langa mo hono tauhi 'o e Kau Tau. Ko e ongo Lao ko 'eni pea mo e Poate Malu'i 'oku nau fakatoka 'a e ngaahi halafononga mo e ngaahi takiekina ki hono tataki lelei, mapule'i lelei pea mo hono fakalele lelei 'o e Kautau.

'I he malumalu 'o e lao 'o e Kau Tau 'a 'Ene 'Afio 1992, ko e ngaahi ngafa fatongia 'o e Kau Tau 'oku anga peheni: Ke malu'i 'a e fonua mo hono kakai; Tokoni ki he kau ma'u mafai fakapule'anga ma'olunga' ki hono pātoloaki 'o e melino; Tokoni ki he kau ma'u mafai fakapule'anga ma'olunga' 'i he taimi 'oku hoko ai ha ngaahi fakatamaki ki he fonua; pea mo ha to e ngaahi ngaue kehe pe 'oku finangalo kiai 'a 'Ene 'Afio.

Ko e ngaahi fatongia 'a e Kau Tau 'a 'Ene 'Afio 'oku malava ai kene fai tokonia 'a e ngaahi ngaue langa fakalakalaka 'a e pule'anga, malu'i e ngaahi koloa 'i hotau potu tahi' mo hotau kau 'ā fonua, fakahoko e ngaue fekumi fakahaofi mo'ui mo e ngaue tokoni fakavavevave 'i he fengae'aki mo e ngaahi potungaue 'a e kau ma'u mafai fakapule'anga ma'olunga. Ko e ngaahi lao 'oku ne fakamafai'i e ngaahi ngaue tokoni 'oku pehe ni:

- Lao ki he Pule'i e Toutai 2002**

Kupu 2(1) Vahe 1 Lao ki he Pule'i 'o e Toutai 2002 "ofisa kuo fakamafai" 'oku 'uhinga eni ki he 'ofisa pe kuo 'osi fakamafai'i fakalao, ha 'ofisa mei he Potungaue Polisi, 'ofisa 'o e Kau Tau 'a 'Ene 'Afio pe ko ha tokotaha kuo fakamafai'i mei he Minisita fakatatau ki he Kupu 70.

- Lao ki hono Pule'i 'o e Tute mo e Faka'auha e ngaahi koloa 2007**

Kupu 67 (Heka), Lao Ki hono Pule'i 'o e Tute Moe Faka'auha e Ngaahi Koloa 2007: Ka 'iai ha 'ofisa Kasitomu, polisi pe Kau Tau 'a 'Ene 'Afio, kuo vahe'i, 'oku ne tui 'i ha tu'unga fakapotopoto 'oku 'iai ha koloa pe ha kakai 'ikai fakamafai 'i ha loto vakapuna pe vaka, 'e ngofua ki he kau 'ofisa koia kenau Ta'ofi, Heka, Hua pe Sivi'l 'a e Vakapuna pe Vakatahi pehe 'I Tonga ni.

- **Lao ki he Ngaahi Konga Tahi 2009**

‘Oku fakamanava’i ‘e he Lao ni ‘a e ngaahi konga tahi kehekehe ‘o Tonga ni ‘o fakatatau mo e Konivesio ‘a e Pule’anga Fakatahataha ki he Lao ‘o Tahi. Ka neongo ia, ‘oku ne to e fakamahino ko e Fanonganongo Faka-Tu’i ‘o e 1887 mo e 1972, ko e ngaahi Potutahi Fakahisitolia ia ‘o Tonga. Ko ia ai, ‘e fakapapau’i ‘e he Kau Tau ‘a ‘Ene ‘Afio ‘a e totonu ‘a Tonga ki he ngaahi Potutahi ni ‘o fakatatau mo e lao ni.

- **Ngaahi Talite mo e Felotoi Fakavaha’apule’anga**

Lao ki he fakahoko ‘o e tau

Konivesio ‘o Hague 1954

Konivesio ‘o Siniva 1949

Tu’utu’uni Ngaue Fakamamani lahi Siniva 1977

Konivesio ‘a e Pule’anga Fakatahataha ki he Lao ‘o Tahi (UNCLOS 1982)

Talite ‘o Niue 1992

Aleapau Ngaue ‘a e ngaahi fonua Pasifiki, Biketawa 2000

- **Fa'unga Palani Langa Fakalakalaka ‘a Tonga (TSDF) II:** ‘Oku fakamahino’i mai ko e tefito’i ngafa fatongia ‘a e Kau Tau ‘a ‘Ene ‘Afio ‘oku felave’i ia moe poutuliki ngaue’anga fakapolitikale. Ka neongo ia, ‘oku ‘ikai ke to’oma’ama’a ai ‘a e ngaahi tokoni ‘a e Kau Tau ‘a ‘Ene ‘Afio ki he fakalakalaka faka sosiale mo e ‘ekonomika.

‘E poupou ‘a e Kau Tau ‘a ‘Ene ‘Afio ki he Ola Fakafonua ke Tupulekina e ngaue fakataha ki he fakalakalaka tu’uloa mo hono paotoloaki ‘a ‘etau ngaahi fiema’u fakapule’anga, malu’i pea mo ‘e tau tu’unga tau’ataina fakafonua. Ko ia ai, ‘e fakatefito ‘a e poupou ‘a e Kautau ‘a ‘Ene ‘Afio ‘i he ongo Ola Fokotu’utu’u Fakangaue’anga ko ‘eni:

Tupulaki ‘a e malu fakalao mo maumauluta hono malu’i ‘o ‘api (Taumu’ā 3.2)

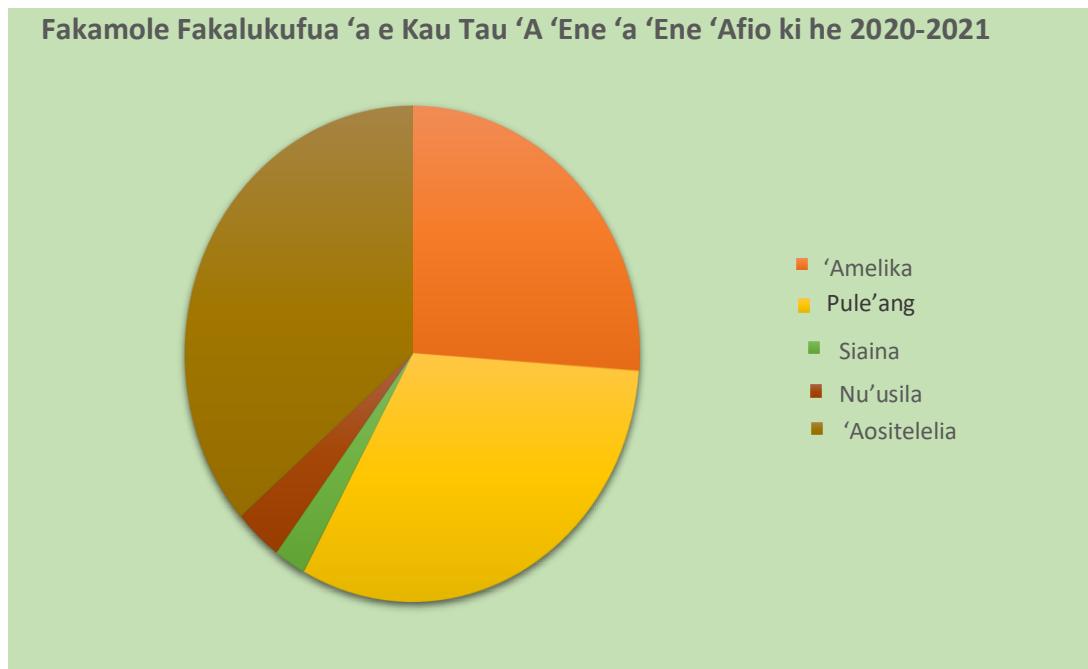
Fakalakalaka fakapolitikale pea malava ke kau fakataha mo e ngaahi fonua ‘o e Pasifiki mo mamani katoa. (Taumu’ā 3.7)

Ngaahi Kupu Ngaue Fekau’aki

‘Oku mahino’i ‘e he Kau Tau ‘a ‘Ene ‘Afio ‘a e mahu’inga ‘a hono ngaahi kupu ngaue fekau’aki ki he potungaue. ‘Oku vakai ‘a e Kau Tau ‘a ‘Ene ‘Afio ki hono va mo hono ngaahi kupu ngaue fekau’aki ‘o hange ko e va ‘o ha tokotaha fakatau mo ha faifakatau. ‘I he fakakaukau ko ‘eni, ‘oku mahino’i ‘e ki he Kau Tau, ‘oku vahe’i mai ‘a e koloa ke ‘oatu ha ola, ka ko e malu’i ‘o Tonga. Ko ia ai, kuo pau ke tau fakapapau’i ‘oku ‘i he tu’unga ma’olunga ‘a e fuafatongia ‘oku tau fakahoko.

‘E hoko ‘a e va-lelei mo e ngaahi kupu ngaue fekau’aki ko ha makatu’unga malohi ia ki he Kau Tau ‘a ‘Ene ‘Afio ke to e langa ai ha va ‘oku lelei ange ke ne to e fakalahiange ‘a hotau ivi ke fakakakato hotau ngaahi fatongia tu’utu’unia. Mole ke mama’o hono fakasi’isi’ia ‘a e mahu’inga ‘o e ngaahi kupu ngaue fekau’aki kehe, ka ‘oku fakaha ‘i he Fakatata 1 ‘a e mahu’inga ‘o e tokoni fakapa’anga ‘a e ngaahi hoa ngaue fakamalu’i ki he Kau Tau ‘a ‘Ene ‘Afio ‘i he ta’u fakapa’anga 2020/2021. ‘Oku to’oto’o kongalalahi atu ‘i he Tepile 1, ‘a e felalave’i ‘a e Kau Tau mo hono ngaahi kupu ngaue fekau’aki.

Saati 1: Ko e fakamole fakalulufua ‘a e Kau Tau ki he Ta’u Fakapa’anga
(TF 2020/21)

Tepile 1: Ko e Ngaahi Kupu Ngaue Fekau’aki mo ‘enau Felalave’i mo e Kau Tau ‘a Ene ‘Afio.

Ngaahi Kupu Fekau’aki	Kakai ‘oku tokoni atu (Customer) ki ai ‘a e Kau Tau	Kakai ‘oku tokoni mai (Supplier) ki he Kau Tau	Hoa Ngaue mo e Kau Tau	Huluhulu e Ngaue ‘a e Kau Tau
Poate Malu’i	x	x		x
Kapineti	x	x	x	x
Falealea	x	x		x
Ngaahi Potungaue ‘a e Pule’anga	x	x	x	x
Hoa ngae fakamalu’i	x	x	x	x
Kakai ‘o e fonua	x	x		
Ngaahi Kautaha taautaha	x	x	x	
Ngaahi Kautaha ‘a e Pule’anga	x	x		
Ngaahi Kautaha ‘ikai Fakapule’anga	x	x	x	

Ngaahi Kautaha Oongoongo	x	x	x	
-----------------------------	---	---	---	--

Visone

Ko e Kau Tau 'a 'Ene 'Afio 'oku nau mateutue fakapolofesinale ke fakahoko honau fatongia ke 'aonga mo lelei ki he fonua, pule'anga mo e kakai 'o Tonga 'o hange koia 'oku ha he Lao ki he Kau Tau 'A 'Ene 'Afio 1992

Misiona

Ke malu'i 'a e Pule'anga mei he ngaahi fakamanamana mei tu'a, pea ke malu'i 'a e Fonua mo e potu tahi, ke tokoni mo poupou ki he kau ma'u mafai 'i hono fakapapau'i 'oku malu mo hao pea mo ha 'atakai 'oku nonga tene fakatupulekina 'a e tupu fakasosiale, faka'ekonomika mo fakalakalaka fakapolitikale ki he fonua.

Taumu'a

Ko e Kau Tau 'A 'Ene 'Afio 'oku fakamu'omu'a ma'u pe 'a e fakalakalaka fakapolofesinale' 'a 'ene kau tau. Hokohoko atu 'a e ngaahi ako ke fakapapau'i 'oku ma'opo'opo 'a e ngaahi tefito'i taukei mo e 'ilo fakamilitale pea ke 'i he tu'unga ma'olunga mo polofesinale.'I hono fakapapau'i 'oku 'ausia pea fakahoko lelei 'a e taumu'a. Ko e Kau Tau 'A 'Ene 'Afio 'oku hokohoko atu:

1. Fakapapau'i 'oku fakahoko lelei hono tiliva 'o e ngaahi taukei 'ilo 'a e sotia ke fakafenapasi mo e fiema'u 'a e Pule'anga ke mahino 'oku falala'anga 'o taau mo e fiema'u mo e 'amanaki 'a e Pule'anga;
2. Fokotu'u ha founa ke fai 'aki hono filifili 'o kakai lelei taha kuo tukupa ke nau mateaki ma'ae sotia;
3. Fakamalohi'i 'a e va fengaue'aki moe ngaahi kupu fekau'aki, ko e potungaue 'a e Pule'anga, Ngaahi kautaha 'ikai ke fakapule'anga, kulupu sosaieti sivile, moe hoa ngaue fakamalu'i.
4. Fakalakalaka 'a e founa mo e 'ilo fakataki moe poto'i ngaue 'i he founa fakahoko ngaue.

Mahu'inga 'a e va fakangaue 'a e ngaahi hoa ngaue fakamalu'i 'o e fonua kaunga'api koe siate folau ia ki he tau 'e nima 'oku hanganaki mai. Pea ke ngaue vaofi mo e ngaahi hoa ngaue.

Tokoni ki he Fa'unga Palani Langa Fakalakalaka 'a Tonga

Taumu'a ki he Palani Langa Fakalakalaka

Ko hono faitokonia 'a e ngaahi ivi ngaue pea mo feinga ke vaofiang'e 'ae ngaahi va fengaue'aki fakavaha'a Pule'anga ke faitokonia e ngaahi palani langa fakalakalaka (SDG 17)

TSDF II Ola Fakafonua

Paotoloaki 'a e fakalakalaka ke fakalekesi e mo'ui 'a e taha kotoa

TSDF II Kaveinga Ngaue Fakafonua

Hokohoko atu e ngaahi ngaue tauhi va mo tu'apule'anga, malu'i 'o e fonua, pea mo e pule tau'ataina.

TSDF II Ola 'o e ngaahi fokotu'utu'u fakangāue'anga:

- 3.2: “*Fakalakalaka hono tauhi e lao mo e ma'uma'uluta e fonua kae pehe kihe malu'i fakalotofonua.*”
- 3.7: “*Fakalakalaka e tu'unga fakapolitikale mo e vā fakamalu'i mo e ngaahi fonua 'o e Pasifiki kae pehē ki mamani lahi.*”

TSDF II Ngaahi Ola Fakapotungaue

- Ola 1: Fale'i ki he pule'anga feka'u'aki mo e ngaahi ngaue fakamalu'i mo fakakautau.
- Ola 2: Fakalakalaka 'a e ngaahi ivi fakapotungaue ki ha ngaahi ngafa fakakautau 'e tu'utu'unia me i he pule'anga.
- Ola 3: Fakalakalaka 'a e va fakamalu'i mo e taukei fengau'aki mo e ngaahi hoa ngaue fakamalu'i.

Ko e Ngaahi Ola 'o e Ngaahi Va'a 'o e Kau Tau 'a 'Ene 'Afio

1. Fakalakalaka hono fale'i 'o e 'Eiki Tau ki he tu'unga mateuteu 'o e kau tau pea mo e ngaahi va'a lalahi.
2. Fakalakalaka hono teuteu' 'a e ngaahi fakahinohino mo e ngaahi tu'utu'uni ki hono pule'i 'o e kau tau/ ngaahi va'a lalahi.
3. Fakalakalaka 'a e ngaahi ivi ngaue ki hono malu'i 'a e Fale 'o e Hau, malu'i 'o e kakai mahu'inga, mo ha ngaahi ngaue fakakautau 'e tu'utu'uni mai me i he pule'anga.
4. Fakalakalaka 'a e ngaahi ivi ngaue 'i tahi ke talia ha ngaahi ngaue fakakautau 'e tu'utu'unia mai me i he pule'anga.
5. Fakalakalaka 'a e ngaahi ivi ngaue 'i 'uta ke fakahoko'aki e ngaahi fatongia fakakautau 'oku tuku mai mei he Pule'angá
6. Fakalakalaka 'a e ngaahi ivi ngaue faka-tauhikoloa, faka-'enisinia mo e fakamusika ki ha ngaahi ngaue fakakautau 'e 'omai me i he pule'anga.
7. Fakapapau'i ha founга ako mo ha fakalakalaka ola lelei ki he kautau telia 'a e ngaahi ngaue fakakautau 'o he 'aho ni mo e kaha'u.
8. Fakalakalaka 'a e ngaahi ivi ngaue ki he 'ataa ki he ngaahi ngaue 'e tuku mai me i he pule'anga.

9. Fakalakalaka ‘a e ngaahi va ngaue fakamalu’i mo e ngaahi hoa ngaue fakakautau me i muli.

10. Fakalakalaka ‘a e taukei fengaue’aki fakataha mo e ngaahi hoa malu’i.

Ngaahi Fatongia ‘o e Kau Tau ki hono fakaola ‘a hono ngaahi Taumu’ a Ngaue

Faito’o Kona Tapu mo e Malu ‘o e Fonua

Ko hono hu ta’efakalao ‘o e faito’o kona tapu pe mo e ngaahi naunau ke fai hono ngaohi’aki ‘i Tonga ko ha palopalema ia he ‘ikai lava ‘e he Potungaue Polisi pe ko e Potungaue Tanaki Tukuhau ke fakafepaki’i tokotaha. Kuo hoko foki ‘a Tonga ko ha fonua ke ngaue’aki ki hono fakafou ai ‘a e faito’o kona tapu mei he ngaahi fonua ‘o ‘Amelika Tonga ki he ngaahi maketi ‘i ‘Aositelelia mo Siaina. Pea ko e me’ a pango he kuo toe hoko pe ‘eni ‘a Tonga ia ko e maketi ki he faito’o kona tapu pea ‘oku ‘i ai leva ‘a e hoha’ a mo e ilifia he ko e me’ a ‘eni tene malava ke uesia ‘a e tu’unga malu mo e ma’uma’uluta ‘o e fonua. ‘Oku fu’u fiema’u leva ‘a e Pule’anga ke ngaue fakataha ke ta’ofi mo fakafepaki’i ‘a e hu ta’efakalao mai ‘a e faito’o kona tapu mo hono ngaahi naunau ki Tonga. Ko e fatongia leva kuo fakafatongia ‘aki ‘a e HMAF ko hono le’ohi ‘o e ngaahi potutahi ‘o e fonua ‘a ia ‘oku fakafuofua ki he sikuea kilomita ‘e 700,000. Ko e HMAF ‘oku ‘i ai ‘a honau ngaahi vaka le’o kuo fakanaunau mo teuteu’i ke fe’unga ki he fa’ahinga fatongia ni. ‘Oku kau foki henri mo e kau ‘ofisa mo e kau kauvaka kuo teuteu’i mo ‘ako’i ke malava ‘o fakahoko lelei ‘a e ngaahi fatongia ni. Ko e ngaue ni ‘oku fakafatongia‘aki ‘a e Va’ a Tautahi ‘a ia kuo tu’utu’uni ke nau folau ‘o fakahoko hono le’ohi ‘o e potu tahi ‘i he ‘aho ‘e 150. ‘Oku malava foki ‘e he kau ‘Ofisa mo e kauvaka ke ta’ofi ‘o hua ha vaka kapau ‘oku ma’u pe lipooti ‘oku nau fakahoko ‘a e ngaahi ngaue maumau lao ni. Ko e ngaue ‘a e Va’ a Tautahi ki hono le’ohi ‘o e potutahi ‘o Tonga ‘e makatu’unga pe ia mei he totongi ‘o e lolo ke ‘utu ‘aki ‘a e vaka pehe foki ki he patiseti ‘oku tali ‘ehe Pule’anga.

‘Oku mateuteu ma’u pe ‘a e HMAF ke fakahoko ‘a hono kumi ‘a e ngaahi vaka ‘oku mole ‘i tahi. Ko e fatongia foki ‘eni ‘oku ‘ikai ‘i ai hano patiseti ka ‘oku tokoni ma’u pe ‘a e HMAF ‘i he taimi ‘oku ma’u ai ‘a e kole tokoni mei he Potungaue Polisi. Ko e taha foki ‘eni e ngaahi fatongia ‘oku tu’ukimu’ a ai ‘a e Va’ a Tautahi koe’uhi ko e me’angae mo e taukei ‘a e kau ngaue ‘o tautau tefito ki he taimi ‘oku mole ai ha vaka ‘i he ngaahi potu tahi mama’o atu ‘o Tonga.

Mo’ui

‘Oku ‘i ai e ngaahi taimi ‘oku ma’u ai ha ngaahi kole tokoni mei he Potungaue Mo’ui ke fetuku ha ngaahi me’angae mahu’inga ki he ‘otu motu makatu’unga ‘i ha fu’u fiema’u fakavavevave pea ‘oku ‘ikai toe faingamalie ha founa e taha ke ‘ave ai. ‘Oku toe tokoni foki ‘a e HMAF ki hono fakafolau mai ha mahaki fakavavevave mei he ‘otu motu ki Tongatapu kae toki fakaa’u ‘e he me’alele ‘a e Potungaue Mo’ui. Ko e ngaahi fatongia tokoni kotoa ‘eni ‘oku ‘ikai hano patiseti ka kuo pau ke fakahoko e tokoni.

Ako

‘Oku faingamalie ‘a e memipa ‘o e HMAF mei he’ene ngaahi polokalama fetokoni’aki mo hono ngaahi hoa ngaue malu’i hange ko ‘Aositelelia, Nu’usila, ‘Amelika, Pilitania,

Initia pea mo Siaina. I he 2019, ne a'u ki he toko 66 'a e kau memipa 'o e HMAF ne ma'u faingamalie 'o folau atu 'o ako 'I 'Aositelelia, Nu'usila, 'Amelika, Initia pea mo Siaina. Ne toe ma'u faingamalie foki mo ha toko 34 mei he polokalama tokoni 'a Nu'usila ki he ngaahi ako fakalotofonua hange ko e Ako'anga 'o Tonga ki he 'Ilo mo e Taukei Ngaue, Akoanga Ma'olunga 'o Tupou, Ako'anga Fakatekinikale 'o 'Ahopanilolo. 'Oku toe 'i ai foki mo e faingamalie ako ki he toko 2 'oku foaki 'e he Polokalama Fengau'aki Malu'i mo 'Aositelelia 'a ia ko e sikolasipi 'oku fua kotoa 'e 'Aositelesia 'a e fakamole ke ako 'i he ta'u 'e 2 'i ha fa'ahinga Univesiti pe 'i 'Aositelelia 'i he polokama MA. 'Oku 'i ai foki mo e ngaahi faingamalie ki he Kau 'Ofisa mo e sotia ma'olunga ki he ngaahi tu'unga faka faiako 'i he ngaahi 'apiako faka Kautau 'i muli 'o kau ai 'a e: 'ofisa 'e 1 'i he 'Apiako Ako 'Ofisa 'a Nu'usila 'oku fetongi fakata'u 2; sotia ma'olunga 'e 1 ki he 'Apiako ki hono teuteu'i 'a e kau ako mei muli ki 'Aositelelia, 'oku fetongi fakata'u 2; 'ofisa 'e 1 'oku faiako 'I he 'Apiako ako 'ofisa 'a 'Aositelelia, 'oku vilo fakata'u 4. Ko e ngaahi faingamalie ako mo e ngaue kotoa ko 'eni 'oku monu'ia ai 'a e Kau Tau 'a 'Ene 'Afio 'oku fakataumu'a kotoa ki hono fakalakalaka ke toe ma'olunga ange tu'unga 'o e 'ilo pea ke tokoni ki hono langa hake 'a e tu'unga fakahoko fatongia 'o e potungaue ki ha tu'unga ma'olunga mo falapolofesinale. 'Oku lave monu 'a e fonua 'i he taimi koia 'e fili ai 'a ha ni'ihhi ke hoko atu mei he potungaue ni. Tenau to'oto'o ai pe 'a e ngaahi teu tangata mo e 'ilo ne lalanga mei he Kau Tau 'a 'Ene 'Afio.

'Oku 'i ai foki mo e ngaahi taimi 'oku fa'a kole tokoni ai 'a e Potungaue Ako 'i he taimi 'oku faingata'a'ia fakapa'anga ai pea 'ikai lava ke fakafolau vakapuna pe vakatahi 'a e pepa sivi mo e kau fai sivi ke ngaue'aki 'a e vaka le'o. Neongo 'oku 'ikai totongi kuo pau ke fakahoko 'e he HMAF 'a e tokoni he koe ngaue ki he lelei fakalukufua ki he fonua.

'Oku fakalele foki 'ehe Kau Tau 'a 'Ene 'Afio 'a e ngaahi polokalama ako ma'a e ngaahi 'apiako hange ko Kolisi 'Apifo'ou, Kolisi ko Tupou pea pehe foki ki he 'Apiako Fakatekinikale 'o Monifooti. Ko e taumu'a 'o e ako ni ke tokoni ki he 'ulungaanga 'o e fanau ako ke toe lelei ange nofo 'i he ngaahi kolo, 'o ngaue'aki 'a hono tulituli pau ki he ngaahi moto 'o e ako.

Fakalakalaka Faka'ekonomika

'Oku tokoni 'a e HMAF ki he fakalakalaka fakaekonomika 'o e fonua 'I hono fakangae 'a hono kakai. 'Oku malava hen'i 'e he tangata mo e fefine sotia ke tokoni ki hono tauhi 'a hono famili. Ko e tokotaha sotia foki 'oku tatau pe mo e kakai 'o e fonua 'i he tanaki tukuhau.

Ko e fatongia malu'i 'oku fakahoko 'e he HMAF ke tokonia 'a e ma'uma'uluta 'a e melino 'oku tauhi 'e he Potungaue Polisi. Ko e fatongia malu'i foki 'oku fakahoko 'e he HMAF 'oku fakataumu'a ki he tau'ataina 'a e kakai 'o e fonua 'i he'enau fakahoko honau ngaahi fatongia pea ke 'oua na'a fakapopula'i 'i ha fa'ahinga 'uhinga. 'Oku ha lelei 'eni 'i he hili 'a e palopalema ne hoko he 16/11 he feinga ke kei lava pe Pule'anga 'o fakahoko hono ngaahi fatongia pea lava pe kakai 'o e fonua 'o hoko atu 'enau mo'ui anga maheni.

'Oku fakahoko 'e he Kau Tau 'a 'Ene 'Afio hono le'ohi 'a hono ngaahi potutahi ke malu ke makatu'unga ai hono fakafaingamalie'i hono fehu'aki 'o e koloa, ngoue 'o e fonua, faito'o pea ke malava e fefakatau'aki mo Tonga. Ko e lahi taha e ngaahi koloa hu mai

ki Tonga ‘oku fetuku mai he ngaahi vaka uta koniteina pea ‘oku mahu’inga ‘aupito ‘enau malu ki he lelei fakalukufua ‘o e fonua.

‘Oku tokoni foki ‘a e HMAF ki he Fakalakalaka Faka’ekonomoka ‘i hono fakalele ‘a e ngaahi akotau fakalotofonua, ‘a’ahi mai ‘a e ngaahi vakatau mei tu’apule’anga ki Tonga fakata’u. ‘Oku toe ma’u faingamalie foki ‘a e fonua ‘I he taimi ‘oku ‘a’ahi mai ai ‘a e kau sotia muli pe koe ako, ‘a’ahi mai ‘a e vaka, ‘a’ahi mai a’e kau taki sotia muli, ki he ngaahi fakataha fakalotofonua pe koe hiki mai ke ngaue ‘i Tonga ni ‘o fakafofonga’i honau fonua. Ko e kotoa ‘eni ‘oku malava ai pe ke hu mai ‘a e pa’anga ki he fonua. ‘Oku toe malava foki ke hu mai mo e pa’anga ki he fonua he ta’u kotoa mei he ngaahi hoa ngaue fakakautau ko e tokoni ki he kau sotia ki he taimi ‘oku folau atu ai ‘o ako, fakataha pe ngaue’i muli.

Langa

Ko e lava ‘aki ‘eni ‘a e ta’u ‘e 23 ‘a hono fakahoko ‘a e polokalama langa fakalakalaka ‘a e HMAF pea mo ‘Aositelela ‘a ia na’e kau ai ‘a hono: fakalele’i ‘o e ‘Api Sotia Taliai; langa ‘o e ‘Ulu’i ‘Ofisi ‘o e HMAF mo e fale nofo’anga mo e fale kai ‘o e Kau Ka’ate Fakalangilangi ‘a ‘Ene ‘Afio; pea mo langa ‘o e ‘Ulu’i ‘Ofisi ‘o e Va’a Tautahi. ‘Oku lolotonga fakahoko ‘a e palani ke kamata ‘i he ta’u ni mo e langa ‘o e ‘ofisi ‘o e ‘Api Sotia Fangatongo ‘i Vava’u ‘o kau ki ai mo e fale nofoanga, fale kai pea pehe mo ha tau’anga ki he vaka le’o ‘i tahi. Ko e katoa ‘o e ngaahi ngaue ko ‘eni ‘oku fakatau kotoa pe ‘a e koloa ‘i Tonga ni pea ko e tokoni ai pe ki he tu’unga faka’ekonomika ‘o e fonua.

‘Oku lahi foki mo e taimi ‘oku fa’a ui tokoni ai ‘a e Pule’anga ki he Va’a Langa ‘a e HMAF ke tokoni ‘i he ngaahi fokotu’utu’u ngaue hange ko e: polokalama ngaahi hala pule’anga ne fakahoko ‘i Vava’u ‘i he 1990’s ‘a e EU; polokalama langa hange ko Niuatoputapu he hili ‘a e peau kula ‘o e 2009; tokoni ki Ha’apai he hili ‘a e afa ko Iani, 2017; pea mo hono fakalelee’i e ngaahi fale ke tauhi ai fakakolonitini ai ‘a kinautolu ki he makaki COVID-19. ‘Oku fa’a ngaue lahi ‘aki ‘e he Pule’anga ‘a e Va’a Langa ‘a e Kau Tau ‘a ‘Ene ‘Afio ki he ngaahi fatongia ni he ko ‘ene lava ke tulituli ke ma’u ‘a e taimi ‘oku alea ke ‘osi ki ai pea pehe foki ki he patiseti ‘oku tuku mai.

Ngoue mo e Toutai

Ko e kau ‘Ofisa ‘a e Kau Tau ‘a ‘Ene ‘Afio ‘o fakatatau ki he Lao ‘o e Kasitomu mo e Lao ‘o e Toutai ko e ‘Ofisa Fakamafai kasitomu mo e Toutai. Ko ia ‘oku malava ai ‘a e kau ‘ofisa mo e kau kauvaka ‘I he vakale’o ke ta’ofi mo hua ha fa’ahinga vaka pe ‘oku lipooti pe mahamahalo’l ‘oku nau fakahoko ha ngaahi ngaue ta’efakalao ‘o kau ki ai ‘a e toutai ta’e fakalao ‘i hotau potu tahi. Pea ‘e lava leva ke puke fakataha ‘a e vaka mo e kau kauvaka pea e paasi leva ia ki he kau Polisi ke fakakakato honau fatongia.

Ko e fatongia mahu’inga ‘oku fakahoko ‘e he HMAF ki hono malu’i ‘a hono ngaahi vaha’a fonua ka e pehe foki ki he ngaahi koloa fakaenatula. Pea ko e me’apango he koe ivi ngaue ‘o e Va’a Tautahi ‘oku fakatefito pe ‘i he patiseti ‘oku vahe’i mai.

Sio Fakalukufua 'o e Kau Tau 'a 'Ene 'Afio

Polokalama 01: Kau Tau 'a 'Ene 'Afio

Koe HMAF 'oku 'iai 'a e polokalama 'e taha pea moe polokalama si'i 'e fitu 'o fakatatau pe ki he ngaahi va'a lalahi e potungaue 'o kau ai e; 'Ulu'i 'Apitanga, Ka'ate Fakalangilangi, Va'a Tautahi, Va'a Tau 'Uta, Va'a Tokoni moe Fakatekinikale, Va'a Ako pea moe Va'a Laulapuna. 'Oku fakahoko 'a e fatongia ki hono pule'i mo tataki 'e he 'Eiki Tau 'a e Kau Tau 'a 'Ene 'Afio mei he 'Ulu'i 'Apitanga. Ko e ngafa fatongia ia 'o e 'Ulu'i 'Apitanga ke poupou'i e 'Eiki Tau 'i hono fatongia pule pea pehe ki he fakahoko e ngaahi tu'utu'uni ngaue, fakamahino'i mo fale'i fakakautau ki he potungaue.

Neongo 'oku lahi 'a e ngaahi founiga fakahoko ngaue fakalotofale 'a e Kau Tau, ka 'oku fakatefito 'a e ola 'o 'ene ngaue 'i he ngaahi tefito'i founiga ngaue 'e tolu:

- Ngaahi Fatongia Fakaivia:** Ko e ngaahi fatongia ko 'eni 'oku ne tokoni'i 'a hono hakeaki'i 'a e ngaahi ivi malava 'o e potungaue 'aki hano tofa ha ngaahi fakahinohino fakalotofale, tu'utu'uni fakangaue pea mo ha ngaahi kaveinga fakalele ngaue ki he kau taki ngaue.
- Mapule'i 'o e Ivi Malava:** Ko e ngaahi fatongia ko ia 'oku felave'i pea mo hono 'o hake, ako'i, pea mo pukepuke 'a e tu'unga mateuteu ke feau 'a e ngaahi fiema'u 'e he 'a e Pule'anga.
- Fakatahataha'i 'o e Ivi Malava:** Ko e ngaahi fatongia ko ia 'oku ne fakatahataha'i mai 'a e ngaahi ivi malava kehekehe 'o e Kau Tau ki ha ngaue fakapotungaue pe kulupu ke malava 'o fa'u pea tauhi ma'u ha ivi malava fakalukufua ki ha ngaahi fatongia 'oku fiema'u mei he Pule'anga.

Felave'i pea moe Palani mo e Patiseti fakamuimui [Faka'ilonga'i 'a e puha tonu]	Hokohoko	Liliu si'isi'i	Liliu Lahi	Fo'ou
---	----------	----------------	------------	-------

Polokalama Si'i 01: 'Ulu'i 'Apitanga

Tokolahi Katoa kuo tu'utu'unia	100
Kau ngaue lolotonga	130
Faikehekehe mei he tokolahi katoa kuo tu'utu'unia*	+30

* Kau 'ofisa mo e kau 'Ofisa fakamafai mei he ngaahi uniti oku nau hiki mai ki he 'ului 'apitanga 'i he taimi 'oku nau mavahe atu ai ki ha ako pe ngaue 'i muli.

Ko e Kau Tau 'oku pule'i mei he mafai 'e taha pea 'oku tauloto leva 'a e ngaahi fatongia fakaivia ko 'eni 'i he 'Ulu'i 'Apitanga; tafa'aki ki hono tokanga'i kau ngaue, fakalele ngaue, pa'anga, palani mo e fakahinohino, lao, tokangaekina 'o e mo'ui, komipiuta, pea mo e polisi fakamilitale.

'E hokohoko atu hono fakahoko hono fakalele 'a e ngaahi ola fakapotungaue mo e ngaahi fakava'a 'o fakafou 'I he ngaahi ngaue 'o hange ko 'ene ha 'i Tepile 2 mo e 4.

Tepile 2: Ko e hono fakaikiiki 'o e ngaahi fatongia 'a e 'Ulu'i 'Apitanga

<p>Ko e Palani Ngaue Fakalakalaka 'a Tonga II 2015 – 2025: G; Oku fakalukufua pea malava ke mapule'i mo fakapotopoto 'a e ngaahi fiema'u mei muli ki he hao mo e malu 'o e Fonua.</p> <p>SDG 2015-2030: Ola 17; Faitokonia 'a e ngaahi ivi ngaue mo toe vaofi ange ngaahi va fengaue'aki fakavaha'a pule'anga kae malava langa fakalakalaka.</p> <p>Ola ke a'usia 'e he Potungaue: 3.2 'o e Palani Fakafonua: Fakalakalaka hono tauhi e lao mo e ma'uma'uluta e fonua kae pehe kihe malu'i fakalotofonua</p>		
<p>Ola Fakapotungaue 1: Fale'i ki he pule'anga fekau'aki mo e ngaahi ngaue fakamalu'i mo fakakautau.</p>		
Ngaahi Ola Ngaue Faka-va'a	Ngaahi Fatongia	Totongi (TOP)
1.Fakalakalaka'i hono fale'i 'a e 'Eikitau 'I he tu'unga mateuteu 'o e 'iuniti	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teuteu'i ke fakahu atu ha ngaahi fokotu'utu'u ki he fakataha 'o e Poate 2. Teuteu'i e Lipooti fakata'u 'o e Kau Tau ki he Pule'anga 3. Fakataha fakamahina 'a e 'Eikitau mo 'ene Kau Taki 'oku nau tataki e ngaahi va'a lalahi 'o e Potungaue ke 'o hake ai mo fakahoko e ngaahi tu'utu'u ni mo e fakahinohino ki he Kau Tau. 4. Teuteu'i mo tufaki ai ha ngaahi tu'utu'u ni fo'ou pe ko ha liliu ki he ngaahi tu'utu'uni fakapotungaue ki he ngaahi kupu fekau'aki. 	\$25,000

	5. 'Oku fakahoko fakakuata 'a e 'a'ahi 'a e 'Eikitau mo hono tokoni ki he ngaahi 'Apitanga Tau ke fai ha vakai ki he tu'unga 'oku 'i ai e Kau Tau.	
Ola Fakapotungaue 2: Fakalakalaka 'a e ngaahi ivi fakapotungaue ki ha ngaahi ngafa fakakautau 'e tu'utu'unia mei he pule'anga.		
Ngaue Ola	Ngaahi Fatongia	Totongi (TOP)
2. Fakalakalaka hono teuteu 'a e ngaahi fakahinohino mo e ngaahi tu'utu'uni fakangaue ki hono pule'l 'o e kau tau/ngaahi va'a lalahi.		
	6. 'Omai e patiseti fakamahina ke fai hano vakai'i pea mo sio ki hano ngaue'aki 'i he kaha'u	\$600,000
	7. Monomono 'o e Tohi Tu'utu'uni ki he Kau Tau	
	8. Fakalakalaka'i a hono pule'i e loto'i potungaue ke fakapapau'i 'oku fenapasi pea mo e tu'utu'uni ngaue pea pehe foki ki he founa 'oku fakahoko 'aki e ngaue.	
	9. Sivi'i e 'u Lipooti fakamahina 'a e 'u 'iuniti.	
	10. Fa'u, ako'i, mo hono siofi e ngaue'aki 'o e Fa'unga ki he Fakahoko	
	11. Fa'u pea mo siofi 'a e polokalama fakangaue'i 'o e Kau Tau hono pule'i 'o e kau tau/ ngaahi	
	12. Fa'u e ngaahi tu'utu'u ni ngaue kene lava 'o solova 'a e ngaahi palopalema faka'ulungaanga	
	13. Fakama'opo'opo pea mo siofi e ngaahi fakamatala ngaue ke fakahoko mei ai hono sivi'l e tu'unga ngaue, ako'l e Kau Tau, fakatupulekina e Potungaue pea mo hono fakalakalaka'l e kau ngaue.	
	14. Fakama'opo'opo'l e ngaahi fakamatala mo e lekooti 'a e kau ngaue ki ha lekooti 'l he komipiuta	
Ola ke a'usia 'e he Potungaue: 3.7 'o e Palani Fakafonua: Fakalakalaka e tu'unga fakapolitikale mo e vā fakamalu'i mo e ngaahi fonua 'o e Pasifiki kae pehē ki mamani lahi		
Ola Fakapotungaue 3: Fakalakalaka 'a e va fakamalu'i mo e taukei fengau'aki mo e ngaahi hoa ngaue fakamalu'i.		
Ngaahi Ola Faka-va'a	Ngaahi Fatongia	Totongi (TOP)
9. Fakalakalaka 'a e ngaahi va	15. Ke kei tauhi 'a e ngaahi fakataha mo e ngaahi Kau Tau Malu'l mei Tu'apule'anga	\$400,000

ngaue fakamalu'i mo e ngaahi hoa ngaue fakakautau mei muli	16. Palani'i mo fakahoko ha 'a'ahi 'a e 'Eikitau ki he ngaahi Kau Tau Malu'l mei Tu'apule'anga 'a ia 'oku tau fengaue'aki
	17. Ke to e lelei ange 'a hono tokoni'l e ngaahi 'a'ahi mai mei Tu'apule'anga 'a e kau Fakafofonga Ma'olunga mei he ngaahi Kau Tau pehee ki he Kau Memipa 'o e Kapineti.
10. Fakalakalaka 'a e taukei fengaue'aki fakataha mo e ngaahi hoa malu'i	18. Ke to e lelei ange 'a e kau atu e Kau Tau 'A 'Ene 'Afio ki he ngaahi fakataha lalahi mo e ako kotoa Fakavaha'apule'anga.
	19. Ke kei hokohoko atu ai pe 'a e ngaue atu 'a e ni'ihi e kau memipa 'a e Kau Tau 'A 'Ene 'Afio 'i he ngaahi lakanga 'i tu'apule'anga.

Tepile 3: Ngaahi ngaue mo e Me'afua Fakahoko Ngaue 'a e 'Ulu'i 'Apitanga

Ola Faka-va'a 1: Fakalakalaka hono fale'i 'o e 'Eiki Tau ki he tu'unga mateuteu 'o e kau tau pea mo e ngaahi va'a lalahi.			
ME'AFUA FAKAHOKO NGAUE (KPIs)	2019/20	2020/21	2021/22
1. Lahi e ngaahi Lipooti mo e fokotu'utu'u ngaue 'oku fakahoku atu ki he Poate Malu'i	8	8	8
2. Lahi e Lipooti Fakata'u 'oku fakahoku atu ki he Pule'anga	1	1	1
3. Lahi e ngaahi fakataha 'a e 'Eikitau mo e Kau 'Ofisa Ma'olunga	10	10	10
4. Peseti 'o e kupu fengaue'aki kuo Fale'i 'i he ngaahi tu'utu'u ni fo'ou pe ko ha tu'utu'u ni kuo liliu.	95%	95%	95%
5. Lahi e 'a'ahi faka'ofisiale ki he 'u 'Apitanga Tau ('Apitanga Tau 'e 3 x tu'o 4 he ta'u)	12	12	12
Ola Fakava'a 2: Fakalakalaka hono teuteu'i 'a e ngaahi fakahinohino moe ngaahi tu'utu'uni fakangae ki hono pule'i 'o e kau tauhi va'a lalahi			
ME'AFUA FAKAHOKO NGAUE (KPIs)	2019/20	2020/21	2021/22
6. Ko e lahi e fakamole fakatatau ki he pa'anga ngaue	5%	5%	5%
7. Peseti 'o e ngaahi tu'utu'uni kuo fa'u pea mo fakafo'ou ki he Kau Tau	100%	100%	100%
8. Lahi e ngaahi lipooti faka'atita fakata'u kuo maau	1	1	1
9. Lahi e ngaahi lipooti fakamahina kuo sivi'i (lipooti 'e 12 x 'iuniti 'e 7)	84	84	84

10. Lahi e lipooti fakafo'ituitui ki he fakahoko fatongia 'a e Kau Tau kuo fakahu atu	620	620	620
11. Peseti 'oku holo 'aki e tokolahi 'o e Kau Tau	10%	5%	2%
12. Lahi 'o kinautolu kuo hopo'i pea halaia ki he lao	Fakasi'isi'i		
13. Peseti 'o e ngaahi Ngaue ke fakahoko/puipuitu'a 'o e ngaahi ngaue	50%	70%	90%
14. Peseti 'o e ngaahi faile moe ngaahi lekooti fakataautaha kuo fakahu pea tauhi faka'ilekitulonika	20%	30%	50%
Ola Fakava'a 9: Fakalakalaka 'a e ngaahi va ngaue fakamalu'i mo e ngaahi hoa ngae fakakautau mei muli.			
ME'AFUA FAKAHOKO NGAUE (KPIs)	2019/ 20	2020/ 21	2021/ 22
15. Lahi 'a e ngaahi fakataha fakakautau mo e ngaahi Kau Tau Malu'i mei Tu'apule'anga	6	6	6
16. Lahi 'o e 'a'ahi faka'ofisiale 'a e 'Eikitau ki Tu'apule'anga	1	1	1
17. Lahi 'o e ngaahi 'a'ahi faka'ofisiale mai 'a e Kau 'Ofisa Ma'olnga ki Tonga ni	15	20	20
Ola Faka-va'a 10: Fakalakalaka 'a e taukei fengae'aki fakataha mo e ngaahi hoa malu'i.			
ME'AFUA FAKAHOKO NGAUE (KPIs)	2019/ 20	2020/ 21	2021/ 22
18. Lahi 'o e ngaahi konifelenisi, ako mo e ngaahi fakataha 'oku kau atu kiai	35	35	35
19. Lahi 'o e kau memipa 'o e Kau Tau 'oku nau 'i he lakanga 'i Tu'apule'anga	2	2	2

Polokalama Si'i 02: Va'a Ka'ate Fakalangilangi 'a e Tu'i

Fakakatoa 'o e Kau Ngaue	90
Kau ngaue lolotonga	60
Tu'unga 'oku 'iai e tokolahī 'a e kau ngaue	-30

Ko e fatongia 'o e Kau Ka'ate Fakalangilangi ko hono tauhi e tu'unga mateuteu ke malu'i e fonua pea pehe ki hono tauhi ke malu'i 'a 'Ena 'Afifio pea mo Palasi, kau atu e ngaahi fonua 'oku nau 'a'ahi mai mei muli ki Tonga ni. 'Oku taliui e taki 'o e Kau Ka'ate Fakalangilangi ki he 'Eikitau 'i hono:

1. Fekau'aki mo e tu'unga mateuteu e va'a ni ke fakahoko ha fa'ahinga ngaue fakamalu'i pe, pe ko e tokoni ki he fonua, ki hono tataki, pea mo hono.
2. Ako'i pea mo tauhi e ma'uma'uluta e nofo, ngaahi fiema'u taau taha pea mo hono fakalele 'o e ngaue.

'E Fakaha atu 'i he Va'a Tokoni 'a e ngaahi ola 'o e Fa'unga Palani Langa Fakalakalaka 'a Tonga (TSDF) II 'i he Tepile 4 mo e 5:

Tepile 4: Kongalalahi 'o e Fatongia 'a e Ka'ate Fakalangilangi

Ko e Palani Ngaue Fakalakalaka 'a Tonga II 2015 – 2025: G; Oku fakalukufua pea malava ke mapule'i mo fakapotopoto 'a e ngaahi fiema'u mei muli ki he hao mo e malu 'o e Fonua.

SDG 2015-2030: Ola 17; Faitokonia 'a e ngaahi ivi ngaue mo toe vaofi ange ngaahi va fengae'aki fakavaha'a pule'anga kae malava langa fakalakalaka.

Ola ke a'usia 'e he Potungaue 3.2: Fakalakalaka'i hono tauhi e lao mo e ma'uma'uluta e fonua kae pehe ki he malu'i fakalotofonua.

Ola Fakapotungaue 1: Ko hono tataki lelei e Potungaue pea mo hono fale'i e Pule'anga ki he ngaahi ngaue fakakautau.

Ngaahi ngaue ke fakahoko	Ngaahi Fatongia	Totongi (TOP)
1. Fakalakalaka'i hono fale'i e 'Eiki Tau 'i he tu'unga mateuteu 'o e Va'a.	1. Fakahokohoko e ngaahi tu'utu'uni mo e fakahinohino mei he 'Eiki Tau. 2. Palani 'a e ngaahi ngaue ki he kaha'u. 3. Fakahoko e ngaahi lipooti fakamahina mo e ngaahi palani pea tanaki ki he 'Ulu'i 'Apitanga. 4. Fakahoko 'a hono leva'i lelei e kau ngaue. 5. Fakahoko 'a e fakataha fakamahina e taki 'o e Kau Ka'ate. 6. Fakahoko 'a e fakataha fakauike mo e kau taki 'oku ne pule'i.	\$10,000
Ola Fakapotungaue 2: Fakalakalaka'i e ivi ngaue ke fakahoko'aki e ngaahi fatongia fakakautau 'oku tuku mai mei he pule'anga.		

Ngaahi ngaue ke fakahoko	Ngaahi Fatongia	Totongi (TOP)
2. Fakalakalaka'i 'a hono tauhi e ngaahi fakahinohino mo e tu'utu'u ni ki hono tokanga'i e Kau Tau.	7. Fakafo'ou e ngaahi tu'utu'uni fakakautau ma'a e Va'a (SOP). 8. Palani mo fakahoko 'a e ngaahi fakamalohisino ke tauhi e tu'unga mateuteu fakasino (RFL). 9. Palani mo fakahoko e ako ki he ngaahi me'atau. 10. Siofi mo tokanga'i e ngaahi me'a faka'ulungaanga 'a e Va'a.	\$50,000

3. Fakalakalaka'i e ivi ngaue ki hono malu'i e fale 'o e Tu'i pea mo e kakai mahu'inga mo e ngaahi tu'utu'uni fakamilitale 'a e pule'anga.	11. Palani mo fakahoko 'a e ako sotia tau'uta mo tautahi. 12. Kau atu ki he ngaahi ako fakamilitale 'i Tonga ni. 13. Palani mo fakahoko hono malu'i 'a e Palasi Fakatu'i mo e ngaahi tu'utu'uni fakakautau. 14. Palani mo fakahoko 'a e ako ma 'a e kau fakafe'ao ki hono malu'i 'a e kau 'A'ahi Mahu'inga mei Tu'apule'anga. 15. Fakahoko hono malu'i e Fale 'o e Tu'i mo e kau 'A 'ahi Mahu'inga mei Tu'apule'anga. 16. Fakahoko e ako ki he Lao fakakautau 17. Fakahoko e ako ki he uluaki tokoni. 18. Fakahoko ha ako NEO (Non-combatant evacuation operation)	
--	---	--

Ola ke A'usia 'e he Potungaue 3.7: Fakalakalaka e tu'unga fakapolitikale mo e va fakamalu'i mo e ngaahi fonua 'o e Pasifiki kae pehe ki mamani lahi.		
Ola Fakapotungaue 3: Fakalakalaka'i 'a e ngaahi me'a fakangaue 'oku hoko ko e va fekau'aki ki he ngaue fakakautau.		
Ngaahi ngaue ke fakahoko	Ngaahi Fatongia	Totongi (TOP)
9. Fakalakalaka'i e ngaahi va fakakautau mo e ngaahi Kau Tau Malu'i mei Tu'apule'anga.	19. Fakakau ha timi ki he ngaahi fokotu'utu'u ako tau fakatahataha mo e ngaahi fonua kehekehe 'i tu'apule'anga.	\$200,000
10. Fakalakalaka'i e ngaahi fe ako'aki mo e ngaahi Kau	20. Kau ki he ngaahi ako 'oku fakahoko 'i tu'apule'anga	

Tau Malu'i mei Tu'apule'anga.		
----------------------------------	--	--

Tepile 5: Ngaahi ngaue 'a e Ka'ate Fakalangilangi 'A 'Ene 'Afio mo hono Me'afua Fakahoko Ngaue (KPI)

Ko e Palani Ngaue Fakalakalaka 'a Tonga II 2015 – 2025: G; Oku fakalukufua pea malava ke mapule'i mo fakapotopoto 'a e ngaahi fiema'u mei muli ki he hao mo e malu 'o e Fonua.

SDG 2015-2030: Ola 17; Faitokonia 'a e ngaahi ivi ngaue mo toe vaofi ange ngaahi va fengaue'aki fakavaha'a pule'anga kae malava langa fakalakalaka

Ola Fakava'a 1: Fakalakalaka'i 'a hono Fale'i 'a e Pule'anga fekau'aki mo e ngaahi me'a Fakakautau.

Me'afua Fakahoko Ngaue (KPI)	2019/20	2020/21	2021/22
1. Peseti 'o e ngaue kuo lava fakatatau ki he tu'utu'uni 'oku ma'u.	80%	80%	80%
2. Peseti 'o e ngaahi ngaue kuo lava mei he ngaahi ngaue kuo fokotu'utu'u.	80%	80%	80%
3. Peseti 'o e ngaahi lipooti mo e palani ki he Kau Tau kuo fakahu ki he 'Ulu'i 'Apitanga.	90%	100%	100%
4. Peseti 'o e ngaahi palopalema e kau ngaue kuo solova.	60%	70%	80%
5. Lahi 'o e ngaahi fakataha fakamahina 'o e taki pea mo 'ene kau tau.	12	12	12
6. Lahi 'o e ngaahi fakataha fakauike 'o e taki mo 'ene kau tau.	40	40	40

Ola Fakava'a 2: Fakalakalaka'i 'a hono tauhi e ngaahi fakahinohino mo e tu'utu'uni ki hono tokanga'i e Kau Tau.

Me'afua Fakahoko Ngaue (KPI)	2019/20	2020/21	2021/22
7. Lahi 'o e ngaahi tu'utuni mo e ako tau kuo fakafo'ou.	2	2	2
8. Peseti 'o e kau lava 'i he sivi ki he tu'unga malohi 'o e sino.	80%	85%	85%
9. Peseti 'o e kau lava 'i he sivi me'atau Peseti 'o e kau lava 'i he sivi fanapolo	80% 70%	90% 80%	90% 80%
10. Lahi 'o kinautolu kuo hopo'i pea halaia ki he lao	3	3	3
Ola Fakava'a 3: Fakalakalaka'i e ivi ngaue ki hono malu'i e Fale 'o e Tu'i pea mo e kakai mahu'inga mo e ngaahi tu'utu'uni fakamilitale 'a e pule'anga.			
Me'afua Fakahoko Ngaue (KPI)	2019/20	2020/21	2021/22
11. Peseti e ngaahi ako 'a e sotia Tau'uta mo Tautahi kuo lava fakahoko.	70%	80%	80%

12. Peseti e kau ngaue kuo nau fakahoko e ngaahi ako 'oku fiema'u 'i he ngaahi lakanga 'oku nau 'i ai.	60%	70%	70%
13. Peseti 'e ngaahi ako fekau'aki mo hono malu'i 'o e Palasi kuo lava fakahoko (SOP).	70%	75%	80%
14. Peseti 'a e kau fakafe'ao kuo kakato hono fakahoko 'a e ngaahi ako na'e fiema'u 'i he ngaahi lakanga 'oku nau 'i ai.	80%	90%	95%
15. Lahi 'o e fika e ngaahi me'a na'e hoko lolotonga e taimi ngaue ki he fale 'o e Tu'i mo e kau 'A'Ahi mahu'inga mei Tu'apule'anga.	5	3	2
16. Peseti e ngaahi ako ki he Lao Fakakautau kuo lava fakahoko.	60%	70%	80%
17. Peseti e ngaahi ako ki he 'uluaki tokoni kuo lava fakahoko.	60%	70%	80%
18. Peseti e ako ki he NEO kuo lava fakahoko. Ola Fakava'a 10: Fakalakalaka'i 'a e ngaahi me'a fakangaue 'oku hoko ko e va fekau'aki ki he ngaue fakakautau.	60%	70%	80%
Me'afua Fakahoko Ngaue (KPI)	2019/20	2020/21	2021/22
19. Peseti 'o e ni'ihi 'oku kau atu ki he ngaahi fokotu'utu'u ako tau fakatahataha mo e ngaahi fonua kehekehe 'i tu'apule'anga.	80%	80%	80%
20. Tokolahi 'o e ni'ihi na'a nau kau atu ki he ngaahi ako 'i tu'apule'anga.	10	10	10

Polokalama Si'i 03: Va'a Tautahi

Fakakatoa 'o e Kau Ngaue	140
Kau Ngaue Lolotonga	132
Tu'unga 'oku 'i ai e Tokolahi 'o e Kau Ngaue	-8

'Oku taliui e 'Ofisa Taki 'o e Va'a Tautahi ki he 'Eikitau:

1. fekau'aki mo e tu'unga mateuteu 'o e ngaahi vaka 'o 'Ene 'Afio ke fakahoko ha fa'ahinga ngaue fakamalu'i pe ko e tokoni ki he fonua,
2. ki hono tataki, ako'i pea mo tauhi ke ma'uma'uluta e nofo, ngaahi fiema'u taau taha pea mo hono fakalele 'o e ngaahi ngaue ki tahi mo e ngaahi kemi nofo'anga.

'E hokohoko atu ai pe hono malu'i hotau ngaahi potu tahi. Pea 'oku lave'i 'e he Kau Tau 'A 'Ene 'Afio 'a e ngaahi pole mo e ngaahi faingata'a 'o hono malu'i 'o 'etau konga tahi. Koia ai 'oku fiema'u ai ke tokoni'i, e Va'a Tautahi pea ke langa hake hono ivi ngaue ka e lava ke lelei ange 'a e tokoni 'e fakahoko 'e fakahoko 'i hotau potu tahi.

Ko e HMAF pe 'oku ne ma'u 'a e ivi ngaue ke fakahoko ha ngaue 'i tahi. 'O tatau ai pe pe koe fakafolau ha taha faingata'ia, fekumi mo fakahaofi ha mo'ui, pe ko e tufa e ngaahi tokoni ki he fakatamaki fakaenatuta kuo pau ma'u pe ke fiema'u e Va'a Tautahi ke tokoni.

'E hokohoko atu ai pe 'a hono fakahoko 'e he Va'a Tautahi 'a e TSDF II ki he ngaahi ola ke a'usia 'e he potungaue pea moe ngaahi taumu'a fakahoko ngaue ke a'usia 'aia 'oku ha atu ia he Tepile 6 mo e 7:

Tepile 6: Konga Lalahi e Ngaahi Ngaue 'a e Va'a Tautahi

Ko e Palani Ngaue Fakalakalaka 'a Tonga II 2015 – 2025: G; Oku fakalukufua pea malava ke mapule'l mo fakapotopoto 'a e ngaahi fiema'u mei muli ki he hao mo e malu 'o e Fonua.

SDG 2015-2030: Ola 17; Faitokonia 'a e ngaahi ivi ngaue mo toe vaofi ange ngaahi va fengaue'aki fakavaha'a pule'anga kae malava langa fakalakalaka.

Ola ke a'usia 'e he Potungaue 3.2: Fakalakalaka'i hono tauhi e lao mo e ma'uma'uluta e fonua kae pehe ki he malu'i fakalotofonua

Ola Fakapotungaue 1: Ko hono tataki lelei e Potungaue pea mo hono fale'i e Pule'anga ki he ngaahi ngaue fakakautau

Ngaahi ngaue ke fakahoko	Ngaahi fatongia	Totongi (TOP)
1. Fakalakalaka'i 'a hono fale'i e 'Eikitau 'i he tu'unga mateuteu 'o e 'iuniti	1. Fakahoko e ngaahi tu'utu'u ni mo e fakahinohino mei he 'Eikitau	\$10,000
	2. Teuteu'i pea fakahu atu 'a e lipooti 'a e 'iuniti ki he 'Ulu'i 'Apitanga	

Ola Fakapotungaue 2: Fakalakalaka'i e ivi ngaue fakafolau tahi ke fakahoko'aki e ngaahi fatongia fakakautau 'oku tuku mai mei he pule'anga		
Ngaahi Ngaue Ke Fakahoko	Ngaahi Fatongia	Totongi (TOP)
2.Fakalakalaka'l 'a hono tauhi e ngaahi fakahinohino mo e tu'utu'u ni ki hono tokanga'i e Kau Tau	<p>3. Fokotu'utu'u ha fakataha 'a e Taki 'o e 'iuniti mo e kotoa e kau ngaue ke faka'ata ai mo fakafaingamalie'i 'a e fetalanoa'aki loto 'I he 'iuniti</p> <p>4. Fakafo'ou e ngaahi tu'utu'u ni mo e ako 'a e Tautahi</p> <p>5. Palani mo fakahoko ma'u pe e ngaahi fakamalohisino ke tauhi e tu'unga mo'ui lelei mo e malohi fakasino.</p> <p>6. Palani mo fakahoko e ako me'atau</p> <p>7. Siofi mo tokanga'i e ngaahi me'a faka'ulungaanga 'i he 'iuniti</p> <p>8. Palani mo fakahoko ha polokalama takai 'a e vaka le'o ke vakai'i hotau potutahi</p>	\$800,000
4. Fakalakalaka'i e ivi ngaue fakafolautahi ki ha ngaahi tu'utu'u ni mei he pule'anga	<p>9. Teuteu e 'u vaka le'o ke tokoni ki hano fekumi mo fakahaofi ha mo'ui pea pehe ki hano fakafolau ha taha 'oku faingata'ia</p> <p>10. Teuteu e 'u vaka le'o kenau tokoni ki ha taimi 'e hoko ai ha ngaahi fakatamaki fakaenatula</p> <p>11. Palani mo fakahoko e ngaahi ako fakatautahi</p> <p>12. Palani mo fakahoko ma'u pe hono tokanga'i e 'u vaka</p> <p>13. Palani mo fakahoko e ngaahi folau tahi</p> <p>14. Fakalakalaka'i e ivi ngaue ki he savea</p> <p>15. Fakalakalaka'i e ivi fakangaue ki he uku</p>	
Ola ke a'usia 'e he Potungaue: 3.7 'o e TSDF II: Fakalakalaka'i e tu'unga Fakapolitikale mo e Va Fakamalu'i mo e Ngaahi Fonua 'o e Pasifiki kae pehe ki Mamani Lahi.		
Ola Fakapotungaue 3: Fakalakalaka'i 'a e ngaahi me'a fakangaue 'oku hoko ko e va fekau'aki moe ngaue fakakautau		
Ngaahi Ngaue ke Fakahoko	Ngaue ke Fakahoko	Totongi (TOP)
9. Fakalakalaka'i e ngaahi Va Fakakautau mo e ngaahi Kau Tau	16. Mateuteu e ngaahi vaka le'o ki he ngaahi ako mo e ngaahi fonua kaunga'api	\$400,000

Malu'i mei Tu'apule'anga	17. Mateuteu e ngaahi vaka le'o ki he ngaahi akotau mo engaahi fonua kaunga'api
10. Fakalakalaka'i e ngaahi fe ako'aki mo e ngaahi Kau Tau Malu'i mei Tu'apule'anga	18. Palani mo fakahoko e ngaahi akotau mo e vaka 'o e ngaahi Va'a Tautahi 'a'ahi mai

Tepile 7: Ngaahi Fatongia 'o e Va'a Tautahi mo e Me'afua Fakahoko Ngaue KPIs

Ola Fakava'a 1: Fakalakalaka'i hono Fale'i 'a e 'Eikitau 'I he Tu'unga Mateuteu 'a e 'iuniti			
ME'AFUA FAKAHOKO NGAUE (KPIs)	2019/20	2020/21	2021/22
1. Ngaahi fokotu'utu'u fiema'u fakangae kuo lava	80%	85%	90%
2. Ngaahi Lipooti 'a e 'iuniti kuo fakahu atu ki he 'Ulu'i 'Apitanga, Kau Tau 'A 'Ene 'Afio (fakamahina, fakakuata, fakata'u)	17	17	17
Ola Fakava'a 2: Fakalakalaka'i 'a hono tauhi e ngaahi fakahinohino mo e tu'utu'u ni ki hono tokanga'i e 'iuniti			
ME'AFUA FAKAHOKO NGAUE (KPIs)	2019/20	2020/21	2021/22
3. Lahi e ngaahi fakataha 'a e Taki 'o e Kau Tautahi mo e Kau Taki 'oku ne tokanga'i	12	12	12
4. Lahi e ngaahi tu'utu'u ni pea mo e ako 'a e Tautahi kuo 'osi fakafo'ou (Fai folau, Vaka Le'o, 'Eikivaka, Kumi ha vaka mole, Tu'utu'uni folau)	1	2	2
5. Peseti 'o e kau lava he sivi ki he tu'unga malohi 'o e sino	50%	60%	70%
6. Peseti 'o e kau lava he sivi me'atau	60%	70%	80%
7.Tokolahi e ni'ihi kuo nau hopo pea nau mo'ua ki he lao	Fakasi'isi'i		
Ola Fakava'a 4: Fakalakalaka'i e ivi ngaue fakafolautahi ki ha ngaahi tu'utu'u ni ngaue 'e fakahoko mei he pule'anga			
ME'AFUA FAKAHOKO NGAUE (KPIs)	2019/20	2020/21	2021/22
8. Lahi e 'aho 'oku 'i tahi ai	150	150	150
9. Lahi e 'aho 'oku 'I tahi ai ke tokoni ki he fekumi mo e fakahaofi mo'ui pea pehe ki hano fakafolau ha taha 'oku faingata'ia.	Fakalahi		
10.Lahi e 'aho 'oku 'I tahi ai ke tokoni ki hano tufa e ngaahi tokoni ki he fakatamaki fakaenatula	Fakalahi		
11.Lahi e aka kuo fakahoko	80%	85%	90%
12.Lahi e ngaahi me'a ngaue 'oku te'eki ai ke ngaahi	20%	15%	10%

13. Lahi e FCPs kuo 'osi fakahoko	1	1	1
14. Tokolahi e ni'ihi kuo nau paasi ke fakahoko ngaue 'i he (H1/H2, Hydrography pe a mo e Cartography)	1	1	2
15. Tokolahi e ni'ihi kuo nau paasi kenau uku	1	2	2
Ola Fakava'a 9: Fakalakalaka'i e ngaahi Va Fakakautau mo e Ngaahi Kau Tau Malu'i mei Tu'apule'anga			
Ola Fakava'a 10: Fakalakalaka'i e ngaahi fe ako'aki mo e ngaahi Kau Tau Malu'i mei Tu'apule'anga			
ME'AFUA FAKAHOKO NGAUE (KPIs)	2019/20	2020/21	2021/22
16. Lahi e ngaahi ako mo e ngaahi fonua kaunga'api na'e kau atu kiai	3	3	3
17. Lahi e ngaahi ako tau mo e ngaahi fonua kaunga'api na'e kau atu kiai	2	2	2
18. Palani mo fakahoko e ngaahi ako tau mo e vaka e ngaahi Va'a Tautahi 'oku 'a'ahi mai.	Fakalahi		

Polokalama Si'i 04: Va'a Tau 'Uta

Tokolahi 'o e Kau Ngaue	100
Kau Ngaue Lolotonga	75
Tu'unga 'oku 'iai e tokolahi 'a e Kau Ngaue	-25

Ko e Va'a Tau 'Uta koe tefito'i 'iuniti ia ki he ngaue 'i loto fonua. 'Oku 'i loto hen'i 'a e Kau Malini pea mo e ngaahi 'iuniti tokoni. 'Oku taluii 'a e 'Ofisa Taki 'o e Va'a Tau 'Uta ki he 'Eiki Tau:

1. fekau'aki mo e tu'unga mateuteu 'o e Va'a Tau 'Uta ke fakahoko ha fa'ahinga ngaue fakamalu'i pe ko e tokoni ki he fonua,
2. ki hono tataki, ako'i pea mo tauhi ke ma'uma'uluta e nofo, ngaahi fiema'u taau taha pea mo hono fakalele 'o e ngaahi ngaue mo e ngaahi kemi nofo'anga.

Ko e tefito'i fatongia 'o e Tau 'Uta ko hono ako'i mo tauhi e ngaahi fatongia koia 'oku ha he HMAF Act 1992, fekau'aki mo ha ngaahi faingata'a 'i 'uta. 'Oku fiema'u ke tauhi ha tu'unga mateuteu taau ki hono malu'i e fonua, poupou'i mo tokoni'i 'a e ngaahi ma'u mafai sivile 'i hano fiema'u.

'E hokohoko atua i pe hono fakahoko 'o e TSDF II ki he Ngaahi Ngaue ke Fakahoko pea moe Ola ke A'usia 'e he potungaue 'aia 'oku ha atu 'i he Tepile 8 mo e 9:

Tepile 8: Kongokonga Lalahi 'o e Ngaahi Fatongia 'o e Va'a Tau 'Uta

Ko e Palani Ngaue Fakalakalaka 'a Tonga II 2015 – 2025: G; Oku fakalukufua pea malava ke mapule'i mo fakapotopoto 'a e ngaahi fiema'u mei muli ki he hao mo e malu 'o e Fonua. SDG 2015-2030: Ola 17; Faitokonia 'a e ngaahi ivi ngaue mo toe vaofi ange ngaahi va fengae'aki fakavaha'a pule'anga kae malava langa fakalakalaka.		
Ola ke a'usia 'e he Potungaue 3.2: Fakalakalaka'i hono tauhi e lao mo e ma'uma'uluta e fonua kae pehe ki he malu'i fakalotofonua		
Ola Fakapotungaue 1: Fale'i ki he pule'anga fekau'aki mo e ngaahi ngaue fakamalu'i mo fakakautau		
Ngaahi Ngaue ke Fakahoko	Ngaahi Fatongia	Totongi (TOP)
1. Fale'i 'o e 'Eiki Tau 'i he tu'unga mateuteu 'o e 'iuniti.	1. Fakahoko e ngaahi tu'utu'u ni 'oku 'omai mei he 'Eiki Tau 2. Palani mo liliu 'a e ngaahi ngaue fakatatau ki he palani fakata'u 3. 'Ave 'a e ngaahi lipooti fakamahina, fokotu'utu'u ngaue, fakafoki	\$10,000

	fakamahina mo e palani ki he 'Ulu'i 'Apitanga.	
	4. Fakahoko lelei 'a e ngaahi fiema'u faka-'etimini 'a e 'iuniti. 5. Fakataha Fakamahina 'a e Taki 'a e Va'a Tau 'Uta mo e kau sotia 'o e 'iuniti 6. Fakataha Fakauike 'a e Taki 'a e Va'a Tau mo 'ene kau taki ngaue. 7. Fokotu'u 'a e ngaahi founiga ngaue ke muimui ki ai 'a e kau ngaue.	

Ola Fakapotungaue 2: Fakalakalaka 'a e ngaahi ivi fakapotungaue ki ha ngaahi ngafa fakakautau 'e tu'utu'unia mei he pule'anga.

Ngaahi Ngaue ke Fakahoko	Ngaahi Fatongia	Totongi (TOP)
5. Fakalakalaka'i 'a e ngaahi ivi ngaue ke fakahoko'aki e ngaahi fatongia mei he Pule'anga.	8. 'Iloi pea hu mai 'a e ngaahi me'a ngaue 'oku fiema'u ke tokoni'i 'aki 'a e ivi ngaue 'o e va'a ni ke tupulaki ai hono pule'i lelei, mo hono fakalele 'o e va'a ni.	\$200,000
	9. Palani mo fakahoko 'a e ngaahi akotau mo e fakatu'unga kehekehe. 10. Palani mo fakahoko 'a e ngaahi akotau fakakau kiai mo e fanapolo. 11. Palani mo fakahoko sivi fakamalohisino. 12. Kau atu ki he ako fakalotofonua. 13. Palani mo fakahoko 'a hono ako'i 'a e tohi fakahinohino kihe va'a ni. 14. Fokotu'u 'a e ngaahi le'o ki tu'a mo e ngaahi taukei ke fakahoko 'a hono 'a'ahi 'a e ngaue mo ha toe founiga pe ke tokoni ki he ivi ngaue 'a e 'iuniti ni. 15. Palani mo fakahoko 'a e ngaue le'o 'i he feitu'u mama'o. 16. Fakahoko 'a e ako ki he ngaahi lao 'o e Tau (ROE), Lao ki hono ngaue'aki 'a e me'atau (LOAC) 17. Fakahoko 'a e ako ki he 'Uluaki Tokoni. 18. Fakahoko 'a e ako ki hono fakahoko 'a e fetukutuku 'o 'ikai ngaue'aki ha me'atau 19. Fakalakalaka'i 'a e ivi ngaue mo e ngaahi me'a ngaue 'oku ngaue'aki ke fakahoko ha tokoni 'i he taimi fakatamaki fakaenatula	

	20. Ke langa hake 'a e ngaahi ivi ngaue me'a ngaue ki hono tokoni'i 'a e kau ma'u mafai 'i hono pukepuke ke tauhi ki he Lao mo hono ngaahi tu'utu'uni.	
Ola ke a'usia 'e he Potungaue 3.7: Fakalakalaka e tu'unga fakapolitikale mo e va fakamalu'i mo e ngaahi fonua 'o e Pasifiki kae pehe ki mamani lahi.		
Ola Fakapotungaue 3: Fakalakalaka 'a e va fakamalu'i mo e taukei fengae'aki mo e ngaahi hoa ngaue fakamalu'i.		
Ngaahi Ngaue ke Fakahoko	Ngaahi Fatongia	Totongi (TOP)
9. Fakalakalaka 'a e ngaahi va fakakautau mo e ngaahi hoa Fakakautau mei tu'apule'anga.	21. Kau atu ki he ngaahi ako fakakautaha 'i Tu'apule'anga. 22. Kau atu ki he ngaahi ako ki Tu'apule'anga.	\$260,000
10. Fakalakalaka e ngaahi ngaue fakakautau mo e ngaahi hoa fakakautau.	23. Poupou ki hono malu'i hotau ngaahi Fonua Kaunga'api pea ngaue ki hono tokoni'i 'oka hoko ha ngaahi fakatamaki.	

Tepile 9: Ngaahi Fatongia mo e Me'afua Fakahoko Ngaue 'a e Tau 'Uta

Ola Fakava'a 1: Fakalakalaka hono fale'i 'o e Pule'anga fekau'aki mo e ngaahi me'a Fakakautau.			
ME'AFUA FAKAHOKO NGAUE (KPIs)	2019/20	2020/21	2021/22
1. Fakahoko 'a e ngaahi tu'utu'u ni mei he 'Eikitau.	80%	80%	80%
2. Ngaahi ngaue fiema'u ke kakato.	80%	80%	80%
3. Ngaahi lipooti, vahevahé ngaue, fakafoki fakamahina kuo fakahu atu ki he 'Ulu'i Apitanga HMAF	90%	100%	100%
4. Peseti 'o e ngaahi ngaue faka'etimini kuo lava lelei ke solova.	60%	70%	80%
5. Fakataha fakamahina 'a e Taki 'o e Va'a Tau 'Uta mo e kau sotia 'i he 'iuniti.	12	12	12
6. Lahi 'o e ngaahi fakataha fakauike 'o e Taki 'o e Va'a Tau 'Uta mo 'ene kau taki ngaue.	40	40	40
7. Tohi Fakahinohino kuo 'osi fa'u pea maaau.	60%	70%	80%
Ola Fakava'a 5: Fakalakalaka 'a e ngaahi ivi ngaue 'i 'uta ke fakahoko'aki e ngaahi fatongia fakakautau 'oku tuku mai mei he Pule'angá			

ME'AFUA FAKAHOKO NGAUE (KPIs)	2019/20	2020/21	2021/22
8. Ngaahi ngaue ne palani'i pea lava.	60%	70%	80%
9. Ngaahi ako tau'uta mo fakatu'uta kuo lava fakahoko.	60%	70%	80%
10. Kau lava he sivi me'afana, pea moe Peseti 'o e kau lava he Fanapolu.	70% 60%	80% 70%	90% 80%
11. kau lava he sivi fakamalohisino (RFL).	75%	80%	85%
12. kakai kuo nau 'osi fakakakato 'a e ngaahi ako felave'i mo 'enau ngaue.	50%	60%	70%
13. Tohi Fakahinohino kuo 'osi maau.	70%	75%	80%
14. kakai kuo ako'i kenau fakahoko 'a e le'o ki tu'a.	70%	80%	90%
15. Lahi 'o e ngaahi timi ki he le'o ki tu'a.	5	5	5
16. Ako Lao 'a e Mala'e Tau (ROE) mo e Lao ki he me'atau (LOAC) ne palani'i pea lava kakato.	60%	70%	80%
17. Ako ki he 'uluaki tokoni ki ha taha faingata'ia kuo 'osi fakahoko.	60%	70%	80%
18. Ako ki he ngaahi ngaue ki he fakahaofi ha mo'ui (NEO).	60%	70%	80%
19. Kakai kuo 'osi teuteu'i kenau taliui ki he ngaahi ma'umafai 'o e pule'anga 'okapau 'e hoko ha fakaetamaki fakaenatula.	70%	80%	80%
20. Kakai kuo ako'i kenau tokoni ki hono tokoni'i 'a e kau ma'umafai he pule'anga 'I hono pukepuke 'o e lao mo hono ngaahi tu'utu'uni.	70%	80%	80%
Ola Fakava'a 10: Fakalakalaka 'a e taukei fengae'aki fakataha mo e ngaahi hoa malu'i.			
ME'AFUA FAKAHOKO NGAUE (KPIs)	2019/20	2020/21	2021/22
21. Kau atu ki he ngaahi ako mo e ngaahi founiga kehekehe kuo 'osi palani'i.	80%	80%	80%
22. Tokolahi 'o e ni'ihi 'oku nau kau atu ki he ngaahi ako ki Tu'apule'anga.	10	10	10
23. Tokolahi 'o kinautolu 'oku nau kau atu ki he ngaue ki hono tokoni'i 'a e kakai 'oku nau faingata'ia hili koia ha fakaetamaki fakaenatula. (NGAUE FAKATOKONI 'I HA FAKATAMAKI)	Fakalahi		

Polokalama Si'i 05: Va'a Tokoni

Fakakatoa 'o e Kau Ngaue	150
Kau ngaue lolotonga	150
Tu'unga 'oku 'iai e tokolahi 'a e kau ngaue	0

Ko e Va'a Tokoni 'a e Kau Tau 'a 'Ene 'Afio 'oku fakatefito 'iate kinautolu 'a e tokoni ki he langa fakalakalaka/fakaakeake, tokoni ki he langa fakalakalaka faka'ekonomika 'a e fonua, ngaue faka-lokisitika pea moe tokoni fakamusika. 'E hokohoko atu ai pe hono fakalakalaka'i mo fakalelei'i 'a e va'a ni ke toe leleiange 'a hono fakahoko honau tefito'i fatongia mahu'inga ki he Kau Tau 'a 'Ene 'Afio pea moe kakai 'o Tonga.

'Oku taliui e 'ofisa taki 'o e Va'a Tokoni mo e Fakatekinikale (ACDS SPT) ki he 'Eiki Tau (CDS):

1. Ki hono fakahoko e tokoni ki he ngaahi va'a lalahi e potungaue he ngaahi ngaue 'oku fakahoko;
2. Ki hono fakatau mai, tufotufa atu pea pehe ki he malu mo hono tauhi e ngaahi koloa kuo fakatau;
3. Tauhi e tu'unga mateuteu 'o e kau 'enisinia ke fakahoko ha tokoni ki he ngaahi va'a kehe,
4. Ki hono tataki, ako'i pea mo tauhi ke ma'uma'uluta e nofo, ngaahi fiema'u taau taha pea mo hono fakalele 'o e ngaahi ngaue mo e ngaahi kemi nofo'anga.

Ngaahi Taumu'a Si'i pea mo e Ngaue ke Fakahoko:

1. Fakalelei'i mo hono fakalahi 'o e 'apitanga tau Masefield
2. Fale ifi 'a e ROCOM
3. Mala'e fanapolō 'i 'Eua
4. Fakalelei'i 'o Ha'apai
5. Hala'anga ki he 'Ulu'i 'Apitanga
6. Fakalelei'i 'o Matatoa

'E Fakaha atu 'i he Va'a Tokoni 'a e ngaahi ola 'o e Fa'unga Palani Langa Fakalakalaka 'a Tonga (TSDF) II 'i he Tepile 10 mo 11:

Tepile 10: Konga lalahi 'o e ngaahi ngaue 'a e Va'a Tokoni

Ko e Palani Ngaue Fakalakalaka 'a Tonga II 2015 – 2025: G; Oku fakalukufua pea malava ke mapule'i mo fakapotopoto 'a e ngaahi fiema'u mei muli ki he hao mo e malu 'o e Fonua.

SDG 2015-2030: Ola 17; Faitokonia 'a e ngaahi ivi ngaue mo toe vaofi ange ngaahi va fengaue'aki fakavaha'a pule'anga kae malava langa fakalakalaka.

Ola ke 'ausia he Potungaue 3.2: Fakalakalaka hono tauhi e lao mo e ma'uma'uluta e fonua kae pehe kihe malu'i fakalotofonua.

Ola Fakapotungaue 1: Ko hono tataki lelei e Potungaue pea mo hono fale'i e Pule'anga ki he ngaahi ngaue fakakautau.

Ngaahi Ngaue ke Fakahoko	Ngaahi Fatongia	Totongi (TOP)
1. Fale'i 'o e 'Eiki Tau 'i he tu'unga mateuteu 'o e 'iuniti.	1. Fakahoko ngaahi fakahinohino mo e tu'utu'uni 'a e 'Eiki Tau. 2. Palani mo liliu 'a e ngaahi ngaue ki he kaha'u. 3. Fa'u e ngaahi lipooti fakamahina mo e ngaahi palani pea tanaki ki he'Ulu'i 'Apitanga 4. Fakahoko 'a hono leva'i lelei e kau ngaue. 5. Fakahoko 'a e fakataha fakakuata mo e kau taki 'oku ne pule'i.	\$10,000

Ola faka-potungaue 6: Fakalakalaka'i e ivi ngaue ke fakahoko 'aki e ngaahi fatongia fakakautau 'oku tuku mai mei he pule'anga.

Ngaahi ngaue ke fakahoko	Ngaahi Fatongia	Totongi (TOP)
2. Fakalelei'i 'a e ngaahi fakahinohino mo e ngaahi tu'utu'uni ki hono fakalele 'a e va'a	6. Fakahoko ha ngaahi ako ngaue 7. Teuteu pea kau kihe ngaahi ako fakalotofonua 'I Tonga ni 8. Teuteu pea mo kau kihe ngaahi ako ki tu'apule'anga 9. Palani'i pea fakahoko ha ngaahi ako kihe me'atau 10. pea fakahoko ha ngaahi sivi me'atau pea kau kiai moe fanapolu 11. Palani pea fakahoko ha ngaahi polokalama fakamalohisino pea kau kiai mo hano tesu 'o e tu'unga mateuteu fakasino RFL.	\$445,000
6. Fakalelei'i e lokisitika, ivi ngaue 'o e Va'a ngaue fakatekinikale pea moe tafa'aki musika	12. Teuteu'i, Fakataumai pea mo tufaki 'o e ngaahi naunau moe koloa me'atokoni 13. Fakafonu mo tauhi ha lekooti 'a e mahafu, me'a tau pea mo e ngaahi ouau 'a e Kau Tau.	

<p>ke lava 'o feau e ngaahi fiema'u 'a e pule'anga.</p>	14. Tauhi e tu'unga mateuteu peaa tau 'a e ngaahi me'alele ke lele 'I he hala, mo e me'angae 'a e Kau Tau.	
	15. Teuteu'i mo 'omai e kau faka'uli mo e me'alele ke fakahoko 'aki e ngaue.	
	16. Tauhi mo fakalelei'i 'a e ngaahi me'alele mo e me'angae.	
	17. Fakahoko ha ngaahi tokoni faka- musika kihe ngaahi ouau moe fatongia 'a e kautau.	
	18. Palani mo fakahoko ha ngaahi faka'ali'ali fakamilitale faka-lotofonua	
	19. Fakahoko ha ngaahi tokoni faka- musika ki he kakai 'o e fonua 'oka fiema'u	
	20. Palani pea fakahoko 'a e ngaahi langa mo hono fakalelei'l 'o e ngaahi 'apitanga tau	
	21. Fakahoko ha ngaahi ngaue tokoni kihe ngaahi fakatamaki lalahi 'oka fiema'u	
<p>Ko e Palani Ngaue Fakalakalaka 'a Tonga II 2015 – 2025: G; Oku fakalukufua pea malava ke mapule'l mo fakapotopoto 'a e ngaahi fiema'u mei muli ki he hao mo e malu 'o e Fonua.</p> <p>SDG 2015-2030: Ola 17; Faitokonia 'a e ngaahi ivi ngaue mo toe vaofi ange ngaahi va fengaue'aki fakavaha'a pule'anga kae malava langa fakalakalaka.</p> <p>Ola ke a'usia he Potungaue 3.7: Fakalakalaka'i 'a e ngaahi va fengaue'aki faka- politikale moe faka-kautau 'i he Pasifiki mo mamani lahi.</p> <p>Ola Faka-potungaue 3: Fakalakalaka'i 'a e ngaahi va ngaue faka-malu'i moe fengaue'aki moe ngaahi kautau muli.</p>		
Ngaahi Ngaue ke Fakahoko	Ngaahi Fatongia	Totongi (TOP)
10. Fakalakalaka'i 'a e va moe Kau Tau mei tu'a pule'anga.	22. Kau kihe ngaahi Polokalama fakata'u 'a 'Aositelelia koe polokalama tokoni 'a e kautau 'a 'Aositelelia kihe ngaahi kolo nofo'i 'e he kakai 'Apo. 23. Teuteu mo kau atu ki he ngaahi faka'ali'ali fakamilitale fakavaha'a Pule'anga. 24. Fakaafe'i mai 'a e ngaahi tokoni faka-musika mei muli kenau kau mai kihe laka 'aho 'o 'Ene 'Afio. 25. Palani ke kau atu kiha ngaahi ngaue fakamisiona kihe tokoni'i ki he ngaahi faingata'a fakafonua mo e fakatamaki fakaenatula	\$333,000

Tepile 11: Me'afua Fakahoko ngaue 'a e Va'a Tokoni (KPIs)

Ola Fakava'a 1: Fakalakala'i 'o e ngaahi fale'i ki he pule'anga fekau'aki mo e ngaahi ngaue faka-malu'i mo ha ngaahi fili faka-kautau.

Me'afua Fakahoko Fatongia (KPI)	2019/20	2020/21	2021/22
1. Fakahoko 'o e ngaahi tu'utu'uni mo e fakahinohino ngaue 'a e 'Eikitau.	80%	90%	95%
2. Ngaahi palani ngaue faka-kautau kuo fakahoko	85%	90%	95%
3. Ngaahi lipooti fakamahina moe ngaahi taimi tepile 'oku tanaki kei taimi ki he 'Ulu'i 'Apitanga.	95%	100%	100%
4. Peseti ki hono leva'i lelei e kau ngaue.	80%	85%	90%
5. Fakataha fakakuata mo e kau taki 'oku ne pule'i.	4	4	4

Ola Faka-va'a 2: Fakalelei'i 'a e ngaahi fakahinohino mo e ngaahi tu'utu'uni ki hono fakalele 'a e va'a

Me'afua Fakahoko Fatongia (KPI)	2019/20	2020/21	2021/22
6. Ngaahi ako ngaue kuo kakato hono fakahoko	10	12	15
7. Ngaahi ako faka-lotofonua kuo kau kiai	40	45	50
8. Ngaahi ako 'I tu'apule'anga kuo kau kiai	12	15	20
9. Peseti 'o e lava 'I he sivi me'atau (TOET)	70%	80%	90%
10. Peseti 'o e lava 'I he fanapolō	60%	70%	80%
11. Peseti kuo lava 'I he sivi 'o e mateuteu faka-sino	60%	70%	80%

Ola Faka-va'a 6: Fakalakalaka'i e lokisitika, ivi ngaue 'o e Va'a ngaue fakatekinikale pea moe tafa'aki musika ke lava 'o feau e ngaahi fiema'u 'a e pule'anga.

Me'afua Fakahoko Fatongia	2019/20	2020/21	2021/22
12. Koe launga mei he ngaahi va'a ngaue ki he me'atokoni moe ngaahi 'ota koloa.		Fakasi'isi'i	
13. Lahi 'o e lau koloa kuo fakahoko	12	12	12
14. Ngaahi me'alele 'oku kei taau ke ngaue'aki 'I he hala	80%	85%	90%
15. Peseti 'o e ngaahi ngaue faka-fefononga'aki kuo lava	80%	85%	90%
16. Peseti naunau moe me'a ngaue ngaahi me'alele 'oku kei tauhi	75%	80%	85%
17. Peseti 'o e ngaahi tokoni faka-musika kuo fakahoko	95%	95%	95%
18. Peseti 'o e ngaahi faka'ali'ali fakamilitale kuo fakahoko	1	1	1
19. Peseti 'o e ngaahi tokoni faka-musika kihe kakai kuo fakahoko	95%	95%	95%
20. Peseti 'o e ngaahi maumau kuo fakalelei'i	60%	70%	80%
21. Ngaahi 'aho kuo lava ai 'o kau atu ki hono tokoni'i 'a e ngaahi fonua he kaunga'api ki he ngaahi faingata'a fakafonu'a mo e fakatamaki fakaenatula		Lelei taha	

Ola Fakava'a 9: Falakalaka'i va ngaue mo e kautau mei tu'apule'anga

Ola Fakava'a 10: Fakalakalaka'i 'a e va fengae'aki mo e fetokoni'aki moe ngaahi kautau mei tu'apule'anga.

Me'afua Fakahoko Ngaue (KPI)	2019/20	2020/21	2021/22
22. Tokolahi 'oku nau kau ki he AACAP 'i he ta'u.	10	10	10
23. Kau atu ki he ngaahi faka'ali'ali faka-militale 'i tu'apule'anga	1	1	1

24.Kau mai 'a e ngaahi kau ifi mei kautau 'i tu'apule'anga	1	1	1
25.Tokolahi kakai kuonau kau atu ki he ngaahi ngaue tokoni kihe ngaahi fakatamaki	Lelei taha		

Polokalama Si'i 06: Va'a Ako

Fakakatoa 'o e Kau Ngaue	40
Kau ngaue lolotonga	41
Tu'unga 'oku 'i ai e tokolahi 'a e kau ngaue	+1

* Omai fakataimi mei he Va'a kehe ko ha ako makehe 'oku fiema'u

'Oku taliui e 'ofisa pule 'o e Va'a Ako (CCT) ki he 'Eiki Tau 'i he:

1. Tu'unga mateuteu 'a e Va'a Ako ki he ngaahi ngaue mo e tokoni ki he ngaahi Va'a kehe;
2. Ki hono palani, ale'a'i mo fokotu'utu'u mo hono fakahoko e ako fakalotofonua mo e ako ki tu'apule'anga.
3. Tataki, ako'i pea mo tauhi ke ma'uma'uluta e nofo, ngaahi fiema'u taau taha pea mo hono fakalele 'o e ngaahi ngaue 'a e Va'a ni.

'E Fakaha atu 'i he Va'a Tokoni 'a e ngaahi ola 'o e Fa'unga Palani Langa Fakalakalaka 'a Tonga (TSDF) II 'i he Tepile 12 mo 13:

Tepile 12: Konga lalahi 'o e ngaue 'a e Va'a Ako:

Ko e Palani Ngaue Fakalakalaka 'a Tonga II 2015 – 2025: G; Oku fakalukufua pea malava ke mapule'i mo fakapotopoto 'a e ngaahi fiema'u mei muli ki he hao mo e malu 'o e Fonua. SDG 2015-2030: Ola 17; Faitokonia 'a e ngaahi ivi ngaue mo toe vaofi ange ngaahi va fengae'aki fakavaha'a pule'anga kae malava langa fakalakalaka.
Ola ke a'usia 'e he Potungaue 3.2: Fakalakalaka'i hono tauhi e lao mo e ma'uma'uluta e fonua kae pehe kihe malu'i fakalotofonua.
Ola Faka-potungaue 1: Fakalakala'i 'o e ngaahi fale'i ki he pule'anga fekau'aki mo e ngaahi ngaue faka-malu'i mo ha ngaahi fili faka-kautau.

Ngaahi Ngaue fakahoko	Ngaahi Fatongia	Totongi (TOP)
1.Fakalakalaka'i hono fale'i 'o e 'Eikitau ki he tu'unga mateuteu 'o e 'iuniti	1. Fakahoko 'o e ngaahi tu'utu'uni mo e fakahinohino ngaue 'a e 'Eikitau. 2. Fa'u e ngaahi lipooti fakamahina mo e ngaahi palani pea tanaki ki he 'Ulu'i 'Apitanga. 3.Fakahoko 'a hono leva'i lelei 'a e kau ngaue 4. Fakahoko 'a e fakataha fakamahina 'a e taki 'o e Va'a mo e kotoa 'o kinautolu 'i hono mafai. 5.Fakahoko 'a e fakataha fakauike mo e kau taki 'oku he pule'i.	\$20,000
Ola Fakapotungaue 2: Fakalakalaka'i e ivi ngaue ke fakahoko'aki e ngaahi fatongia fakakautau 'oku tuku mai mei he pule'anga.		
Ngaahi ngae ke fakahoko	Ngaahi Fatongia	Totongi (TOP)
2. Fakalelei'i 'a e ngaahi	6. Palani pea fakahoko 'a e ngaahi ako me'atau TOET	\$145,000

fakahinohino moe ngaahi tu'utu'uni ki hono fakalele 'ae va'a.	7. Palani pea fakahoko ha fanapolo faka ta'u AWQ 8. Palani pea fakahoko hono tesi 'o e tu'unga mateuteu faka-sino RFL 9. Tokanga'i 'a e tu'unga 'oku 'iai 'a e ngaahi ako 'i tu'apule'anga	
7. Fakapapau'i 'a e ngaahi ako mo e ngaahi fakalakalaka ki he tu'unganga fakakautau ki he lolotonga pea mo e kaha'u.	10. Palani ki hono tauhi mo fakalelei'i 'a e ngaahi naunau ke fai 'aki hono ako'i 'a e Kau Tau. 11. Tokoni'i mo fakalakalaka'i 'a e tu'unga 'oku 'i ai 'a e lea faka-Pilitania 'a e Kau Tau. 12. Fokotu'u pea fakatupulaki ha ngaahi ako lea (COI) kuo filifili ke ako'i 'aki 'a e Kau Tau. 13. Palani mo fakahoko ha ngaahi ako kateti 'i he ngaahi kolisi moe ngaahi ako fakatekinikale filifili. 14. Fakahoko ha ngaahi ako faka-militale i Tonga ni. 15. Fakafaingofua'i mo teuteu'i 'a e Kau Tau ki he ngaahi ako 'oku fakahoko 'i tu'apule'anga. 16. Tokanga'i 'a e Kau Tau 'oku nau kau ki hono ako'i mo ako ngaue 'i Falemahaki Vaiola. 17. Palani mo fakahoko 'a e ako ki he kau sotia hu fo'ou pe koe likuluti. 18. Fakapapau'i 'oku fakahoko ha ako ke fakalakalaka'i ai 'a e 'ilo fakangaue mo e taukei 'a kinautolu 'i he Va'a.	
Ko e Palani Ngaue Fakalakalaka 'a Tonga II 2015 – 2025: G; Oku fakalukufua pea malava ke mapule'i mo fakapotopoto 'a e ngaahi fiema'u mei muli ki he hao mo e malu 'o e Fonua.		
SDG 2015-2030: Ola 17; Faitokonia 'a e ngaahi ivi ngaue mo toe vaofi ange ngaahi va fengaue'aki fakavaha'a pule'anga kae malava langa fakalakalaka.		
Ola Faka-potungaue 3.7: Fakalakalaka'i 'a e ngaahi va fengaue'aki faka-politikale moe faka-kautau 'i he Pasifiki mo mamani lahi.		
Ola Fakapotungaue 1: Fakalakalaka 'a e va fakamalu'i mo e taukei fengaue'aki mo e ngaahi hoa ngaue fakamalu'i.		
Ngaahi Ngaue ke Fakahoko	Ngaahi Fatongia	Totongi (TOP)
9. Fakalakalaka'i 'a e va moe Kau Tau mei tu'apule'anga.	19. Fakahoko 'e he kau faiako e ako mo e ako ngaue'i Nu'u Sila pea mo 'Aositelelia	\$250,000
10. Fakalakalaka'i 'a e fengaue'aki moe fetokoni'aki moe kautau mei tu'a pule'anga	20. Fakahoko 'a e ngaahi ako ke teuteu'i 'aki 'a e Kau Tau kimu'a pea nau mavahe atu 'o kau ki he	

Tepile 13: Me'afua Fakahoko ngaue 'a e Va'a Ako

Ola Fakava'a 1: Ko hono tataki lelei e Potungaue pea mo hono fale'i e Pule'anga ki
he ngaahi ngaue fakakautau.

Me'afua Fakahoko Ngaue (KPI)	2019/20	2020/21	2021/22
1. Peseti 'o e ngaue kuo lava fakatatau ki he palani na'e fakahoko.	85%	90%	95%
2. Ngaahi lipooti fakamahina mo e ngaahi taimi tepile 'oku tanaki kei taimi ki he 'Ulu'i 'Apitanga.	95%	100%	100%
3. Peseti ki hono leva'i lelei e kau ngaue.	80%	85%	90%
4. Lahi 'o e fakataha 'a e Pule 'o e Va'a pea mo'ene kau ngaue.	12	12	12
5. Ngaahi fakataha fakakuata pea 'a e 'Ofisa Pule pea mo'ene kau ngaue.	4	4	4

Ola Fakava'a 2: Fakalelei'i 'a e ngaahi fakahinohino moe ngaahi tu'utu'uni ki hono fakalele 'a e va'a.			
Me'afua Fakahoko Ngaue (KPI)	2019/20	2020/21	2021/22
6. Peseti lava ki he sivi 'ilo me'a tau (TOET).	80%	85%	90%
7. Peseti lava ki he fanapolo (Live Fire).	80%	85%	90%
8. Peseti lava ki he sivi tu'unga mateuteu fakasino.	60%	75%	85%
9. Peseti 'a e ngaahi ako ki tu'apule'anga kuo fakakato.	90%	95%	100%
Ola Fakava'a 7: Fakapapau'i 'a e ngaahi ako mo e ngaahi fakalakalaka ki he fa'unga fakautau ki he lolotonga pea mo e ngaahi fatongia fakakautau ki he kaha'u.			
Me'afua Fakahoko Ngaue (KPI)	2019/20	2020/21	2021/22
10. Peseti 'a e ngaahi maumau ki he fai'anga ako moe naunau ako.	10%	5%	5%
11. Ngaahi ako lea faka-Pilitania 'oku fakahoko 'i Tonga ni.	5	6	7
12. Ngaahi ako lea filifili 'oku fiema'u ke fakahoko lelei mo kakato.	9	9	9
13. Ngaahi kolisi pe ako fakatekinakale oku nau ki he ako fakamilitale pe ako ki he ouau fakamilitale.	2	3	3
14. Ngaahi ako fakamilitale 'oku fakahoko 'i Tonga ni.	6	6	7
15. Peseti 'oku nau lolotonga fakahoko ha ako.	70%	80%	90%
16. Hospital Tokolahi 'oku nau kau ki he ako 'i he Falemahaki Vaiola.	3	5	6
17. Lahi 'a e ngaahi Likuluti 'i he ta'u	1	1	1
18. Peseti 'a e kau faiako kuo nau lava'i lelei 'o fakakakato 'a e ngaahi ako faiako	80%	85%	90%
Ola Fakava'a 9: Feinga ke fakalakalaka'i 'a e ngaahi me'a fakangaue 'oku hoko ko e va fekau'aki ki he ngaue fakakautau.			
Me'afua Fakahoko Ngaue (KPI)	2019/20	2020/21	2021/22
19. Tokolahi 'oku nau fakakakato moe lava lelei 'i he ako faka-faiako 'i he ta'u.	3	4	5
20. Ngaahi ako ke teuteu'i 'aki 'a e Kau Tau kimu'a pea nau mavahē atu 'o kau ki he ngaahi ngaue fakakautau 'i tu'apule'anga.	Koe ha pe lahi taha ke malava ai 'a e Kau Tau 'o fakahoko 'a e ngaue ki he lelei taha.		

Polokalama Si'i 07: Va'a Laula Puna

Tokolahi Katoa kuo tu'utu'unia	10
Tokolahi lolotonga	4
Faikehekehe mei he tokolahi katoa kuo tu'utu'unia	6

Ko e Va'a Laula Puna, ko e va'a ia 'oku ne tokanga'i 'a e ngaahi ivi ngaue ke tokoni ki he ngaahi ngaue 'a e Kau Tau. 'Oku taliui 'a e 'Ofisa Pule 'o e va'a ni ki he 'Eikitau ki he:

1. Tu'unga mateuteu 'o e Va'a Laulapuna ki ha ngaue fakakautau pe ko ha ngaahi ngaue pe,
2. Palani, fokotu'utu'u pea mo hono fakahoko 'a e ngaahi ako pailate fakalotofonua.
3. Tataki, ako'i pea mo tauhi ke ma'uma'uluta e nofo, ngaahi fiema'u taau taha pea mo hono fakalele 'o e va'a.

'E poupou 'a e Laula Puna ki he ngaahi ola fakapotungaue 'a e Kau Tau 'o makatu'unga 'i he ngaue koia 'oku ha atu 'i he Fika 14. Ko e Tepile 15 'oku ne fakaha 'a e anga hono muimui'i 'a e faifatongia 'a e va'a.

Tepile 14: Fakalukufua 'o e ngaahi ngaue 'a e Laula Puna

Ko e Palani Ngaue Fakalakalaka 'a Tonga II 2015 – 2025: G; Oku fakalukufua pea malava ke mapule'i mo fakapotopoto 'a e ngaahi fiema'u mei muli ki he hao mo e malu 'o e Fonua. SDG 2015-2030: Ola 17; Faitokonia 'a e ngaahi ivi ngaue mo toe vaofi ange ngaahi va fengaue'aki fakavaha'a pule'anga kae malava langa fakalakalaka . Ola ke ausia he potungaue 3.2: 'o e Palani Fafakfonua: Fakalakalaka hono tauhi e lao mo e ma'uma'uluta e fonua kae pehe kihe malu'i fakalotofonua Ola Fakapotungaue 1: Fale'i ki he pule'anga fekau'aki mo e ngaahi ngaue fakamalu'i mo fakakautau.		
Ngaahi ola faka-va'a	Ngaahi Fatongia	Totongi (TOP)
1.Fakalakalaka hono fale'i 'o e 'Eikitau ki he tu'unga mateuteu 'o e kau tau pea moe ngaahi va'alalahi.	1.Fakahoko e ngaahi tu'utu'uni 'oku 'omai mei he 'Eikitau. 2.Palani mo fakahoko 'a e ngaahi ngaue fakakautau ki he palani fakata'u kuo 'osi fokotu'u. 3.'Ave 'a e ngaahi lipooti, fokotu'u ngaue, fakafoki fakamahina mo e palani ki he 'ulu'i 'Apitanga. 4. Fakahoko lelei 'a e ngaahi fiema'u faka-etimini 'a e iuniti. 5. Fakataha fakakuata 'a e 'Ofisa Pule mo e kau sotia 'o e 'iuniti	\$8,000

Ola Fakapotungaue 2: Fakalakalaka 'a e ngaahi ivi fakapotungaue ki ha ngaahi ngafa fakakautau 'e tu'utu'unia me he pule'anga

Ngaahi Ola faka-va'a	Ngaahi Fatongia	Totongi (TOP)
2. Fakalakalaka hono teuteu 'a e ngaahi fakahinohino mo e ngaahi tu'utu'uni fakangaue ki hono ngaahi va'a lalahi.	6. Kau atu ki he ngaahi ako fakamilitale 'i Tonga ni peea teuteu atu ki he ngaahi ako 'i Tu'apule'anga. 7. Fakahoko 'a e ngaahi ako me'atau TOET. 8. Fakakakato hono sivi'i hono gaue'aki e me'atau'o kau ai 'a e fanapolo. 9. Fakakakato 'a hono sivi 'o e tu'unga mateuteu fakasino.	\$240,000
8. Fakalakalaka 'a e ngaahi ivi ngaue ki he 'ataa ki he ngaahi ngaue 'e tuku mai mei he pule'anga.	10. Tauhi 'a e ngaahi tokumeni kotoa fekua'aki mo e vakapuna fakamilitale. 11. Fakalelei'i 'a e ngaahi vakapuna fakamilitale.	

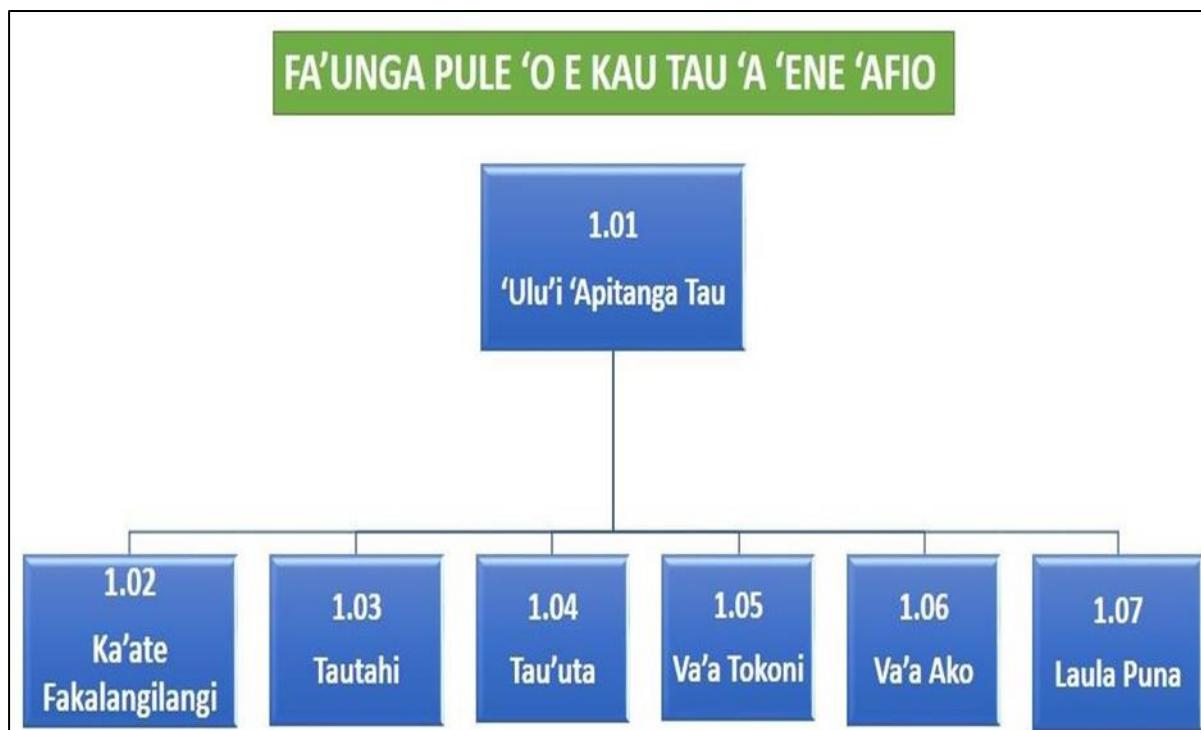
	12. Fakafo'ou ma'u pe 'a e laiseni pailate. 13. Tokoni'i ke lava 'a e ako pailate 'i Tu'apule'anga. 14. Teuteu'i pea fakahoko 'a e ako mo ngaue 'a e kau pailate mo e ngaahi kautaha vakapuna fakalotofonua.	
Ko e Palani Ngaue Fakalakalaka 'a Tonga II 2015 – 2025: G; Oku fakalukufua pea malava ke mapule'l mo fakapotopoto 'a e ngaahi fiema'u mei muli ki he hao mo e malu 'o e Fonua. SDG 2015-2030: Ola 17; Faitokonia 'a e ngaahi ivi ngaue mo toe vaofi ange ngaahi va fengae'aki fakavaha'a pule'anga kae malava langa fakalakalaka.		
Ola ke 'ausia 'e he Potungaue 3.7: 'o e Palani Fakafonua: Fakalakalaka e tu'unga fakapolitikale mo e va fakamalu'i mo e ngaahi fonua 'o e Pasifiki kae pehe ki mamani lahi.		
Ola Fakapotungaue 3: Fakalakalaka 'a e va fakamalu'i mo e taukei fengae'aki mo e taukei fengau'aki mo e ngaahi hoa ngaue fakamalu'i.		
Ngaahi Ola faka-va'a	Ngaahi Fatongia	Totongi (TOP)
9. Fakalakalaka 'a e ngaahi va ngaue fakamalu'i moe hoa ngaue fakakautau mei muli.	15. Palani mo ngaue mo e ngaahi vakapuna 'a'ahi fakamilitale.	\$8,000

10. Fakalakalaka 'a e taukei fengaue'aki Fakataha mo e ngaahi hoa malu'i.		
---	--	--

Tepile 15: Ngaahi ngaue mo e Me'afua Fakahoko Ngaue 'a e Laula Puna

Ola Fakava'a 1: Fakalakalaka'i hono fale'i 'o e 'Eiki Tau ki he tu'unga mateuteu 'o e kau tau pea mo e ngaahi va'a lalahi			
Me'afua Fakahoko Ngaue (KPI)	2019/20	2020/21	2021/22
1. Peseti kuo lava fakatatau ki he tu'utu'uni 'a e 'Eiki Tau.	70%	80%	95%
2. Peseti 'o e ngaahi ngaue fakata'u kuo palani'i ke lava.	60%	70%	80%
3. Peseti 'o e ngaahi lipooti, vahevahe ngaue, fakafoki fakamahina mo e ngaahi palani ki he 'Ulu'i 'Apitanga 'i he taimi totonu.	95%	100%	100%
4. Peseti 'o e ngaahi ngaue fakaetimini.	80%	85%	90%
5. Fakataha Fakakuata 'a e kau taki ngaue.	4	4	4
Ola Fakava'a 2: Fakalakalaka'i hono teuteu 'a e ngaahi fakahinohino mo e ngaahi tu'utu'uni fakangaue ki hono pule'i 'o e kau tau ngaahi va'a lalahi.			
Me'afua Fakahoko Ngaue (KPI)	2019/20	2020/21	2021/22
6. Peseti o e kau atu ki he ngaahi ako fakalotofonua	80%	90%	85%
7. Peseti kau lava he ako me'afana (TOET).	80%	85%	90%
8. Peseti 'o e lava 'i he fanapolo fakata'u (AWQ)	80%	85%	90%
9. Peseti 'o e lava 'i he sivi fakamalohisino fakamahina.	70%	75%	80%
Ola Fakava'a 8: Fakalakalaka 'a e ngaahi ivi ngaue ki he 'ataa ki he ngaahi ngaue 'e tuku mai mei he pule'nga			
Me'afua Fakahoko Ngaue (KPI)	2019/20	2020/21	2021/22
10. Peseti 'o e ngaahi naunau totonu 'oku kakato	70%	80%	90%
11. Lahi 'o e vakapuna.	2	2	2
12. Lahi 'o e kau pailate kuo 'iai 'enau laiseni	3	3	3
13. Lahi 'o e ngaahi ako pailate ki tu'apule'anga.	0	1	2
14. Tokolahi 'o e kakai 'oku nau ako ngaue 'I he ngaahi kautaha vakapuna fakalotofonua.	1	1	1
Ola Fakapotungaue 9: Fakalakalaka'i 'a e va fakakautau moe ngaahi ngaahi hoa malu'l me I tu'apule'anga			
Ola Fakapotungaue 10: Fakalakalaka'l 'a e fengaue'aki fakataha mo e ngaahi hoa malu'l me I tu'apule'anga			
Me'afua Fakahoko Ngaue (KPI)	2019/20	2020/21	2021/22
15. Tokolahi 'o e kau 'a'ahi mei tu'apule'anga 'o e ngaahi laulapuna fakakautau.	Lelei taha		

Fa'unga 'o e Kau Tau 'A 'Ene 'Afio

Kuo 'osi fakamafai'i 'e he Poate Malu'i 'a e tokolahi 'o e Kau Tau ke 'i he toko 750 'i he Palani ki he ta'u 2020 'a e Kau Tau. Ka neongo ia, na'e fai 'a e felotoi mo e pule'anga ke feinga'i pe 'e he Kau Tau 'a e toko 600 tu'unga 'i he ivi fakapa'anga 'o e ngaahi ta'u kuo maliu atu.

'I he ta'u fakapa'anga ka hoko mai, 'oku 'i ai 'a e fokotu'u ke tukuhake 'a e tokolahi ki he toko 620 ko e palani ke tatapuni mamalie 'a e tokolahi kuo tu'utu'unia.

Tokolahi Katoa kuo tu'utu'unia	750
Vahavehah 'o e Kau Ngaue	620
Kau Ngaue Lolotonga	590
Fakakatoa (ES)	-160 (-21.3%)
Fakakatoa (AS)	- 30 (-4.8%)

Patiseti mo e Kau Ngaue

**Ko e Patiseti 'a e Kautau 'a 'Ene 'Afio ki he
lolotonga mo e kaha'u**

Tepile 1: HMAF Patiseti Tu'ulahoko, Fakalakalaka
& Palani Ngaue (Pa'anga & Ngaahi Tokoni
Pehee)

Fa'ahinga	Patiseti (TOP)						
	FY 2018/19		FY 2019/20	FY 2020/21	FY 2021/22	FY 2022/23	
	Patiseti	Fakalelei'i	Patiseti	Fakaangaanga	Fakaangaanga	Fakaangaanga	
Kau Ngaue	6,545,800	5,870,804	6,268,100	8,730,400	8,730,400	8,730,400	
Fakamole ki he Ngaue	3,084,300	3,721,850	3,546,100	1,951,200	1,951,200	1,951,200	
Tokoni mei Muli (cash & in-kind)	11,957,700	12,757,700	10,449,300	12,147,200	12,147,200	11,147,200	
Fakakatoa Fakamole	21,587,800	22,350,354	20,263,500	22,828,800	22,828,800	21,828,800	

Patiseti Vahe mo e Kaha'u

Tepile 2: Faka-kalakalasi 'o e Patiseti

Fa'ahinga	Patiseti (TOP)						
	FY 2016-17	FY 2018-19		FY 2019-20	FY 2020-21	FY 2021-22	FY 2022-23
		Patiseti	Fakalelei'i	Patiseti	Fakaangaanga	Fakaangaanga	Fakaangaanga
Katoa Kautau	590	600	600	620	620	620	620
Total recurrent Ministry costs	8,928,800	9,630,000	9,592,654	9,630,100	9,545,100	9,545,100	9,545,100
Sotia ki he TOP 100,000	6.608	6.231	6.255	6.438	6.495	6.495	6,495

***Patiseti Faka-Kautau Ki He Ngaahi Polokalama
Si'i***

Tepile 1: Patiseti ki he Ngaahi Polokalama Si'i

Polokalama Si'i	2018-19 Patiseti	2018-19 Fakalelei'i	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
01 HQ	2,176,100	2,343,360	2,250,800	3,732,100	3,732,100	2,732,100
02 TRG	923,400	955,607	956,300	1,066,300	1,066,300	1,066,300
03 Tonga Navy	2,344,500	2,386,236	2,236,700	4,449,000	4,449,000	4,449,000
04 Land Force	989,400	866,660	878,600	1,288,200	1,288,200	1,288,200
05 Support Unit	2,508,900	2,440,321	2,606,100	2,460,500	2,460,500	2,460,500
06 Training Unit	569,400	452,018	540,700	9,665,200	9,665,200	9,665,200
07 Air Wing	118,400	148,452	160,900	167,500	167,500	167,500
TOTAL	9,630,100	9,592,654	9,630,100	22,828,800	22,828,800	21,828,800

Fokotu'utu'u Fo'ou

Fokotu'utu'u 1: Fokotu'u 'Apitanga Tau 'i 'Eua

Fakafuofua Totongi: TOP\$45,000

Ke fokotu'u ha 'Apitanga 'i 'Eua pea ke 'iai 'a e kau sotia e toko 4. Koe fatongia 'o e 'Apitanga koeni 'i Ta'anga 'i 'Eua koe:

1. Fengaue'aki moe fakaofonga pule'anga 'i he vahe fonua 'Eua ke fakahoko 'a e tokoni 'a e HMAF 'i he taimi ka hoko ai ha fa'ahinga me'a fakatu'upake faka-fonua
2. Tauhi 'a e fanga'angapolo 'a e HMAF 'oku tu'u 'i Lokupo
3. Koe va'a fo'ou koeni 'e fokotu'u kiai ha lakanga tu'uma'u 'e 4 ('Ofisa Pule, Tokoni Pule, faka'uli mo e kalake)
4. Ke langa ha ki'i 'ofisi pea mo ha fale nofo'anga ke ngaue'aki 'e he kau ngaue 'i 'Eua pea pehee foki kihe kau sotia fakafe'ao ki he 'Ene 'Afio pe koha kau sotia mei he kautau 'i he taimi tenau 'i 'Eua ai ke ngaue'aki 'a e fana'angapolo.

'I hono fokotu'u eni, 'e malava ai ki he HMAF kenau le'ohi 'a e 'elia koeni pea 'e kaunga lelei ia ki hono fakasi'isi'i 'a e ngaahi ngaahi fekau'aki mo e faito'o konatapu. 'E hoko eni ko ha me'a kene fakalahi 'a e malu hotau fonua meihe ngaahi faito'o konatapu.'I he taimi tatau 'e hoko eni ke tokoni ki hono ako'i 'a e ngaahi 'ilo faka-kautau tefito pea fakapapau'i 'oku malava ke 'oatu ki he pule'anga ha ngaahi fili faka-kautau fakapotopoto pea falala'anga ke fenapasi mo'enau fiema'u pe 'e toe mahulu ange ai.

Fokotu'utu'u 2: Fokotu'u 'a e Va'a Fetu'utaki pea moe Ngaahi Fakamatala Faka-tekinikale (CIT)

Fakafuofua Totongi: TOP\$300,000

Na'e fakamafai'i 'e he Poate Malu'i 'i he 'aho 21 Novema 2019 ke fokotu'u 'a e Va'a Fetu'utaki pea mo e Ngaahi Fakamatala Faka-tekinikale ke hoko ko ha va'a 'i he Kautau 'a 'Ene 'Afio fakatatau ki he Kupu 13 'o e Lao Kau Tau 'a 'Ene 'Afio 1992. Ko hono fatongia koe:

1. Tauhi ha laine fetu'utaki faka-letio pea moha laine fetu'utaki faka-satelaite
2. Tauhi ha fetu'u malu ki hono tauhi, fe'ave'aki mo e fakafetongi 'o e ngaahi fakamatala.
3. 'Iai ha kau ngaue taukei faka-tekinikale kenau tauhi 'a e ngaahi netiueka.
4. Fokotu'u 'a e va'a ki he saipa sekiuliti kene tauhi 'a e malu 'a e ngaahi netiueka fakatatau ki he ngaahi saipa sekiuliti 'a e Pule'anga. Ko e makatu'unga 'o e patiseti koeni 'e tokoni lahi ia ke tanaki atu 'a e kakai totolu 'oku nau taukei 'i he tafa'aki koeni ke malu'i 'a e netiueka 'a e kautau.

'E hoko eni ke tokoni ki hono fakamalohi'i ange 'a e va fengaue'aki 'a e kautau mo e Pule'anga, Ngaahi Potungaue, Ngaahi Potungaue 'ikai Pule'anga mo e ngaahi kulupu sosaieti sivile pea mo e ngaahi hoa malu'i 'i he fakalakalaka'i 'o e fetu'utaki mo e ngaahi senolo saipa sekiuliti.

Fokotu'utu'u 3: Ako Pailate mo e 'Enisinia

Fakafuofua Totongi: TOP\$242,000

Palani 'a e kautau 'a 'Ene 'Afio ke toe langa hake 'a e Va'a Laulapuna 'aki 'a hono fakalakalaka'i 'a e ako pailate:

1. Faiako Pailate 'e taha (1)
2. Pailate faka-komesiale 'e (2)
3. Laiseni Pailate taautaha 'e (3)
4. Kau 'enisinia vakapuna 'e tolu (3)

Ko e Va'a Laulapuna kuopau kenau lava 'o ako'i 'enau kau ako pailate moe 'enisinia pea fakataha moha tokoni mei he kautaha vakapuna Real Tonga. Ko e Va'a Laulapuna tenau tokoni kihono savea hotau ngaahi potutahi (EEZ) pehee foki kihe ngaahi kumi fakahaoi mo'ui. 'E toe malava foki ke fakahoko 'ehe Va'a Laulapuna 'a e ngaahi fepuna'aki faka-falemahaki ki he ngaahi motu mama'o. 'E tukuatu 'a e kau Pailate kenau konituleki ngaue ki he Real Tonga 'i he ngaahi ngaue faka-komesiale pea 'e lava ke totongi mai ha vakapuna 'a e Real Tonga ke ngaue'aki kiha savea pe ngaue faka-falemahaki.

'I he taimi tatau 'e toe malava 'e he Kautau 'a 'Ene 'Afio ke 'oatu ha ngaahi taukei faka-militale moe ngaahi naunau ke tokoni'i 'a e Pule'anga 'aki hono 'oatu ha ngaahi tokoni faka-kautau 'oku falala'anga pea pau 'i he taimi 'oku fai ai hano savea hotau ngaahi potutahi. Pea ke toe fakamalohi'i ange 'a e va fengaue'aki mo e MDA, ngaahi kautaha moe potungaue kehe.

Fokotu'utu'u 4: Totongi mai ha Vakapuna

Fakafuofua Totongi: TOP\$100,000

'I he lolotonga fekumi koia 'a e Kautau 'a 'Ene 'Afio ki ha vakapuna ke fetongi 'a e vaka Beech 18 kuo 'osi maumau, ne 'ai ai ha femahino'aki mo e kautaha Real Tonga 'e malava ke totongi ha vakapuna mei he'enau kautaha 'oka fiema'u fakavavevave ki hano fakahoko ha puna faka-falemahaki pe ko ha kumi fakahaoi mo'ui. Koe Pailate Pule koia 'a e kautau 'oku ne 'osi ma'u 'a e taukei ki he puna 'i he ngaahi vakapuna 'a e Real Tonga pea na'a ne puna 'i he ngaahi vaka koeni 'i he ta'u 'e ua kuo mahili atu. 'Okapau 'e fiema'u fakavavevave 'e he kautau ha vakapuna ke ngaue'aki kihe fakahaoi mo'ui pe puna faka-falemahaki, 'e totongi mai 'e he kautau 'a e vakapuna mei he *Real Tonga* 'o lau houa pea moe ngaue'aki 'o e Pailate 'a e kautau. Koe lahi 'o e totongi fakaanganga 'oku makatu'unga ia 'i he puna houa 'e 20.

Koe ngaue koeni 'e fakahoko 'e he HMAF mo'enau kau pailate 'e tokoni ia kihono fakamalohi'i 'a e va fengaue'aki moe ngaahi MDA, NGO ngaahi kulupu 'o e sosaieti mo e ngaahi hoa ngaue faka-malu'i kehe 'i he taimi fiema'u tokoni fakatu'upake. Pea 'e toe hoko eni ke fakahaa'i atu ai 'a e ngaahi taukei faka-militale moe ngaahi poto'i ngaue pea fakapapau'i 'oku 'oatu ki he pule'anga ha ngaahi founiga ngaue falala'anga 'i he taimi 'o e ngaahi fakatamaki fakaenatula, kumi mo fakahaoi mo'ui pea pehe kiha ngaahi me'a faka-falemahaki.

Fokotu'utu'u 5: Fale Ngaohi'anga Mahafu

Fakafuofua Totongi: TOP\$100,000

Ko e falefo'ou koeni kohono fatongia:

1. Hoko koha 'ofisi ki hono tauhi 'o e ngaahi sitoka mahafu

2. Feitu'u ke fakahoko ai hono sivi 'a e ngaahi mahafu hu kitu'a mo hu mai mei he ngaahi va'a
3. Ko hono fa'o mo hono fakafoki 'o e ngaahi mahafu akotau

'E hoko 'a e fale ngaohi'anga mahafu koha feit'u malu ke ngaue ai 'a e kau ngaue 'oku nau ngaue ki he mafahu, pea toe malu foki 'ene mama'o mei he ngaahi 'elia kehe 'o e 'Apitagatau.

'Oku mahu'inga 'aupito ke malu 'a e taimi ngaue koia ki he mahafu tau pea koe makatu'unga ai 'a e fu'u fiema'u ke 'iai ha fale makehe ke fakahoko ai 'a e ngaohi mahafu.'E toe hokohoko atu foki hen'i 'a hono fakapapu'i 'e he kautau 'a 'Ene 'Afio 'oku ma'u 'a e ngaahi taukei faka-militale tefito pea 'oatu ki he pule'anga ha ngaahi fili fakamilitale fakapotopoto pea falala'anga 'o a'usia pea mahulu atu 'i he ngaahi fiema'u kuo tuku mai.

Fokotu'utu'u 6: Toho VOEA Pangai & VOEA Neiafu

Fakafuofua Totongi: TOP\$200,000

Koe fatongia ia 'o e kautau 'a 'Ene 'Afio ke tokoni kihono tauhi mo fakalelei'i 'o e ngaahi vaka le'o pe ko ha vaka pe 'a e Va'a Tautahi:

1. Fakalahi 'o e 'Akauni Fefakatau'aki Fakafonua ki he \$200,000.00 ke tokoni ki hono toho mo fakalelei'i ngaahi vaka 'a e Va'a Tautahi
2. Fakahoko 'a hono fanga ki'i fakalelei'i si'i 'o e ngaahi vaka 'i Tonga ni.

'I hono tauhi lelei koia 'a e tu'unga totonu ke 'iai 'a e ngaahi vaka le'o mo e ngaahi vaka kehe, 'e malava ai kenau fakahoko honau fatongia kihe lelei taha. 'I he'ene pehee 'e lava foki hen'i 'a hono fakapapu'i 'e he kautau 'a 'Ene 'Afio 'oku ma'u 'a e ngaahi taukei faka-militale tefito pea 'oatu ki he pule'anga ha ngaahi fili fakamilitale fakapotopoto pea falala'anga 'o a'usia pea mahulu atu 'i he ngaahi fiema'u kuo tuku mai.

'E toe hoko eni ke tokoni ia kihono fakamalohi'i 'a e va fengaue'aki moe ngaahi MDA, NGO ngaahi kulupu 'o e sosaieti mo e ngaahi hoa ngaue faka-malu'i kehe 'i he taimi fiema'u ke tufa ha ngaahi koloa pehe kiha kakai ki he ngaahi 'out motu mama'o ange.

Fokotu'utu'u 7: Me'alele Fo'ou

Fakafuofua Totongi: TOP\$90,000

Ke tokoni ki he ngaue Polisi Fakakautau:

1. Fakahoko ha ngaahi ngaue 'i he 'atakai 'o Tongatapu ke tokoni ki he kau Polisi Tonga pea fakapapau'i 'oku tauhi 'e he kau sotia 'a e 'Ulungaanga lelei 'i he fonua.
2. Fakahoko hono fakatotolo'i 'o e ngaahi me'a kuo lipooti 'i he maumau 'o e ma'uma'uluta 'o e nofo 'a e kautau
3. 'E hoko eni ke fetongi'aki 'a e me'alele na'e vela 'i he hala pule'anga tupunga meiha maumau faka'uhila. Koe me'alele koeni koe me'a'ofa ia 'a e tau'uta 'Amelika 'i he ta'u 'e 5 kuohili.

Ko e ma'u koia 'o e me'alele fo'ou koeni 'e 'ikai ngata pe 'ene hoko koe malu'i 'o e kautau ka 'e kau atu foki kiai moe kakai 'o e fonua, tupu eni 'i he'ene ngaahi lele takai faka'aho. 'E tokoni eni ki hono fakahoko atu 'a e ngaahi taukei tefito faka-militale.

Fokotu'utu'u 8: Teunga Tau Fo'ou

Fakafuofua Totongi: TOP\$300,000

'E fakahoko 'a hono fetongi 'o e teunga tau koia 'a e kautau 'i he makatu'unga ke fakafaikehekehe'i meihe ngaahi fonua 'oku tatau 'a hotau teunga. Kuo 'osi fai hono fili mo e femahino'aki moe kautaha fakalotofonua tenau hu mai 'a e teunga koeni. Ko e fotunga 'o e teunga koeni ne 'osi fili'i fakatatau ia ki he 'atakai 'o e fonua pea pehe foki ki hono 'ea. Koe ngaahi teunga motu'a kotoa pe kuopau ke fakafoki mai ia ke ngaue'aki 'e he kau likuluti hu fo'ou ka e 'oleva ke 'osi ngaahi teunga motu'a.

'E hokohoko atu pe hono fakapapu'i 'e he kautau 'a 'Ene 'Afio 'oku ma'u 'a e ngaahi taukei faka-militale tefito pea 'oatu ki he pule'anga ha ngaahi fili fakamilitale fakapotopoto pea falala'anga 'o a'usia pea mahulu atu 'i he ngaahi fiema'u kuo tuku mai 'aki ia 'a e poto'ingaue 'i he ngaahi ngaue faka'aho 'o kau kiai hono fakalakalaka'i 'a e taki lelei mo e founa pule lelei 'i he ngaahi levolo fakataki.

Fokotu'utu'u 9: Lisi Kelekele Fakamilitale

Fakafuofua Totongi: TOP\$80,000

Ko e ngaahi konga'api koia 'a e kautau 'a 'Ene 'Afio 'oku lolotonga lisi pe 'oku kei ale'a'i hono lisi. Ko e 'Apitangatau Fangatongo 'i Vava'u na 'e lisi ia 'i he ta'u 2002 pea na'e 'iai 'a e totongi tatanaki na'e 'omai 'i he ta'u kuo'osi fe'unga mo e \$50,000.00 ko e mo'ua tekiai totongi. Na 'e toki 'ilo pe 'a e potungaue ki he me'ani hono fakaha mai mei he Potungaue Fonua mo e Savea. Ko e konga'api 'e taha ko e fana'angapolo ia 'i 'Eua ko e 'eka 'e 490 pea na'e tali ia 'e he Poate Malu'i 'i he felotoi mo e ma'u tofi'a ke totongi pa'anga 'e 20,000 'i he ta'u ko e lisi ia. Ko e 'eka 'e 490 koeni koe fakatatau ia ki he tu'unga malu 'i he taimi 'e ngaue'aki ai 'a e ngaahi me'afana mahafu lalahi.

Ko e 'elia koeni 'e toe malava pe ke fai ai ha akotau vao 'a e kautau. 'E hoko hono ngaue'aki eni 'e he kautau koe fakasi'isi'i ai hono ngaue'aki eni 'e he kau to faito'o konatapu.

Ko e ngaahi konga koeni 'oku fu'u mahu'inga 'aupito he 'oku tu'u 'iai 'a e ngaahi 'Apitangatau moe 'elia fakahoko ngaue 'a e kautau. Ko hono faka'ataa mai koia 'a e lisi 'o e ngaahi konga koeni 'e malava ai 'e he kautau ke hokohoko atu 'a 'ene ngaue, ako'i pea mo fakahu mai ha kau sotia ngaue mateaki, fakalelei'i ngaahi founa taki mo e tauhi kakai 'i he ngaahi tu'unga taki, fakamalohi'iange 'etau va fengae'aki mo e ngaahi potungaue kehe mo e ngaahi hoa malu'i pea ke toe hoko eni ke fakapapu'i 'e he kautau 'a 'Ene 'Afio 'oku ma'u 'a e ngaahi taukei faka-militale tefito pea 'oatu ki he pule'anga ha ngaahi fili fakamilitale fakapotopoto pea falala'anga 'o a'usia 'a e ngaahi fiema'u kuo tuku mai.

Fokotu'utu'u 10: Letio To'oto'o & Letio Me'alele & Maka Letio

Fakafuofua Totongi: \$80,000

Fiema'u ke fakahoko hano fakafo'ou 'o e ngaahi naunau fetu'utaki letio to'oto'o 'a e kautau ke mateuteu ki he ngaahi me'a fakatu'upake fakafonua. Malava ke toe leleiange pea vave 'a e fetu'utaki mo e ngaahi ma'u mafai siviliane 'o malava ai ke fakahoko lelei'i 'a e ngaahi palani mo e fakahoko ngaue. Na'e ha mai eni 'i he 'osi koia 'a e afaa ko Kita.

'Oku mahu'inga 'aupito 'a e fetu'utaki 'i he kautau. Ko e fetu'utaki lelei pea vave 'i he taimi 'o e ngaahi fakatamaki fakaenatula, 'i he taimi 'oku ngaue 'a e kau sotia ki tu'a ki he kakai 'o e fonua. Koia ai koe ma'u 'o e ngaahi letio koeni moe ngaahi naunau kihono maka 'o e ngaahi letio, 'e malava ai 'e he kautau kenau fetu'utaki lelei 'o ngaue'aki 'enau ngaahi taukei fakamilitale 'e malava ai ke fakasi'isi'i 'a e ngaahi maumau mo e lavelavea, pea 'e tokoni eni ki he kau Polisi Tonga pehee foki ki he kau ngaue falemahaki 'i he taimi 'oka fe'ave'aki faka-falemahaki ha taha.'E toe fakamalohi'i ange 'a e va fengaue'aki mo e ngaahi potungaue fakafetu'utaki kehe.

Fokotu'utu'u 11: Fakalahi mai Ngaahi Mahafu

Fakafuofua Totongi: \$500,000

Ko e kautau 'a 'Ene 'Afio ke tauhi 'a e lahi 'o e mahafu ki he lahi totolu ke 'iai 'aki hono hu mai ha ngaahi mahafu 'i he hili koia hono ngaue'aki kihe akotau mo e fanapolo, pea kene fetongi 'a e mahafu ne 'ikai lava 'o fakalahi mai 'i he fakatau mahafu fakamuimui. Koe ngaahi mahafu koeni ke ngaue'aki ki he ngaahi me'afana lalahi koia 'a e vaka le'o pea pehe foki ki he ngaahi me'afana fakafonua.

1. Katoa mahafu ki he me'afana misinikani: Mahafu 20mm mo e .50cal kalasi katoa
2. 5.56mm sisi mahafu
3. 5.56mm mahafu 'ikai mo'ui ki he akotau mo e ngaahi Ouau faka-langilangi
4. 40mm mahafu 'ikai mo'ui ki he Me'afana Fakafonua

'E lava foki hen 'a hono fakapapu'i 'e he kautau 'a 'Ene 'Afio 'oku ma'u 'a e ngaahi taukei faka-militale tefito pea 'oatu ki he pule'anga ha ngaahi fili fakamilitale fakapotopoto pea falala'anga ke a'usia 'enau ngaahi fiema'u ki he ngaahi ouau fakalangilangi. Ko hono ako'i koia 'o e kautau 'e malava ai kenau fakahoko atu ha ngaahi taukei faka-militale pea hokohoko atu 'a hono fakalakalaka'i 'aki hono pule'i mo tataki lelei. 'E 'ikai ngata ai, 'e malava ke toe fakamalohi'iange 'a e ngaahi va fengaue'aki mo e Pule'anga, MDA, NGO, ngaahi komiti fakasosiale mo e ngaahi hoa malu'i.

Fokotu'utu'u 12: Fana'angapolo Lotofale

Fakafuofua Totongi: \$3,000,000

'I he taumu'a ke fakasi'isi'i 'a e ngaahi fakamole 'i he ngaahi ako faka-kautau 'i he kaha'u, 'Oku 'amanaki ke fokotu'u ai 'e he kautau 'a 'Ene 'Afio ha fale fanapolo 'i Tailiai 'aia 'e malava ke ngaue'aki ha ngaahi me'atau simuleita kimu'a pea hoko atu moha fanapolo. 'E malava eni ke fakasi'isi'i ai hono ngaue'aki 'o e mahafu mo'ui mo e fakamole 'i he 'alu ki he fana'angapolo 'i Vaini mo e folau ki he fana'angapolo 'i 'Eua. Ko e fale fo'ou koeni 'e 'iai 'a e to'anga mahafu mo e fana'angapolo mita 'e 15 pea 'e toki fakalahi atu ki he mita 'e 50 'i he ta'u 'e 2 ka hoko. Ko e fale 'oku ngaohi ia kene malava 'o ta'ofi 'a e hu ha mahafu ki tu'a pea 'oku mahu'inga 'aupito ke 'iai mo e fakamanava ke hu ai 'a e kohu mo e efu meihe mahafu ki tu'a. Ko hono fatongia fika

ua kohono tuku ai ‘a e ngaahi naunau tokoni ki he ngaahi fakatamaki lalahi fakaenatua oka fiema’u lolotonga hano fakahoko ‘o e langa.

Ko hono langa koia ‘a e fale fana’angapolo koeni ‘e tokoni ia ke toe fakapapu’i ‘e he kautau ‘a ‘Ene ‘Afio ‘oku ma’u ‘a e ngaahi taukei faka-militale tefito pea ‘oatu ki he pule’anga ha ngaahi fili fakamilitale fakapotopoto pea falala’anga ‘i he taimi tenau fiema’u ai. Ko hono fakahu mai koia ha kau sotia ngauue mateaki ‘e tokoni ia ki hono fakangaue’i ‘a e to’utupu pea pehe kihono fakasi’isi’i ai ‘a e kaiha’a mo e fai hia. ‘E toe fakamalohi’iange henri ‘etau va fengaue’aki mo e ngaahi kautaha kehe pehe ki he ngaahi potungaue kehe ‘i he fatongia tatau pea hokohoko atu aipe foki ‘a hono fakalakalaka’i ‘a e ngaahi fakafotunga taki lelei fakakautau pehe foki ki he ngaahi founa pule’i ngauue ‘i he ngaahi levolo fakataki.

Ngaahi Fakamatala Tanaki

Fakamatala Tanaki A: Ko e 'Analaiso 'o e Ngaahi Kupu Ngaue Fekau'aki

Ngaahi Kupu Fekau'aki	Kasitoma (Customer) 'o e Kau Tau	Sapalaia (Supplier) 'a e Kau Tau	Hoa Ngaue mo e Kau Tau	Siofi e Ngaue 'a e Kau Tau
Poate Malu'i	Fale'i, Fokotu'u atu, Ma'u'anga Fakamatala	Ngaahi Tu'utu'uni		Takiekina
Kapineti	Fale'i, Fokotu'u atu, Ma'u'anga Fakamatala	Ngaahi Tu'utu'uni	Fengau'aki ki he lelei ange 'a e Pule'anga	Takiekina
Falealea	Fale'i, Fokotu'u atu, Ma'u'anga Fakamatala	Ngaahi Tu'utu'uni, Ngaahi Lao		Takiekina
Ngaahi Potungaue 'a e Pule'anga	Fale'i, Fokotu'u atu, Ma'u'anga Fakamatala, Fakahinohino	Ma'u'anga Fakamatala, Fakahinohino	Fengau'aki ki he lelei 'a e Pule'anga, poupoua ngaahi ngaue fakafonua	Takiekina
Hoa ngaue fakamalu'i	Fale'i, Fokotu'u atu, Ma'u'anga Fakamatala, Fakahinohino, Tokoni Fakangaue	Tokoni fakakoloa, ako, ivi faka-pa'anga.	Ngaue Fakakautau mo e fakalakalaka faka-sosiale/ ekonomika.	Takiekina
Kakai 'o e fonua	Fale'i, Fokotu'u atu, Ma'u'anga Fakamatala, Fakahinohino, Tokoni Fakangaue	Koloa mo e tokoni ngaue		
Ngaahi Kautaha taautaha	Fale'i, Fokotu'u atu, Ma'u'anga Fakamatala, Fakahinohino, Tokoni Fakangaue	Koloa mo e tokoni faka ngaue	Fetokoni'aki fakangaue	
Ngaahi Kautaha 'a e Pule'anga	Fale'i, Fokotu'u atu, Ma'u'anga Fakamatala, Fakahinohino, Tokoni Fakangaue	Koloa mo e tokoni fakangaue		
Ngaahi Kautaha 'ikai Fakapule'anga	Fale'i, Fokotu'u atu, Ma'u'anga Fakamatala, Fakahinohino, Tokoni Fakangaue	Tokoni fakangaue	Fengaue'aki	
Ngaahi Kautaha Oongoong	Ma'u'anga Fakamatala	'Oatu Fakamatala	Imisi ha ki tu'a 'o e Kau Tau	Lelei 'a e fakahoko fatongia.

HMAF Palani Ngaue mo e Patiseti
Fekau'aki

Fakamatala Tanaki A: 'Analaiso Kulupu
Fakamatala Tanaki B: Palani Ngaue Fakata'u

Fakamatala Tanaki B: Palani Ngaue Fakata'u

Polokalama Si'i 01: 'Ulu'i 'Apitanga Kau Tau 'A 'Ene 'Afio										
Ola ke A'usia 'e he Potungaue 1 : 3.2 'o e TSDF II: Fakalakalaka'i hono tauhi e Lao mo e Ma'uma'uluta kae pehe ki he Malu 'o e Fonua.										
Ngaahi Taumu'a Fakahoko Ngaue ke A'usia 'e he Potungaue 1: Ko hono tataki lelei e Potungaue pea mo hono Fale'i e Pule'anga ki he ngaahi ngaue fakakautau										
Ngaahi Taumu'a	Ngaahi Ngaue	Ngaahi Ngaue ke Fakahoko	Ola Fakata'u 'oku fai kiai 'a e Taketi (KPI)	Ola 'o e ngaahi taketi fakakuata (KPI)	2020/21	'Aho 'oku 'osi ki ai	Kau Ngaue 'oku felave'i tonu mo e fatongia	Ngaahi tu'unga ngaue 'oku nau toe siofi 'a e ngaahi ngaue 'osi hono tanaki.		
K1	K2	K3	K4	Taketi fakakuata/ fakata'u						
Fakahoko ngaue ke a'usia 'e he Potungaue	20. Teuteu'i ke fakahu atu ha ngaahi fokotu'utu'u ki he fakataha 'o e Poate Malu'i.	<ul style="list-style-type: none"> • Fakataha Fakamahina 'a e kau ngaue • Teuteu'i, paaki pea tiliva ki he kau memipa kotoa pe 'a e Poate 	Lahi e ngaahi Lipooti mo e Fokotu'utu'u Ngaue kuo tali mei he Poate Malu'i (8)	2	2	2	2 he kuata	Faka'osinga 'o e kuata	CDS, DCDS, CC's, CDS Kalake, Tokotaha Tali Telefoni, Tokotaha Faka'uli, Kau Ngaue Faka'etimini	CDS
	21. Teuteu'i e Lipooti Fakata'u 'oku fakahu atu ki he Pule'anga	<ul style="list-style-type: none"> • Fakataha'i kotoa 'a e ngaahi lipooti fakata'u 'a e 'u Va'a ki he'enau ngaahi ngaue kuo lava. • Tanaki 'o e ngaahi fakamatala kotoa ki he kau 'a'ahi mei Muli • Teuteu'i Paaki pea Tufaki 	Lahi e ngaahi Lipooti Fakata'u kuo fakahu atu ki he Pule'anga (1)	25%	50%	75%	100% Fakata'u	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	DCDS, CC's, FSM, CDS Kalake, Kau Ngaue Faka'etimini	DCDS
	22. Lahi e ngaahi Fakataha Fakamahina 'a e 'Eikitau mo e Kau 'Ofisa Ma'olunga ke talanoa'i ai e ngaahi 'isiu lolotonga 'o fakatatau ki he ngaahi tu'utu'u ni ngaue 'a e Potungaue.	<ul style="list-style-type: none"> • Fakahoko ki he kau taki ngaue 'o e 'u tafa'aki 'a e taimi mo e 'aho 'o e fakataha • Teuteu'i 'e he Taki 'o e 'u Va'a 'a e fakama'opo'opo 'o e ngaue ke fakahoko ki he Pule. • Teuteu'i he 'Eikitau 'a e ngaahi me'a ke fai kiai e fakataha 	Lahi e ngaahi Fakataha Fakata'u kuo fakahoko (12)	3	3	3	3 he kuata	Faka'osinga 'o e Mahina	CDS, DCDS, CC's, Kalake ki he 'Eikitau, Tokotaha Tali Telefoni, Kau Ngaue Faka'etimini	CDS
	23. Teuteu'i mo Tufaki ki he ngaahi kupu fekau'aki ha ngaahi tu'utu'u ni fo'ou pe ko ha tu'utu'u ni kuo liliu.	• Teuteu'i, Paaki, pea Tufaki	Peseti 'o e ngaahi tu'utu'u ni fo'ou pe tu'utu'u ni kuo liliu kuo teuteu'i mo tufaki (95%)	Fakatatau ki he fiema'u			95% 'i he faka'osinga 'o e Kuata	'I he taimi 'oku tali ai ha tu'utu'u ni ngaue fo'ou.	CDS, DCDS, CCs, Kalake ki he 'Eikitau, Kau Ngaue Faka'etimini, mo e Kau Ngaue ki he Pa'anga	DCDS
	24. Lahi e 'a'ahi ki he 'u 'Apitanga Tau ('Apitanga Tau 'e 3 x tu'o 4 'i he ta'u)	<ul style="list-style-type: none"> • Fakamaau mo Fakama'a 'Api • Fakahoko Ngaue ke A'usia 'e he Potungaue 2: Fakalakalaka'i e ivi ngaue ke fakahoko'aki e ngaahi fatongia fakakautau 'oku tuku mai mei he Pule'anga. 	Lahi e 'a'ahi Faka'ofisiale ki he 'u 'Apitanga Tau (1 'i he mahina)	3	3	3	3 he kuata	Tu'o 1 he mahina	CDS, DCDS, Katoa e Kau Tau 'A 'Ene 'Afio	CDS, DCDS
2. Fakahoko Ngaue ke A'usia 'e he Potungaue 2:	25. 'Ave 'o e patiseti Fakamahina ki he kotoa 'o e Ngaahi Va'a	<ul style="list-style-type: none"> • Ngaahi fakamole taautaha 'a e ngaahi va'a • Palani ngaue 'a e ngaahi va'a ki he ngaahi mahina ka hoko mai 	Ko e peseta e ngaahi fakamole fakatatau ki he pa'anga ngaue 'i he ta'u (5%)	Fakatatau ki he Fiema'u			< 5% 'I he Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	Faka'osinga e mahina kotoa	DCDS, CC's, OC 'o e Pa'anga mo Kau Ngaue 'i he Pa'anga	DCDS

hono tokanga'i e iuniti.	26. Tanaki fo'ou ki he Tohi Tala Tu'utu'u ni 'a e Kau Tau (DFO)	<ul style="list-style-type: none"> Toe siofi pea tohi fo'ou 'a e Tohi Tala Tu'utu'uni 'a e Kau Tau Fakakau 'a e ngaahi Tu'utu'u ni Faka'etiminin mo e ngaahi tu'utu'u ni 'a e 'Eikitau ki he Tohi Tala Tu'utu'u ni 'a e Kau Tau. Tanaki fo'ou ha ngaahi tu'utu'u ni 'oku felave'i ki he Tohi Tu'utu'u ni 'a e Kau Tau 	Peseti 'o e ngaahi tu'utu'u ni kuo fa'u pea mo fakafo'ou ki he Kau Tau (100%)	Fakatatau ki he Fiema'u	100 % 'i he Faka'osinga 'o e 2019.	Faka'osinga 'o e 2019	Talekita 'o e Ngaue Fakalao pe a mo e Kau Ngaue, Kalake ki he 'Eikitau, FSM	Talekita 'o e Ngaue Fakalao
	27. Fakalakalaka'i 'a hono pule'i e loto'i Potungaue ke fakapapau'i 'oku fenapasi pea mo e tu'utu'u ni ngaue pea pehe foki ki he founiga 'oku fakahoko 'aki e ngaue.	<ul style="list-style-type: none"> Lekooti mo Lesisita e Ngaahi Tohi Hu Mai mo Hu Atu Tauhi e Lekoooti 'o e kotoa e Ngaahi me'a Fakapepa ki he Pa'anga/Pepa Tauhi Pa'anga/Pa'anga Ngaue/PO/Voting mo e kotoa e ngaahi pepa fekau'aki Vakai'i mo Fakafo'ou e Ngaahi Koloa e Pule'anga Lipooti Fakafoki 'i he Koloa ke Fakatau atu Fakahoko e 'a'ahi e ngaahi koloa Fakahoko e ako 'i he tu'utu'u ni mo e founiga ngaue ke fakahoko ki he 'iuniti takitaha 	Kotoa e Lipooti Faka'atita Fakata'u kuo maau (1)	Fakatatau ki he Fiema'u	1 'I he Ta'u	Kimu'a 'i he Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'ang a lolotonga	Kotoa e Kau Taki 'I he Kau Tau 'A 'Ene 'Afio	DCDS
	28. Sivi'i e 'u Lipooti Fakamahina 'a e 'iuniti	<ul style="list-style-type: none"> Vakai'l mo Fakafo'ou e Lipooti 'i he Ngaue 'o e 'iuniti Fa'u mo Fakahu e Lipooti Fakamahina 	Lahi e Ngaahi Lipooti Fakamahina kuo sivi'i (lipooti 'e 12 x 'iuniti 'e 7)	3 3 3 3	Lipooti 'e 12 ki 'I he he 'iuniti	'I he Faka'osinga 'o e Kuata kotoa	DCDS, CC's pea mo e Taki mei he 'iuniti takitahi	DCDS, CC's
	29. Fa'u, ako'l mo hono siofi e ngaue'aki 'o e Fa'unga ki he Fakahoko Fatongia (PMS).	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko e Ako ki he ngaahi 'iuniti 'i he PMS Fa'u e ngaahi foomu ke siofi e ngaahi 'ilo 'oku mahu'inga ki he PMS Fakafonu mo Fakahoko e ngaahi ako ki he tu'unga fakahoko ngaue fakafo'ituitui 	Lahi 'o e Lipooti Fakafo'ituitui ki he fakahoko fatongia 'a e Kau Tau kuo fakahu atu (500)	Fakakatoa e Tokolahi 'o e 'iuniti	Fakakatoa 'o e Kau Tau 'A 'Ene 'Afio (500)	I he faka'osinga e Kuata kotoa	Talekita 'o e HR/Tokoni pea moe Kau ngaue, CDS, DCDS, CC's mo e kau Taki mei he 'iuniti	Talekita 'o e HR /Tokoni mo e Kaungaue
	30. Fa'u pea mo siofi 'a e polokalama ki hono fakangaue'i 'o e Kau Tau	<ul style="list-style-type: none"> Sivi'i mo Ako'i fakalelei'i e kau Faiako ki he Kau Hu Fo'ou Fa'u e ngaahi polokalama mahu'inga ki he Hu Fo'ou Sivi'i mo Fili e ni'ihi ki he Kau Hu Fo'ou Fakahoko e Ako ki he Kau Hu Fo'ou 	Peseti 'oku holo 'aki e tokolahi 'o e Kau Tau (10%)	Tokolahi e ni'ihi kuo nau nofo mei he Potungaue	Holo 'aki 10% mei he tokolahi 'oku fiema'u ke 'iai	Faka'osinga e Ta'u Fakapa'ang a	CC Va'a Ako, Kau Faiako mo e Kau Hu Fo'ou lolotonga ako	CC Va'a Ako

	31. Fa'u e ngaahi tu'utu'u ni ngaue kene lava 'o solova 'a e ngaahi palopalema faka'ulungaanga	<ul style="list-style-type: none"> • Fa'u e ngaahi tu'utu'u ni fekau'aki mo e palopalema faka'ulungaanga • Fakahoko e ngaahi tautea fakatatau ki he HMAF Act mo e Regulation • Sivi'i mo Ako'i e Lao. (HMAF Act Regulation) 	Lahi 'o kinautolu kuo hopo'i pea halaia ki he lao (si'isi'i ange)	Fakasi'isi'i	Fakasi'isi'i	Faka'osinga e Ta'u Fakapa'anga	Talekita ki he Ngaue Fakalao, CDS, DCDS, CCs	Talekita ki he Ngaue Fakalao
	32. Fakama'opo'opo pe a mo siofi e ngaahi fakamatala ngaue ke fakahoko mei ai hono sivi'i e tu'unga ngaue, ako'i e Kau Tau, fakatupulekina e Potungaue pe a mo hono fakalakalaka'i e kau ngaue	<ul style="list-style-type: none"> • Tanaki mo sivi'i e IPR e 'luniti • Fakahoko e ako • Tokoni'i mo fakahoko e ngaahi ao 	Peseti 'o e ngaahi Ngaue ke fakahoko/puipuitu'a 'o e ngaahi ngaue (50%)	Fakatatau ki he Fiema'u	50% pe sivi'i JD/EP	Faka'osinga e Ta'u Fakapa'anga	Va'a HR Unit, CC's, OC's mo e kau taki ngaue he ngaahi 'luniti, , Kau ngaue 'a e Q-Store	Talekita HR
	33. Fakama'opo'opo'i e ngaahi fakamatala mo e lekooti 'a e kau ngaue ki ha lekooti 'i he komipiuta	<ul style="list-style-type: none"> • Tanaki mo Lekooti e ngaahi fakamatala 'i he tokolahi 'o e Kau Tau 'A 'Ene 'Afio • Lekooti mo fakahuku ma'u pe ki he tepile HRMIS 	Peseti 'o e ngaahi fail emo e ngaahi lekooti fakataautaha kuo fakahuku pe a tauhi faka'ilekitulonika (20%)	Fakatatau ki he Fiema'u	20% Fakahuku Faka'ilekutulonika e ngaahi Faile fakataautaha mo lekooti	Faka'osinga e Ta'u Fakapa'anga	'luniti HR, Taki 'i he 'luniti	Talekita HR

Ola ke A'usia 'e he Potungaue 1: TSDF II 3.7 – Fakalakalaka'i e tu'unga fakapolitikale mo e va fakamalu'l mo e ngaahi fonua 'o e Pasifiki kae pehe ki mamani lahi

Ngaahi Taumu'a Fakahoko Ngaue ke A'usia 'e he Potungaue 3 : Feinga ke Fakalakalaka'i 'a e ngaahi va fakangauve fekau'aki mo e ngaue fakakautau

9. Fakalakalaka'i e ngaahi va fakakautau mo e ngaahi Kau Tau Malu'i mei Tu'apule'anga	34. Ke kei tauhi 'a e ngaahi fakataha mo e ngaahi Kau Tau Malu'i mei Tu'apule'anga	<ul style="list-style-type: none"> • Teuteu e ngaahi me'a mahu'inga mo e poini ke talanoa'i lolotonga fakataha 'a e ongo Tau Malu'i • Fakahoko ki he CC mo e 'ofisa 'oku kau ki he fakataha • Fakahoko e feitu'u 'e fakahoko kiai e fakataha mo e ngaahi poini 'e fai kiai e talanoa ki he ni'ihi 'i he ngaahi Lakanga mahu'inga 	Lahi 'a e ngaahi fakataha fakakautau mo e ngaahi Kau Tau Malu'i mei Tu'apule'anga (6)	Fakatatau ki he Fiema'u	Fika 6 'o e Ngaahi Fakataha mo e 'u ngaahi hoa Malu'i	Faka'osinga e Ta'u Fakapa'anga	SO2, DCDS, CC Va'a Ako, CCs, CDS Kalake, FSM, 'luniti 'a e 'Etiminini mo e Pa'anga	SO2
	35. Palani'i mo fakahoko ha 'a'ahi 'a e 'Eikitau ki he ngaahi Kau Tau Malu'i mei Tu'apule'anga 'a ia 'oku tau fengauve'aki	<ul style="list-style-type: none"> • Fokotu'utu'u 'a e 'a'ahi faka'ofisiale 'a e CDS ki he ngaahi fonua'i Tu'apule'anga • Fetu'utaki mo e ni'ihi 'oku felave'i mo e folau 'a e CDS 'Oange e ngaahi monu'ia ke ma'u 'i he taimi folau 	Lahi 'o e 'a'ahi faka'ofisiale 'a e 'Eikitau ki Tu'apule'anga (1)	Fakatatau ki he Fiema'u	'A'ahi ki Tu'apule'anga (1)	Kimu'a 'i he Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	SO2, CDS, CDS Kalake, FSM, 'luniti ki he Folau, 'luniti ki he Pa'anga	SO2
	36. Ke toe lelei ange 'a hono tokoni'i e ngaahi 'a'ahi mai mei Tu'apule'anga 'a e kau Fakafofonga Ma'olunga mei he ngaahi Kau Tau pehee ki he Kau Memipa 'o e Kapineti	<ul style="list-style-type: none"> • Fakahoko e ngaahi fokotu'utu'u pea teuteu ke tali e VIP • Teuteu ha LO ki he VIP • Fokotu'utu'u ha kai fakamavae mo e VIP 	Lahi 'o e ngaahi 'a'ahi faka'ofisiale mai 'a e Kau 'Ofisa Ma'olnga ki Tonga ni (15 pers)	Fakatatau ki he Fiema'u	Toko 15 e Kau 'A'ahi Fakata'u	Kimu'a 'i he Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	SO2 ,CDS, DCDS, FSM, CDS Kalake, Kau Ngaue ki he Pa'anga, Kau Ngaue ki he Q-Store	SO2

10. Fakalakalakai e ngaahi fe ako'aki mo e ngaahi Kau Tau Malu'i mei Tu'apule'anga	37. Ke to e lelei ange 'a e kau atu e Kau Tau 'A 'Ene 'Afio ki he ngaahi fakataha lalahi mo e ako kotoa Fakavaha'apule'anga.	<ul style="list-style-type: none"> Fili ha tokotaha fe'unga ke kau Fakamatala'i mo e 'oange ngaahi me'a mahu'inga 'i he folau 'Oange e ngaahi monu'ia ke ma'u 'i he taimi folau 	Lahi 'o e ngaahi konifelenisi, ako mo e ngaahi fakataha 'oku kau atu kiai (35)	Fakatatau ki he Fiema'u	35 (Konifelenisi, semina moe ngaahi fakataha fakata'u)	Kimu'a 'i he Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga Lolotonga	CDS, CC Va'a Ako, SO2, 'luniti ki he Folau, 'luniti ki he Pa'anga	
	38. Ke kei hokohoko atu ai pe 'a e ngaue atu 'a e ni'ih i e kau memipa 'a e Kau Tau 'A 'Ene 'Afio 'i he ngaahi lakanga 'i Tu'apule'anga.	<ul style="list-style-type: none"> Sivi'i mo Ako'i Kau Ofisa 'oku nau ngaue ki Tu'apule'anga Fili'i ha tokotaha fe'unga ke fakafofonga Fakamatala'i mo Fakahoko e fetongi mo e tokotaha lolotonga 'oku ngaue 'Oange e ngaahi monu'ia ke ma'u 	Lahi 'o e kau memipa 'o e Kau Tau 'oku nau 'i he lakanga 'i Tu'apule'anga (2)	2 he ta'u	2 he ta'u	Kimu'a 'i he Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga Lolotonga	CC Va'a Ako mo e Kau Ngaue, CDS, 'luniti ki he Folau, 'luniti ki he Pa'anga	CC Va'a Ako

POLOKALAMA SI'I 02: KA'ATE FAKALANGILANGI 'A 'ENE 'AFIO		Ola ke A'usia 'e he Potungaue: 3.2 'o e TSDF II: Fakalakalaka'i hono tauhi e Lao mo e Ma'uma'uluta kae pehē ki he Malu 'o e Fonua							
Ngaahi Taumu'a Fakahoko Ngaue ke A'usia 'e he Potungaue 1: Ko hono tataki lelei e Potungaue pea mo hono Fale'i e Pule'anga ki he ngaahi ngaue fakakautau									
Ngaahi Taumu'a Fakahoko ngaue ke a'usia 'e he Potungaue	Ngaahi Ngaue	Ngaahi Ngaue ke fakahoko	Ola Fakata'u 'oku fai ki ai 'a e taketi (KPI)	Ola 'a e ngaahi taketi fakakuata (KPI)	2020/21 Taketi fakakuata/fakata'u	'Aho 'oku 'osi ki ai	Kau 'oku tonu	Ngaue felave'i mo e fatongia	Ngaahi tu'unga ngaue 'oku nau toe siofi 'a e ngaahi ngaue 'osi hono fakahoko
1. Fakalakalaka'i hono Fale'i e 'Eikitau 'i he tu'unga mateuteu 'o e 'iuniti	1. Fakahoko e ngaahi tu'utu'uni mo e fakahinohino mei he ngaahi ngaue kuo lava moee 'oku 'Eikitau	<ul style="list-style-type: none"> Fakama'ala'ala ki he 'Eikitau e fakahinohino mei he ngaahi ngaue kuo lava moee 'oku 'Eikitau 	Peseti 'o e ngaue kuo lava fakatatau ki he tu'utu'u ni kou ma'u (80%)	Fakatatau ki he Fiema'u	80%	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	CC, Ka'ate Fakalangilangi, mo e Kau Ngaue	CC Ka'ate Fakalangilangi	
	2. Palani 'a e ngaahi ngaue ki he kaha'u	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko e Ako mo e Akoako 	Peseti 'o e ngaahi ngaue kuo lava mei he ngaahi ngaue kuo fokotu'utu'u (80%)	Fakatatau ki he Fiema'u	80%	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	CC, Ka'ate Fakalangilangi, mo e Kau Ngaue,	CC Ka'ate Fakalangilangi	
	3. Fakahoko e ngaahi lipooti fakamahina mo e ngaahi palani pea fakahu ki he 'Ulu'i 'Apitanga	<ul style="list-style-type: none"> Fa'u e lipooti fakamahina Fa'u e taimi le'o 	Peseti 'o e ngaahi lipooti mo e palani ki he Kau Tau kuo fakahu ki he 'Ulu'i 'Apitanga (90%)	3 3 3 3	90% 'oku fakahu he taimi	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	CC, Ka'ate Fakalangilangi, mo e Kau Ngaue,	CC Ka'ate Fakalangilangi	

	4. Fakahoko 'a hono leva'i lelei e kau ngaue	<ul style="list-style-type: none"> • Fa'u lisi e kau Ngaue • Fa'u mo lekooti e ngaahi me'akai 'a e Kau Tau • Fakatau mai 'a e ngaahi me'a fakangae • Fakahoko e kau livi ki HQ 	Peseti 'o e ngaahi palopalema e kau ngaue kuo solova (60%)	Fakatatau ki he Fiema'u	60%	Kimu'a 'I he Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	CC, Ka'ate Fakalangilangi mo e Kau Ngaue	2IC
	5. Fakahoko 'a e fakataha fakamahina e taki 'o e Kau Ka'ate Fakalangilangi mo e kotoa 'ene kau ngaue	<ul style="list-style-type: none"> • Fakahoko ki he ngaahi 'iuniti 'enau kakai • Vahevahe e ngaue ki he kau ngaue 'i he 'iuniti • Teuteu ke fakama'ala'ala ki he CC 'a e ngaahi ngaue kuo lava mo e ngaahi ngaue 'oku toe 	Lahi 'o e ngaahi fakataha fakamahina 'o e taki pe'a mo 'ene kau tau	3	3	3	Tu'o 12	'luniti Ka'ate Fakalangilangi
	6. Fakahoko fakauike 'a e fakataha 'a e CC mo e kau taki ngaue			40	40	40	Uike 'e 40	Tu'o 1 he uike kotoa

Ngaahi Taumu'a Fakahoko Ngaue Ke A'usia 'e he Potungaue 2: Fakalakalaka'i e ivi ngaue ke fakahoko'aki e ngaahi fatongia fakakautau 'oku tuku mai mei he Pule'anga								
2. Fakalakalaka'i 'a hono tauhi e ngaahi fakahinohino mo e tu'utu'u ni ki hono tokanga'i e Kau Tau.	7. Fakafo'ou e ngaahi tu'utu'u ni fakakautau 'a e 'luniti	<ul style="list-style-type: none"> • Fa'u ha ngaahi SOPs 'okupau 'e tu'utu'u ni mai • Fa'u mo fakatonutonu e SOP 'a e 'luniti • Paaki pea tufa e SOP ki he 'luniti • Fakahoko ha ako ki he SOP fo'ou 'oka fiema'u 	Lahi 'o e ngaahi tu'utu'u ni mo e founiga ngaue kuo fakafo'ou (1)	Fakatatau ki he Fiema'u	1	Kimu'a 'I he Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	Kau Taki 'I he Ka'ate Fakalangilangi	OC Ka'ate Fakalangilangi
	8. Palani mo fakahoko 'a e ngaahi fakamalohisino ke tauhi e tu'unga mateuteu fakasino	<ul style="list-style-type: none"> • Fakahoko e fakamalohisino he 'aho kotoa • Kau atu ki he sivi 'o e tu'unga malohi e sino mo e ako ki he ni'ihia'e to 	Peseti 'o e kau lava 'i he sivi ki he tu'unga malohi 'o e sino (75%)	Fakatatau ki he Fiema'u	75%	Kimu'a 'I he Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	Ka'ate Fakalangilangi, Va'a Ako	Ka'ate Fakalangilangi
	9. Palani mo fakahoko e ako ki he ngaahi me'atau	<ul style="list-style-type: none"> • Lau mo Ako e ngaahi ngaue 'a e me'atau • Fakahoko e ngaahi kalasi mo sivi 'i hono ngaue'aki e me'atau 	Peseti 'o e kau lava 'i he sivi me'atau (70%)	Fakatatau ki he Fiema'u	70%	Kimu'a 'I he Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	Ka'ate Fakalangilangi, Va'a Ako	Ka'ate Fakalangilangi
	10. Siofi e tu'unga talangofua moe molale 'a e 'luniti	<ul style="list-style-type: none"> • Fa'u 'a e ngaahi ngaue fakauike • Fakataha mo e toenga 'a e Kau Tau 	Lahi 'o kinautolu kuo hopo'i pea halaia ki he lao (3)	Fakatatau ki he Fiema'u	60%			
3. Fakalakalaka'i e ivi ngaue ki hono malu'i e	1. Palani mo fakahoko 'a e Ako Sotia Tau 'Uta	<ul style="list-style-type: none"> • Fakahoko 'a e Lu emo e Peki Tau 'Uta kuo lava fakahoko (60%) 	Peseti e ngaahi ako 'a e sotia Tau 'Uta kuo lava fakahoko (60%)	Fakatatau ki he Fiema'u	60%	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	Ka'ate Fakalangilangi	CC Ka'ate Fakalangilangi
	2. Kau atu ki he ngaahi ako fakamilitale 'i Tonga ni	<ul style="list-style-type: none"> • Ako pea mo teu'i ki he ngaahi ngaue fakakautau 'uta 						

Fale 'o e Tu'i pea mo e Kau Taki 'o e Pule'anga								
	13. Kau atu ki he ngaahi ako Fakakautau faklotofonua	• Ako mo fakaangaanga e ngaahi ngaue kuo fakahoko he ngaahi ako fakalotofonua	Peseti 'o e ni'ih i kuo nau fakahoko 'a e ngaahi ako 'oku fiema'u kenau fakakakato ki he'enau ngaahi tu'unga 'oku nau 'iai (50%)	Fakatatau ki he Fiema'u	50%	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	Ka'ate Fakalangilangi	CC TRG
	13. Palani mo fakahoko e ngaahi ako ki hono malu'i 'o e Palasi.	• Ako'i 'a Ngaahi Tu'utu'uni ki hono malu'i 'a e Palasi Fakatu'i	Peseti e ngaahi ako kuo lava fakahoko fekau'aki mo e tu'unga 'oku totonu ke 'iai hono malu'i 'o e Palasi (70%)	Fakatatau ki he Fiema'u	70% Ki he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	Ka'ate Fakalangilangi	Kau Taki 'o e Ka'ate Fakalangilangi
	14. Ako ki hono malu'i mo fakafe'ao 'o e tama Tu'i	• Ako'i mo Fakaangaange ho no malu'i e kau ma'olunga.	Peseti 'a e kau Fakafe'ao kuo nau fakahoko kakato e ngaahi na'e fiema'u kenau fakahoko makatu'unga 'i he lakanga 'oku nau ma'u (80%)	Fakatatau ki he Fiema'u	80%	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	Fakafe'ao	Kau Fakafe'ao
	15. Fakahoko hono malu'l 'a e Fale 'o e Tu'I pea mo e Kau Ma'olunga 'oku nau 'a'ahi mai mei Tu'apule'anga	• Fakahoko hono vakai'l faka'aho 'a e ngaahi feitu'u 'oku me'a ai 'a e memipa 'o e fale 'o e Tu'i • Ako mo Ngaue	Lahi 'o e ngaahi fakatamaki hoko ki he ngaahi feitu'u 'oku me'a ai e Fale 'o e Tu'i mo e kau 'A'Ahi mahu'inga mei Tu'apule'anga lolotonga e taimi le'o ('ikai toe lahi hake he 5)	Fakatatau ki he Fiema'u	<5 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	Ka'ate Fakalangilangi	Kau Taki 'o e Ka'ate Fakalangilangi
	16. Teuteu'l e fanga monumanu 'a e Kau Tau kenau fakahoko ha ngaahi ngaue fakamalu'i mo fakaselemoniolo	• Ako mo Fafanga 'a e fangamanu 'o e Kau Tau • Fakahoko 'a sivi 'a e tu'unga mo'ui lelei 'a e fangamanu	a. Tokolahi 'o e ni'ih i kuo nau ako ki hono tokanga'i e fanga kuli mo heka he fanga hoosi e. Tokolahi e fanga monumanu 'a e Kau Tau kuo ako'i	10 5	10 'i he ta'u 5 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	Ka'ate Fakalangilangi	UWF UNIT
	17. Fakahoko e ako ki he Lao fakakautau	• Fakahoko fakamahina e ako ki he Lao fakakautau • Sivi'i pea teuteu	Peseti 'o e Lao fakakautau kuo ako (60%)	60%	60% Fakata'u	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	Ka'ate Fakalangilangi	CC mo e Kau Taki 'o e Ka'ate Fakalangilangi
	18. Fakahoko e ako ki he 'uluaki tokoni	• Fakahoko hono sivi'i e ako ki he 'Uluaki Tokoni	Peseti 'o e ako ki he 'Uluaki Tokoni kuo 'osi fakahoko (60%)	Fakatatau ki he Fiema'u	60% 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	Ka'ate Fakalangilangi	CC pe a mo e Kau Taki 'o e Ka'ate Fakalangilangi
	19. Fakahoko e ako ki he fetukutuku 'oka hoko ha fakatamaki	• Fakahoko fakamahina e ako • Sivi'i pea toe akoako	Peseti 'o e ako ki he fetukutuku 'oka 'iai ha fakatamaki kuo 'osi fakahoko(60%)	Fakatatau ki he Fiema'u	60% 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	Ka'ate Fakalangilangi	CC pe a mo e Kau Taki 'o e Ka'ate Fakalangilangi
Ola ke A'usia 'e he Potungaue: 3.7 'o e TSDF II: Fakalakalaka'i e tu'unga fakapolitikale mo e va fakamalu'i mo e ngaahi fonua 'o e Pasifiki kae pehe ki mamani lahi.								
Ngaahi Taumu'a Fakahoko Ngaue ke A'usia 'e he Potunga 1: Fale'i e Pule'anga felave'i mo e ngaahi tu'utu'uni ngaue pehe ki hono tataki 'o e Kau Tau								

9. Fakalakalaka 'i e va fakakautau mo e Kau Tau Malu'l mei Tu'apule'anga	20. Tuku atu ha Kau Tau 'Uta x 1 section, kenau kau atu ki he ako tau fakatahataha mo e ngaahi fonua kehekehe	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko 'a e ako mo e ngaahi 'iuniti ke mateuteu ki he ngaahi ngaue fakakautau Ako mo toutou ngaue'i fakamahina 'a e teuteu ke folau atu ki ha ngaue fakakautau 	Peseti 'o e ni'ihi 'oku kau atu ki he ngaahi fokotu'utu'u aka tau fakatahataha mo e ngaahi fonua kehekehe 'i Tu'apule'anga (80%)	Fakatatau ki he Fiema'u	80% 'I he ta'u	Faka'osinga e Ta'u Faka'apanga	Ka'ate Fakalangilangi	CC mo e Kau Taki 'o e Ka'ate Fakalangilangi
10. Fakalakalaka a'i e ngaahi ngaue fakataha mo e ngaahi Kau Tau mei Tu'apule'anga	21. Kau atu ki he ngaahi aka 'i Tu'apule'anga	<ul style="list-style-type: none"> Ako'i, Sivi'i pea mo fili 'a kinautolu tenau folau ki ha ngaahi aka 'i tu'apule'anga 	Number of personnel participated in overseas courses 10	Fakatatau ki he Fiema'u	< 10 pers	Faka'osinga e Ta'u Faka'apanga	Ka'ate Fakalangilangi	CC mo e Kau Taki 'o e Ka'ate Fakalangilangi

POLOKALAMA SI'I 03: VA'A TAUTAHI								
-------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Ola ke A'usia 'e he Potungaue 1: 3.2 'o e TSDF II: Fakalakalaka'i hono tauhi e Lao mo e Ma'uma'uluta kae pehē ki he Malu 'o e Fonua

Ngaahi Taumu'a Fakahoko Ngaue ke A'usia 'e he Potungaue 1: Ko hono tataki lelei e Potungaue pea mo hono Fale'i e Pule'anga ki he ngaahi ngaue fakakautau

Ngaahi Taumu'a Fakahoko ngaue ke a'usia 'e he Potungaue	Ngaahi Ngaue	Ngaahi Ngaue ke fakahoko	Ola Fakata'u 'oku fai ki ai 'a e taketi (KPI)	Ola 'o e ngaahi taketi fakakuata (KPI)	2020/21 Taketi fakakuata/ fakata'u	'Aho 'oku 'osi ki ai	Kau Ngaue 'oku felave'i tonu mo e fatongia	Ngaahi tu'unga ngaue 'oku nau toe siofi 'a e ngaahi ngaue 'osi hono fakahoko.
1. Fakalakalaka'l 'a hono fale'l e 'Eikitau 'I he tu'unga mateuteu 'o e 'luniti	1. Fakahoko e ngaahi tu'utu'u ni mo e fakahinohino mei he 'Eikitau	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko 'a e fakataha ke tala ai 'a e ngaahi tu'utu'u ni fo'ou 	Peseti 'o e ngaahi fokotu'utu'u feima'u fakangaue kuo lava (80%)	Fakatatau ki he Fiema'u	80% 'I he ta'u	Faka'osinga e Ta'u Faka'apanga	Tautahi	CC Tautahi
	2. Teuteu'l pea fakahu atu 'a e lipooti 'a e 'iuniti ki he 'Ulu'l 'Apitanga	<ul style="list-style-type: none"> Fa'u, paaki pea 'ave 'a e lipooti 'iuniti ki he 'Ulu'l 'Apitanga 	Lahi e ngaahi lipooti 'a e 'iuniti kuo fakahu atu ki he 'Ulu'l 'Apitanga, Kau Tau 'A 'Ene 'Afio (fakamahina, fakakuata, fakata'u) (17)	4 4 4 5	Lipooti 'e 17 'I he ta'u	Faka'osinga 'o e Mahina	Kau Taki 'o e Tautahi	CC Tautahi

Ngaahi Taumu'a Fakahoko Ngaue Ke A'usia 'e he Potungaue 2: Fakalakalaka'l e ivi ngaue fakafolau tahi ke fakahoko'aki e ngaahi fatongia fakakautau 'oku tuku mai mei he pule'anga

2. Fakalakalaka'i 'a hono tauhi e ngaahi fakahinohino mo e tu'utu'u ni ki hono tokanga'i e Kau Tau	3. Fokotu'utu'u ha fakataha 'a e Taki 'o e 'iuniti mo e kotoa e kau ngaue ke faka'ata ai mo fakafaingamalie'l 'a e fetalanoa'aki 'I loto 'I he 'iuniti.	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko ki he kotoa 'a e kau ngaue 'Itoenga 'o e kau taki 'iuniti (12) Tuku atu 'a e ngaue ki he kakai 'o e 'iuniti kenau fakahoko. Teuteu ke fakama'alala ki he CC 'o e 'iuniti 'a e ngaahi ngaue kuo lava moe ngaue 'oku toe ke fakahoko. Lipooti pea mo talanoa'l ai ha founiga 'e 	Lahi e ngaahi fakataha 'a e CC mo e he 'iuniti	3 3 3 3	Fakataha 'e 12 'I he ta'u	Faka'osinga 'o e Mahina kotoa	CC 'o e Tautahi mo e kau taki ngaue	CC 'o e Tautahi
--	--	---	---	---------	---------------------------	----------------------------------	---	--------------------

		toe tokanga'l lelei pea mo toe fakalakalaka ange ai 'a e kau ngaue.									
4.	Fakafo'ou e ngaahi tu'utu'u ni mo e ako 'a e Tautahi.	<ul style="list-style-type: none"> • Fa'u 'a e Tohi Tu'utu'u ni • Tanaki me'a fo'ou ki he ngaahi Tohi Tu'utu'u ni pea faka ke 'ilo 'e he kotoa 'o e 'u 'iuniti 	Lahi e ngaahi tu'utu'u ni pea mo e ako 'a e Tautahi kuo 'osi fakafo'ou (Maritime, Patrol Boats, Captain Orders, SAR, Bridge Files) (1)	Fakatatau ki he Fiema'u	1 'I he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	CC Tautahi pea mo e Kau Taki ngae	OC, XO Tautahi			
5.	Palani mo fakahoko ma'u pe e ngaahi fakamalahisino ke tauhi e tu'unga mo'ui lelei mo e malohi fakasino.	<ul style="list-style-type: none"> • Fakahoko 'a e ako fakamalahisino faka'aho • Kau ki he sivi fakamalahisino 	Peseti kuo lava he sivi ki he tu'unga malohi 'o e sino (50%)	Fakatatau ki he Fiema'u	50% 'I he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	CC Tautahi pea mo e Kau Taki ngae	OC, XO Tautahi			
6.	Palani mo fakahoko 'a e ako ki he me'atau	<ul style="list-style-type: none"> • Lau pea ako 'a e ngaahi fatongia 'o e me'afana. • Fakahoko e ngaahi kalasi ki he sivi e me'afana 'o kau ki ai 'a e ngaahi kongokonga, mo e anga 'ene ngaue mo e ngaahi mateuteu ke fai 'oku hoko ha fehalaaki • Fakahoko 'a e sivi fakamahina 'a e taukei 'o e me'atau 	Percentage passed weapon qualification test (60%)	Fakatatau ki he Fiema'u	60% 'I he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	CC Tautahi pea mo e Kau Taki ngae	CC Tautahi			
7.	Siofi mo tokanga'l e ngaahi me'a faka'ulungaanga 'I he 'iuniti	<ul style="list-style-type: none"> • Fa'u 'a e ngaahi ngaue fakauike • Fakataha mo e Kau Tau 	Tokolah i e ni'ihi kuo nau hopo pea nau mo'ua ki he lao	Fakasi'isi'i	Fakasi'isi'i	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	CC, mo e kau taki ngaue 'o e Tautahi	CC Tautahi			
4. Fakalakalaka'l e ivi ngaue fakafolautahi ke fakahoko ha ngaahi tu'utu'u ni mei he pule'anga	9. Palani mo fakahoko e 'u vaka le'o ke fakahoko ha ngaahi fekumi 'i tahi fakatatau ki he polokalam folau tahi	<ul style="list-style-type: none"> • Fakahoko faka'aho 'a hono sivi 'a e ngaahi vakale'o (150) • Fakataumai 'a e ngaahi fiema'u makehe mo e me'akai ki he vaha'a taimi 'o e folau tahi • 'Utu 'a e ngaahi Vaka Le'o • Fakahoko ki he 'Ulu'i 'Apitanga 'a e taimi moe feitu'u 'e folau kiai e vaka le'o 	Lahi e ngaahi 'aho 'oku 'I tahi ai (150)	Fakatatau ki he fiema'u	150 ki he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	CC, mo e kau taki ngaue 'a e Tautahi	CC 'o e Tautahi			

	10. Teuteu e 'u vaka le'o kenau tokoni ki he taimi 'e hoko ai ha ngaahi fakatamaki fakaenatula	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko faka'aho 'a hono sivi 'a e ngaahi vakale'o Fakataumai 'a e ngaahi fiema'u makehe mo e me'akai ki he vaha'a taimi 'o e folau tahi 'Utu 'a e ngaahi Vaka Le'o Fakahoko ki he 'Ulu'i 'Apitanga 'a e taimi moe feitu'u 'e folau kiai e vaka le'o 	Lahi e 'aho 'oku 'i tahi ai ke tokoni ki he fekumi mo e fakahaofi mo'ui pea pehe ki hano fakafolau ha taha 'oku faingata'ia	Fakalahi'i	Fakalahi'i	Faka'osinga 'o e ta'u	CC, mo e kau taki ngaue 'a e Tautahi	CC 'o e Tautahi
	11. Teuteu e 'u vaka le'o kenau tokoni ki ha taimi 'e hoko ai ha ngaahi fakatamaki fakaenatula	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko faka'aho 'a hono sivi 'a e ngaahi vakale'o Fakataumai 'a e ngaahi fiema'u makehe mo e me'akai ki he vaha'a taimi 'o e folau tahi 'Utu 'a e ngaahi Vaka Le'o Fakahoko ki he 'Ulu'i 'Apitanga 'a e taimi moe feitu'u 'e folau kiai e vaka le'o 	Lahi e 'aho 'oku 'i tahi ai ke tokoni ki hano tufa e ngaahi tokoni ki he fakatamaki fakaenatula	Fakalahi'i	Fakalahi'i	Faka'osinga 'o e ta'u	CC, mo e kau taki ngaue 'a e Tautahi	CC 'o e Tautahi
	12. Palani mo fakahoko e ngaahi ako fakatautahi	<ul style="list-style-type: none"> Ako'i pea Sivi'i kotoa 'a e kau tau 'i he 'iuniti Fakahoko ki he kotoa 'o e 'u 'iuniti 'a e 'aho mo e taimi 	Peseti 'o e ako kuo lava fakahoko (80%)	Fakatatau ki he Fiema'u	80% 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e ta'u	CC, mo e kau taki ngaue 'a e Tautahi	CC 'o e Tautahi
	13. Palani mo fakahoko ma'u pe hono tauhi mo tokanga'i e 'u vaka	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko ki he Taki he Va'a 'a e ngaahi tu'utu'uni mo e 'aho mo e taimi Lipooti 'a e ngaahi palopalema ke fakatonutonu 	Peseti 'o e ngaahi me'a ngaue 'oku te'eki ai ke ngaahi (20%)	Fakatatau ki he Fiema'u	20% ki he ta'u	Faka'osinga 'o e ta'u	CC, mo e kau taki ngaue 'a e Tautahi	CC 'o e Tautahi
	14. Palani mo fakahoko e ngaahi folautahi	Fakahoko ki he CC pea mo ha taki ngaue pe 'oku felave'i	Lahi e FCP kuo 'osi fakahoko(1)	Fakatatau ki he Fiema'u	1 ki he ta'u	Faka'osinga 'o e ta'u	CC, mo e kau taki ngaue 'a e Tautahi	CC 'o e Tautahi
	15. Fakalakalaka'l e ivi ngaue fakasavea	<ul style="list-style-type: none"> Fakatau 'a e ngaahi naunau Ako pea mo ngaue 	Tokolahi e ni'ihi kuo nau paasi ke fakahoo ngaue 'I he (H1/H2 (1))	Fakatatau ki he Fiema'u	1 ki he ta'u	Faka'osinga 'o e ta'u	CC, mo e kau taki ngaue 'a e Tautahi	CC 'o e Tautahi
	16. Fakalakalaka'l e ivi fakangaue ki he uku	<ul style="list-style-type: none"> Ako, Sivi'l pea mo fili 'a e kau uku 	Tokolahi e ni'ihi kuo nau paasi kenau uku (1)	Fakatatau ki he Fiema'u	1 ki he ta'u	Faka'osinga 'o e ta'u	CC, mo e kau taki ngaue 'a e Tautahi	CC 'o e Tautahi

Ola ke A'usia 'e he Potungaue: 3.7 'o e TSDF II: Fakalakalaka'i e tu'unga Fakapolitikale mo e Va Fakamalu'i mo e Ngaahi Fonua 'o e Pasifiki kae pehe ki Mamani Lahi.

Ngaahi Taumu'a Fakahoko Ngaue Ke a'usia 'e he Potungaue 3 : Fakalakalaka'i 'a e ngaahi va Fakakautau mo e ngaahi fonua kehe

9. Fakalakalaka 'I e ngaahi va Fakakautau mo e ngaahi Kau Tau Malu'i mei Tu'apule'anga	17. Mateuteu ke ngaahi vaka le'o ki he ngaahi ako mo e ngaahi fonua kaunga'api	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko faka'aho 'a hono sivi 'a e ngaahi vakale'o Fakataumai 'a e ngaahi fiema'u makehe mo e me'akai ki he vaha'a taimi 'o e folau tahi 'Utu 'a e ngaahi Vaka Le'o Fakahoko ki he 'Ulu'i 'Apitanga 'a e taimi moe feitu'u 'e folau kiai e vaka le'o 	Lahi e ngaahi ako mo e ngaahi fonua kaunga'api na'e kau atu kiai (3)	Fakatatau ki he Fiema'u	3 ki he ta'u	Faka'osinga 'o e ta'u	CC, mo e kau taki ngae 'a e Tautahi	CC 'o e Tautahi
10. Fakalakalaka 'I e ngaahi fe ako'aki mo e ngaahi Kau Tau Malu'i mei Tu'apule'anga	18. Mateuteu e ngaahi vaka le'o ki he ngaahi akotau mo e ngaahi fonua kaunga'api	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko faka'aho 'a hono sivi 'a e ngaahi vakale'o Fakataumai 'a e ngaahi fiema'u makehe mo e me'akai ki he vaha'a taimi 'o e folau tahi 'Utu 'a e ngaahi Vaka Le'o Fakahoko ki he 'Ulu'i 'Apitanga 'a e taimi moe feitu'u 'e folau kiai e vaka le'o 	Lahi e ngaahi ako mo e ngaahi fonua kaunga'api na'e kau atu kiai (2)	Fakatatau ki he Fiema'u	2 ki he ta'u	Faka'osinga 'o e ta'u	CC, mo e kau taki ngae 'a e Tautahi	CC 'o e Tautahi
	19. Palani mo fakahoko e ngaahi akotau mo e vaka 'o e ngaahi Va'a Tautahi 'a'ahi mai.	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko faka'aho 'a hono sivi 'a e ngaahi vakale'o Fakataumai 'a e ngaahi fiema'u makehe mo e me'akai ki he vaha'a taimi 'o e folau tahi 'Utu 'a e ngaahi Vaka Le'o Fakahoko ki he 'Ulu'i 'Apitanga 'a e taimi moe feitu'u 'e folau kiai e vaka le'o 	Palani mo fakahoko e ngaahi ako tau mo e vaka e ngaahi Va'a Tautahi 'oku 'a'ahi mai.	Fakalahi'i	Fakalahi'i	Faka'osinga 'o e ta'u	CC, mo e kau taki ngae 'a e Tautahi	CC 'o e Tautahi
POLOKALAMA SI'I 04: VA'A TAU 'UTA								

Ola ke A'usia 'e he Potungaue: 3.2 'o e TSDF II: Fakalakalaka'i hono tauhi e Lao mo e Ma'uma'uluta kae pehē ki he Malu 'o e Fonua								
Ngaahi Taumu'a Fakahoko Ngaue ke A'usia 'e he Potungaue 1: Ko hono tataki lelei e Potungaue pea mo hono Fale'i e Pule'anga ki he ngaahi ngaue fakakautau								
Ngaahi Taumu'a Fakahoko ngaue ke a'usia 'e he Potungaue	Ngaahi Ngaue	Ngaahi Ngaue ke fakahoko	Ola Fakata'u 'oku fai ki ai 'a e taketi (KPI)	Ola 'a e ngaahi taketi fakakuata (KPI)	2019 Taketi fakakuata/ fakata'u	'Aho 'oku fakakuata/ fakata'u	Kau Ngaue 'oku felave'i tonu mo e fatongia	Ngaahi tu'unga ngaue 'oku nau toe siofi 'a e ngaahi ngaue 'osi hono fakahoko
1. Fakalakalaka'i 'a hono fale'i e 'Eikitau 'i he tu'unga mateuteu 'o e 'iuniti	1. Fakahoko 'a e ngaahi tu'utu'uni 'oku 'omai mei he 'Eikitau	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko 'a e ngaahi tu'utu'uni 'a e Pule ki he toenga 'o e kakai 	Peseti 'o e ngaahi ngaue fakata'u kuo palani'i kuo lava fakahoko (80%)	Fakatatau ki he Fiema'u	80% 'I he ta'u	Faka'osinga 'o e ta'u	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni
	2. Palani mo fakahoko 'a e ngaahi ngaue fakatatau ki he palani fakata'u kuo 'osi fokotu'u	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko 'a e aka mo e teuteu 	Peseti 'o e ngaahi ngaue na'e fiema'u ke fakakakato pea kuo lava fakahoko (80%)	Fakatatau ki he Fiema'u	80% 'I he ta'u	Faka'osinga 'o e ta'u	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni

3. 'Ave 'a e ngaahi lipooti, fokotu'utu'u ngaue, fakafoki fakamahina mo e palani ki he 'Ulu'i 'Apitanga 'i he taimi totonu	<ul style="list-style-type: none"> • Fa'u 'a e ngaahi lipooti fakamahina • Fa'u pea fakafo'ou 'a e ngaahi le'o 	Peseti 'o e ngaahi lipooti, vahevahe ngaue, fakafoki fakamahina mo e ngaahi palani kuo tanaki ki he 'Ulu'i 'Apitanga 'i he taimi totonu.(90%)	Fakatatau ki he Fiema'u				90% 'I he ta'u	Faka'osinga 'o e ta'u	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni
4. Fakahoko lelei 'a e ngaahi fiema'u faka-'etimini 'a e 'iuniti	<ul style="list-style-type: none"> • Fa'u pea fakatonutonu ma'u pe 'a e lisi 'o e kau ngaue • Lekooki 'a e vahevahe 'o e me'akai 'a e tokotaha takitaha 'i he 'iuniti • Fakatau mai 'a e ngaahi fiema'u faka'etimini • Fakahoko ma'u pe tokolahia e kau livi ki he 'Ulu'i 'Apitangatau 	Peseti 'o e ngaahi ngaue faka'etimini kuo lava lelei ke solova (60%)	Fakatatau ki he Fiema'u				60% 'I he ta'u	Faka'osinga e Ta'u	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni
5. Fakataha fakamahina 'a e Taki 'a e Va'a Tau 'Uta mo e kau sotia 'o e 'iuniti.	<ul style="list-style-type: none"> • Lipooti e tokolahia e kakai 'i he 'iuniti • 'Ave e ngaue ki 'iuniti ke fakahoko • Teuteu e fakahoko ki he CC e ngaahi ngaue kuo lava pea pehe ki he ngaahi ngaue 'oku kei fakahoko 	Fakataha fakamahina 'a e Taki 'o e Va'a Tau 'Uta mo e kau sotia 'i he 'iuniti.(12)	3	3	3	3	12 'I he ta'u	Faka'osinga e mahina kotoa	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni
6. Fakataha fakauike 'a e Taki 'a e Va'a Tau mo 'ene kau taki ngaue	<ul style="list-style-type: none"> • Fakahoko ki he kau taki ngaue 'a e taimi mo e 'aho • Tala tu'utu'uni 'a e kau taki 'o e ngaahi va'a pea mo tanaki ki ai ha ngaahi ngaue fo'ou • Fakahoko 'e Taki 'o e va'a 'a e tala tu'utu'uni ki he kau taki ngaue 'o kau ki aim o ha ngaahi tu'utu'uni fo'ou. • Tukuatu 'e he kau taki 'a e ngaue ki he kakai 	Lahi 'o e ngaahi fakataha fakauike 'o e Taki 'o e Va'a Tau 'Uta mo 'ene kau taki ngaue (40)	Fakatatau ki he Fiema'u				40 'I he ta'u	Faka'osinga e Ta'u	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni
7. Fokotu'u 'a e ngaahi founaga ngaue ke muimui ki ai 'a e kau ngaue	<ul style="list-style-type: none"> • Fa'u pea fakatonutonu ma'u pe 'a e lisi 'o e kau ngaue • Lekooti 'a e vahevahe 'o e me'akai 'a e tokotaha takitaha 'i he 'iuniti. • Fakatau mai 'a e ngaahi fiema'u faka'etimini 'a e 'iuniti • Fakahoko ma'u pe 'a e hingoa e kau livi ki he 'Ulu'i 'Apitangatau • Fakahoko ki he ngaahi 'iuniti 'a e founaga ngaue faka'etimini moe founaga ngaue totonu • Fakahoko 'a e ngaahi fekau ki he kotoa 'o e 'u 'iuniti 	Peseti 'o e tohi Tohi Fakahinohino kuo 'osi fa'u pea maaau.(60%)	Fakatatau ki he Fiema'u				60% 'I he ta'u	Faka'osinga e Ta'u	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni

Ngaahi Taumu'a Fakahoko ngaue ke a'usia 'e he Potungaue 2: Fakalakalaka'i e ivi ngaue ke fakahoko'aki e ngaahi fatongia fakakautau 'oku tuku mai mei he pule'anga

5.Fakalakalaka 'i e ivi ngaue ke fakahoko'aki e ngaahi fatongia fakakautau 'oku tuku mai mei he pule'anga	1. 'Ilo'i pea fakahu mai 'a e ngaahi me'a ngaue 'oku fiema'u ke tokoni'i'aki 'a e ivi ngaue 'o e va'a ni ke tupulaki ai hono pule'i lelei, mo e hono fakalele 'o e va'a ni.	<ul style="list-style-type: none"> Fakatau 'a e ngaahi naunau kotoa pe 'oku felave'i mo e ngaue 'a e 'iuniti Fakatau mai 'a e ngaahi naunau 'oku fiema'u ke fakahoko 'aki 'a e ngaue 'a e 'iuniti Tokanga'l pea tauhi mo fakahoko hono sivi faka'aho Fakahoko 'a hono sivi'l 'a e 'u me'alele 	Peseti 'o e ngaahi ngaue ne palani'i pea lava (60%)	Fakatatau ki he Fiema'u	60% 'I he ta'u	End of the year	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni
	2. Palani pea mo fakahoko 'a e ngaahi akotau mo e fakatu'unga kehekehe	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko ha lue Ako pea fakahoko 'a e ako tau 'uta pea mo e ako fakatu'uta 	Peseti 'o e ngaahi ako tau'uta mo fakatu'uta kuo lava fakahoko (60%)	Fakatatau ki he Fiema'u	60% 'I he ta'u	Faka'osinga e Ta'u	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni
	3. Palani mo fakahoko 'a e ako me'afana pea ke fakakau ki ai e fakapolo.	<ul style="list-style-type: none"> Lau pea Ako 'a e ngaahi fatoniga 'o e kongokonga 'o e me'afana Lau pea aka 'a e ngaahi fatongia 'o e me'afana. Fakahoko 'a e ngaahi kalasi ki he sivi me'afana 'o kau ki ai 'a e ngaahi kongokonga, mo e anga 'ene ngaue mo e ngaahi mateuteu ke fai 'oku hoko ha fehalaaki Fakahoko kihe kakai 'o e fonua 'a e 'aho taimi mo e feitu'u 'oku fai ai 'a e fanapolo 	<p>a. Peseti 'o e kau lava he sivi me'afana (70%)</p> <p>b. Peseti 'o e kau lava he Fanapolo. (60%)</p>	<p>Fakatatau ki he Fiema'u</p> <p>Fakatatau ki he Fiema'u</p>	<p>70% 'I he ta'u</p> <p>60% 'I he ta'u</p>	<p>Faka'osinga e Ta'u</p>	<p>CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta</p>	<p>CC Va'a Tokoni</p>
	4. Palani mo fakahoko 'a e sivi ki he malohi e fakasino.	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko 'a e fakamalohisino 'i he 'aho kotoa pe Kau atu ki he Tesi fakamalohisino 	Peseti 'o e kau lava he sivi fakamalohisino (75%)	Fakatatau ki he Fiema'u	75% 'I he ta'u	Faka'osinga e Ta'u	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni
	5. Kau atu ki he ngaahi aka fakalotofonua	<ul style="list-style-type: none"> Ako pea mo fakahoko 'a e ngaahi ngaue 'i he lolotonga 'a e ngaahi aka fakalotofonua 	Peseti 'o e kakai kuo nau 'osi fakakakato 'a e ngaahi aka felave'i mo 'enau ngaue (50%)	Fakatatau ki he Fiema'u	50% 'I he ta'u	Faka'osinga e Ta'u	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni
	6. Palani mo fakahoko 'a hono aka'i 'a e Tohi Fakahinohino ki he va'a ni /SOP	<ul style="list-style-type: none"> Ako pea mo vakai'i 'a e Tohi Fakahinohino Ngaue Fa'u pea mo toe tanaki ki he Tohi Fakahinohino Ngaue 	Peseti 'o e Tohi Fakahinohino kuo 'osi maau (70%)	Fakatatau ki he Fiema'u	70% 'I he ta'u	Faka'osinga e Ta'u	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni
	7. Fokotu'u 'a e ngaahi le'o ki tu'a mo e ngaahi taukei ke fakahoko 'a hono 'a'ahi 'a e ngaue mo ha to e founiga pe ke tokoni ki he ivi ngaue 'a e 'iuniti ni.	<ul style="list-style-type: none"> Ako mo teuteu'i fakaemahina Fakahoko ki he 'ulu'i 'apitanga 'a e taimi 'o e aka Fa'u pea fakahoko ha aka ki he founiga aka 'oku toe lelei ange 	Peseti 'o e kakai kuo aka'i kenau fakahoko 'a e le'o ki tu'a. (70%)	Fakatatau ki he Fiema'u	70% 'I he ta'u	Faka'osinga e Ta'u	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni
	8. Palani mo fakahoko 'a e ngaue le'o 'i he feitu'u mama'o.	<ul style="list-style-type: none"> Ako pea ngaue'i 'e he kotoa 'o e 'iuniti 	Lahi 'o e ngaahi timi ki he le'o ki tu'a	5	5 'I he ta'u	Faka'osinga e Ta'u	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni

	9. Fakahoko 'a e ako ki he ngaahi lao 'o e Tau (ROE), Lao ki hono ngaue'aki 'a e me'atau (LOAC)	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko fakamahina 'a e ako ki he ROE mo e LOAC Sivi pea toe Teuteu 	Peseti 'o e ako Lao 'a e Mala'e Tau (ROE) mo e Lao ki he me'atau (LOAC) ne palani'i pea lava kakato. (60%)	Fakatatau ki he Fiema'u	60% 'I he ta'u	Faka'osinga e Ta'u	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni
--	---	---	--	-------------------------	----------------	--------------------	--------------------------------------	----------------

	10. Fakahoko 'a e ako ki he 'Uluaki Tokoni.	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko pea mo sivi'i 'a e founiga fakahaofi mo'ui Fakahoko ki he kakai 'a e 'Aho mo e taimi 	Peseti 'o e ako ki he 'uluaki tokoni ki ha taha faingata'ia kuo 'osi fakahoko (60%)	Fakatatau ki he Fiema'u	60% 'I he ta'u	Faka'osinga e Ta'u	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni
	11. Fakahoko 'a e ako ki hono fakahoko 'a e fetukutuku 'o 'ikai ngaue'aki ha me'atau	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko fakamahina 'a e ako ki he NEO Sivi pea toe teuteu 	Peseti 'o e ako ki he ngaahi ngaue ki he fakahaofi ha mo'ui (NEO) (60%)	Fakatatau ki he Fiema'u	60% 'I he ta'u	Faka'osinga e Ta'u	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni
	12. Fakalakalaka'i 'a e ivi ngaue mo e ngaahi me'a ngaue 'oku ngaue'aki ke fakahoko ha tokoni 'i taimi fakatamaki fakaenatula.	<ul style="list-style-type: none"> Sivi'i faka'aho 'a e 'u me'alele mo e ngaahi me'a ngaue Fakatau pea fakalelei'i 'a e ngaahi me'a ngaue 'oku felave'i mo ha ngaue ki he Fakatamaki fakaenatula 	Peseti 'o e kakai kuo 'osi teuteu'i kenau taliui ki he ngaahi ma'umafai 'o e pule'anga 'okapau 'e hoko ha fakaetamaki fakaenatula.(70%)	Fakatatau ki he Fiema'u	70% 'I he ta'u	Faka'osinga e Ta'u	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni
	13. Ke langa hake 'a e ngaahi ivi ngaue mo e ngaahi me'a ngaue ki hono tokoni'i 'a e kau ma'u mafai 'i hono pukepuke ke tauhi ki he Lao mo hono ngaahi tu'utu'uni.	<ul style="list-style-type: none"> Sivi'i faka'aho 'a e 'u me'alele mo e ngaahi me'a ngaue Fakatau 'a e gnaahi me'a ngaue teuaki ki ha ngaue 'i hee kau ma'u mafai he pule'anga kaha'u 	Peseti 'o e kakai kuo ako'i kenau tokoni ki hono tokoni'i 'a e ngaue teuaki ki ha ngaue 'i hee kau ma'u mafai he pule'anga 'i hono pukepuke 'o e lao mo hono ngaahi tu'utu'uni (70%)	70%	70% 'I he ta'u	Faka'osinga e Ta'u	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni

Ola ke A'usia 'e he Potungaue: 3.7 'o e TSDF II: Fakalakalaka'l e tu'unga Fakapolitikale mo e Va Fakamalu'l mo e Ngaahi Fonua 'o e Pasifiki kae pehe ki Mamani Lahi.

Ngaahi Taumu'a Fakahoko Ngaue Ke A'usia 'e he Potungaue 3: Fakalakalaka'l 'a e ngaahi me'a fakangaue 'oku hoko ko e va fekau'aki ki he ngaue fakakautau

9. Fakalakalaka'i e ngaahi va kautau mo e ngaahi Kau Tau Malu'i mei Tu'apule'anga	24. Kau atu ki he ngaahi ako fakakauatau fakatahataha mo e ngaahi fonua kehe	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko 'a e ako mo e ngaahi 'iuniti kehe ki he teuteu'ako tau 'oku 'amanaki ke fakahoko Ako pea teuteu 'i ha mahina 'e taha kimu'a pea mavahe atu 'i ha folau ki tu'apule'anga 	Peseti 'o e patuni 'e taha 'oku lava kenau kau atu ki he ngaahi ako tau fakatahutahu kehekehe kuo 'osi palani'i.(80%)	80%	80% 'I he ta'u	Faka'osinga e Ta'u	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni
10. Fakalakalaka'l e ngaahi feako'aki mo e ngaahi Kau Tau Malu'i mei Tu'apule'anga	25. Kau atu ki he ngaahi ako 'i Tu'apule'anga	<ul style="list-style-type: none"> Ako'i, Sivi'i pea fili ke kau atu ki he ako 'i tu'apule'anga 	Tokolahi 'o e ni'ihi 'oku nau kau atu ki he ngaahi ako ki Tu'apule'anga.(10)	Fakatatau ki he Fiema'u	10 'I he ta'u	Faka'osinga e Ta'u	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni
	26. Poupou ki hono malu'i hotau ngaahi Fonua Kaunga'api 'i ha hoko ha ngaahi fakatamaki fakaenatula.	<ul style="list-style-type: none"> Sivi'i faka'aho 'a e 'u me'alele mo e ngaahi naunau. Fakatau pea fakalelei'i 'a e ngaahi naunau telia ha ngaue 'e fiema'u ki ai he kaha'u Ako'l 'I he ngaahi 'iuniti 'a e founiga ki hono malu'l mo fakahoko 'a e tokoni 'I he taimi 'oku to ai ha fakatamaki fakaenatula 	Tokolahi 'o kinautolu 'oku nau kau atu ki he ngau e ki hono tokoni'i 'a e kakai 'oku nau faingata'ia hili koi a ha fakatamaki fakaenatula (HADR)	Fakalahi'i	Fakalahi'i	Faka'osinga e Ta'u	CC , OC mo e Kau ngaue 'a e Tau 'Uta	CC Va'a Tokoni

Ola ke A'usia 'e he Potungaue1 : 3.2 'o e TSDF II: Fakalakalaka'i hono tauhi e Lao mo e Ma'uma'uluta kae pehē ki he Malu 'o e Fonua								
Ngaahi Taumu'a Fakahoko Ngaue Ke A'usia 'E he Potungaue 1: Ko hono tataki lelei e Potungaue pea mo hono fale'i e Pule'anga ki he ngaahi ngaue fakakautau								
Ngaahi Taumu'a Fakahoko ngaue ke a'usia 'e he Potungaue	Ngaahi Ngaue	Ngaahi Ngaue ke fakahoko	Ola Fakata'u 'oku fai ki ai 'a e taketi (KPI)	Ola 'a e ngaahi taketi fakakuata (KPI)	2020/21 Taketi fakakuata/fakata'u	'Aho 'oku 'osi ki ai	Kau Ngaue 'oku felave'i tonu mo e fatongia	Ngaahi tu'unga ngaue 'oku nau toe siofi 'a e ngaahi ngaue 'osi fakahoko
1. Fakalakalaka'l 'a hono fale'i 'o e 'oku 'omai mei he CDS. 'Eikitau fekau'aki mo e tu'unga mateuteu 'oku 'i ai 'a e Kau Tau.	1. Fakahoko 'a e ngaahi tu'utu'uni 'a hono fale'i 'o e 'oku 'omai mei he CDS. 'Eikitau fekau'aki mo e tu'unga mateuteu 'oku 'i ai 'a e Kau Tau.	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko hono toe fakama'ala'ala ki he kau tau 'a e ngaahi tu'utu'uni 'a e 'Eikitau mo e ngaahi lao fo'ou 	Peseti 'o e ngaue kuo lava fakatatau ki he ngaahi tu'utu'uni (80%)	Fakatatau ki he Fiema'u	80% he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	Kotoa 'o e 'u 'luniti Va'a Tokoni mo e Kau Taki	CC, OC Va'a Tokoni
	2. Palani mo fakahoko 'a e ngaahi ngaue fakatatau ki he palani fakata'u kuo 'osi fokotu'u	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko 'a e ako mo e teuteu 	Peseti 'o e ngaahi ngaue fakata'u kuo palani'l ke lava (85%)	Fakatatau ki he Fiema'u	85% he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	Kotoa 'o e 'u 'luniti Va'a Tokoni mo e Kau Taki	CC, OC Va'a Tokoni
	3. 'Ave 'a e ngaahi lipooti, fokotu'utu'u ngaue, fakafoki fakamahina mo e palani ki he 'ulu'i 'Apitanga 'i he taimi totonu	<ul style="list-style-type: none"> Fa'u 'a e ngaahi lipooti fakafoki fakamahina pea 'a e ki he 'Ulu'i 'Apitanga Fa'u 'a e ngaahi taimi le'o mo e anga 'ene vilo 	Peseti 'o e ngaahi lipooti, vahevahe ngaue, fakafoki fakamahina mo e ngaahi palani kuo tanaki ki he HMAF HQ 'i he taimi totonu.(95%)	3 3 3 3	95% he ta'u	Faka'osinga 'o e Mahina	Kotoa 'o e 'u 'luniti Va'a Tokoni mo e Kau Taki	CC, OC Va'a Tokoni
	4. Fakahoko lelei 'a e ngaahi feima'u faka'-etimini 'a e 'iuniti.	<ul style="list-style-type: none"> Fa'u pea fakatonutonu ma'u pe 'a e lisi 'o e kau ngaue Lekooki 'a e vahevahe 'o e me'akai 'a e tokotaha takitaha 'i he 'iuniti. Fakatau mai 'a e ngaahi fiema'u faka'etimini Fakafo'ou ma'u pe 'a e livi ki he 'Ulu'i 'Apitangatau 	Peseti 'o e ngaahi ngaue faka'etimini kuo lava lelei he 'luniti (80%)	Fakatatau ki he Fiema'u	80% he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	Kotoa 'o e 'u 'luniti Va'a Tokoni mo e Kau Taki	CC, OC Va'a Tokoni
	5. Fakataha fakakuata 'a e CC mo e kau sotia 'o e 'iuniti.	<ul style="list-style-type: none"> - Fakahoko ki he kotoa 'a e kau ngaue 'i he 'iuniti Tuku atu 'a e ngaue ki he kakai 'o e 'iuniti Teuteu ke fakama'ala'ala ki he Taki 'o 'ete va'a 'a e ngaahi ngaue kuo lava moe ngaue 'oku toe 	Fakataha fakakuata 'a e kau taki gae (4)	1 1 1 1	1 he kuata	Faka'osinga 'o e Kuata	CC, OC mo e Kau Taki Ngaue 'o e Va'a Tokoni	CC Va'a Tokoni
2. Fakalakalaka'l hono fakahoko 'ongaahi mala'e 'oku nau ngaue ai. e ngaahi tu'utu'uni fekau'aki mo hono tataki 'o e 'iuniti	6. Fakahoko ha ngaahi ako 'i he hono fakahoko 'ongaahi mala'e 'oku nau ngaue ai.	<ul style="list-style-type: none"> Siofi 'a e 'iuniti mo 'enau ngaue langa 'oku fai Fakahoko 'a e ako mo e Teuteu 	Lahi 'o e ngaahi ako ke fakakakato (10)	Fakatatau ki he Fiema'u	10 he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	Kotoa 'o e 'u 'luniti Va'a Tokoni mo e Kau Taki	CC, OC Va'a Tokoni
	7. Fakahoko hono ako'i mo teuteu'i ki he ngaahi ako fakalotofonua	<ul style="list-style-type: none"> Ako, Sivi mo fili 'a e kau fakafofonga ki he ngaahi ako fakalotofonua. 	Peseti 'o e kau atu ki he ngaahi ako fakalotofonua (40%)	Fakatatau ki he Fiema'u	40% he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	Kotoa 'o e 'u 'luniti Va'a Tokoni mo e Kau Taki	Kotoa 'o e 'iuniti Si'l ki he Va'a Tokoni

	8. Fakahoko 'a e ngaahi ako me'a tau TOET.	• Ako, Sivi mo fili 'a e kau fakafofonga ki he ngaahi ako 'I tu'apule'anga (12) Tokolahi 'o e kau ako ki fakafofonga ki he ngaahi ako 'I tu'apule'anga (12)	Fakatatau ki he Fiema'u	12 he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	Kotoa 'o e 'u 'luniti Va'a Tokoni mo e Kau Taki	Kotoa 'o e 'luniti Si'i ki he Va'a Tokoni	
	9. Palani mo fakahoko 'a e ako ki he me'atau	• Lau pea ako 'a e ngaahi fatongia 'o e me'afana • Fakahoko 'a e ngaahi kalasi ki he sivi me'afana 'o kau ki ai 'a e ngaahi kongokonga, mo e anga 'ene ngae mo e ngaahi mateuteu ke fakahoko.	Peseti 'o e kau lava ' he ako me'afana (TOET)(70%)	Fakatatau ki he Fiema'u	70% he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	Kotoa 'o e 'u 'luniti Va'a Tokoni mo e Kau Taki	Taki ki he 'luniti Si'i
	10. Palani mo fakahoko 'a e ako ki he me'atau 'o kau ai 'a e fanapolu.	• Lau pea ako 'a e ngaahi fatongia 'o e kongokonga 'o e me'afana • Fakahoko 'a e ngaahi kalasi ki he sivi me'afana 'o kau kiai 'a e ngaahi kongokonga, mo e anga 'ene ngae mo e ngaahi mateuteu ke fai 'oku hoko ha fehalaaki	Peseti 'o e lava 'I he fanapolu fakata'u (AWQ) (60%)	Fakatatau ki he Fiema'u	60% he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	Kotoa 'o e 'u 'luniti Va'a Tokoni mo e Kau Taki	Taki ki he 'luniti Si'i
		on Weapon's Characteristics, Operability and Action's On						
	11. Palani mo fakahoko 'a e ngaahi fakamalohisino pe a mo e sivi'l he 'aho kotoa fakamahina ki he malohi 'o e sino.	• Fakahoko 'a e Fakamalohisino fakamalohisino pe a mo e sivi'l he 'aho kotoa • Kau atu ki he RFL mo e fakamalohisino	Peseti 'o e lava 'I he RFL fakamahina (60%)	Fakatatau ki he Fiema'u	60% he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	Kotoa 'o e 'u 'luniti Va'a Tokoni mo e Kau Taki	Taki ki he 'luniti Si'i
6. Fakalakalaka'i e founa tauhi koloa, ngae faka'enisinia pehe ki he fakame'alea ki ha ngaahi ngae fakamilitale kuo tu'utu'u ni kiai e Pule'anga	12. Teuteu, fakatau pea tufaki 'a e me'akai mo e 'uu koloa.	• Fakahoko ki he ngaahi 'iuniti 'a e 'aho mo e taimi • Fiema'u ke fakangofua mai mei he CC 'o e 'iuniti. • Fakahoko ki he foomu fakatau ki he Q-Store mo e Va'a Pa'anga • Tiliva pea fakatau 'a e ngaahi koloa	Lahi 'o e ngaahi launga fekau'aki moe vahevahe me'akai	Fakasi'isi'i	Fakasi'isi'i	Faka'osinga 'o e Ta'u	Kotoa 'o e 'u 'luniti Va'a 2IC Va'a Tokoni mo e Kau Taki	
	13. Lau mo tauhi e lekooti ki he mahafu, me'atau mo e koloa.	• Fiema'u ke fakangofua mai mei he Tokoni Pule • Fakahoko fakakuata 'a hono lau 'a e koloa kotoa 'a e Pule'anga • Fakahoko ki he ngaahi 'iuniti 'a e 'aho mo e taimi	Tu'o fiha hono fakahoko 'a e lau 'o e koloa fakakatoa (12)	3 3 3 3 3 he kuata		Faka'osinga 'o e Kuata	QM, CQMS, Q-Store Unit	QM
	14. Tauhi 'a e tu'unga mateuteu 'a e 'u me'alele mo e me'a ngae.	• Fakahoko faka'aho hono sivi'i 'a e 'u me'alele • Fakahoko fakata'u 'a hono fakalelei'i 'a e 'u me'alele	Peseti 'o e me'alele 'oku fe'unga ke lele he hala pule'anga (80%)	Fakatatau ki he Fiema'u	80% he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	IC Tafa'aki Fenonga'aki mo e Kau Ngaue, CC Va'a Tokoni	IC Tafa'aki Fefononga'aki
	15. Fengae'aki mo fakahoko 'a e ngaahi fiema'u ki he 'u me'alele.	• Fakahoko ke 'ilo kotoa 'a e taimi 'oku fai ai 'a e lele faka'etimini • Faka'ata 'a e 'u me'alele ki he	Peseti 'o e ngae 'oku lava lelei ke fakahoko he va'a 'o e fefononga'aki (80%)	Fakatatau ki he Fiema'u	80% he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	IC Tafa'aki Fenonga'aki mo e Kau Ngaue, CC	IC Tafa'aki Fefononga'aki

	ngaahi ngaue 'oku fiema'u ke fakahoko					Va'a Tokoni	
16. Fakahoko 'a hono toutou sivi'i mo fakalelei'i 'a e 'u me'alele mo e ngaahi me'a ngaue.	<ul style="list-style-type: none"> Sivi'i faka'aho 'a e ngaahi me'alele fakahoko Fakatau mai 'a e ngaahi me'a ngaue fakamekenikale ke fakalelei'i 'aki 'a e 'u me'alele ngaue. 	Peseti 'o e ngaahi me'alele 'oku kei sai ke ngaue'aki (75%)	Fakatatau ki he Fiema'u	75% he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	DCDS, CC Va'a Tokoni, Kau Ngaue Fakamakeniki Kau Ngaue ki he Pa'anga	IC Tafa'aki Fakamakeniki
17. Fakahoko 'a hono tokoni fakame'aifi ki hono fakahoko e ngaahi selemioniolo fakamilitale.	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko 'a e ifi 'l hono katoanga'l 'a e 'aho 'a 'Ene 'Afio Ifi 'l he ngaahi 'aho malolo fakapule'anga 	Peseti 'o e ngaahi ngaue 'oku lava ke fakahoko 'e he tafa'aki 'o e ifi (95%)	Fakatatau ki he Fiema'u	95% he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	ROCOM	OC ROCOM
18. Palani mo fakahoko 'a e Tatu Fakamilitale 'oka fiema'u	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko 'a e ifi 'l he tatu 'okapau 'oku fakangofua he 'Eikitau 	Tu'o fiha hono fakahoko 'a e ouau Tatu (1)	1	1 he ta'u	Siulai 'o he Ta'u kotoa	ROCOM	OC ROCOM
19. Fakahoko ha ngaahi tokoni fakame'alea ki he kakai 'o e fonua 'oka fiema'u.	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko 'a e ifi 'l he tatu Fakahoko 'a e ifi 'l he putu 'oka pau 'oku fakangofua mei he 'Eikitau 	Peseti 'o e tokoni 'a e kau ifi ki he kakai 'o e fonua (95%)	Fakatatau ki he Fiema'u	95% he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	ROCOM	OC ROCOM
20. Palani mo fakahoko 'a hono fakalelei'i 'a e ngaahi fale nofo'anga 'o e HMAF	<ul style="list-style-type: none"> 'Ave 'a e ngaahi lipooti ki hono fakahoko ha fakalelei'i ki he Tokoni Pule Vakai'i pea sivi'i 'a e ngaahi fale Fakatau 'a e ngaahi naunau ke fakalelei'i 'aki 'a e ngaahi me'a ngaue 	Peseti 'e fiha 'a e ngaue ko hono fakasi'isi'i 'a e ngaahi launga (60%)	Fakatatau ki he Fiema'u	60% he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	Kau Taki Ngaue 'o e RDU, Kau Ngaue pea mo e Tokoni Pule	CC Support

21. Fakahoko 'a e ngaahi tokoni 'oka hoko ha fakatamaki fakaenatula	<ul style="list-style-type: none"> Teuteu ki he folau Folau Lipooti ki he folau na'e fakahoko 	Lahi 'o e ngaahi 'aho 'oku fakahoko ai 'a e ngaue fekau'aki mo e HADR	Fakalahi'i	Fakalahi'i	Faka'osinga 'o e Ta'u	Va'a Tokoni	CC Support	
Ola ke A'usia 'e he Potungaue: 3.7 'o e TSDF II: Fakalakalkaka e tu'unga Fakapolitikale mo e va fakamalu'l mo engaahi fonua 'o e Pasifikasi kae pehe ki mamani lahi.								
Ngaahi Taumu'a Fakahoko Ngaue Ke A'usia 'E he Potungaue 3: Fakalakalaka 'a e va fakakautau mo fengaue'aki mo e ngaahi hoa ngaue fakakautau.								
9. Fakalakalaka'i e va fakamalu'l moe ngaahi hoa ngaue fakakautau	22. Kau atu ki he polokalama 'a e Va'a Tau 'Uta 'a 'Aositelelia ki hono tokoni'i 'a e ngaahi komiuniti 'i 'Aositelelia.	<ul style="list-style-type: none"> Ako'i, Fili 'a e kau fakaofonga ki he Polokalama 	Tokolah 'o e kau sotia 'oku nau kau ki he AACAP (10)	Fakatatau ki he Fiema'u	> 10 he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	RDU	OC RDU
10. Fakalakalaka'i e ngaahi ngaue fakataha mo e	23. Teuteu ki he ngaahi tatu fakamilitale fakavaha'apule'anga 'oka fiem'au	<ul style="list-style-type: none"> Teuteu pea fai mo e ako laka 	Tokolah 'oku nau kau atu ki he ngaahi Tatu Fakamilitale 'i tu'apule'anga (1)	1	1 he ta'u	Siulai 'o e Ta'u Kotoa	ROCOM	OC ROCOM

ngaahi ngaue fakakautau	24. Fakaafe'l 'a e ngaahi ifi mei tu'apule'anga kenau kau mai ki he laka 'aho 'o e Tu'i	• Ave 'a e ngaahi tohi fakaafe ki he ngaahi Ifi mei tu'apule'anga	Lahi 'o e ngaahi Ifi mei tu'apule'anga 'oku nau kau mai (1)	Fakatatau ki he Fiema'u	1 he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	ROCOM	OC ROCOM
	25. Palani ke kau atu ha konga kau ki hono tokoni'l 'a e ngaahi misiona tokoni 'I he fakatamaki fakanatula ki he ngaahi fonua kaunga'api.	• Sivi'l faka'aho 'a e 'u me'alele mo e 'u me'a ngaue • Fakatau pea mo tauhi lelei 'a e gnaahi me'a ngaue ki he ngaahi ngaue 'i he kaha'u • Ako'o 'a e ngaahi 'iuniti ke teuteu ki he ngaahi ngaue tookni 'oka hoko ha fakatamaki fakaenatula.	Tokolah 'a e kakai 'oku atu ki he ngaahi HADR 'i hotau ngaahi fonua kaunga'api.	Fakalahi'i	Fakalahi'i	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	Va'a Tokoni	CC Suport

POLOKALAMA SI'I 06: VA'A AKO**Ola ke a'usia 'e he Potungaue 1: 3.2 'o e TSDF II: Fakalakalaka hono tauhi e lao mo e ma'uma'uluta e fonua kae pehe kihe malu'i fakalotofonua****Ngaahi Taumu'a Fakahoko Ngaue Ke A'usia 'E he Potungaue 1 : Ko hono tataki lelei e Potungaue pea mo hono fale'l e Pule'anga ki he ngaahi ngaue fakakautau**

Ngaahi Taumu'a Fakahoko ngaue ke a'usia 'e he Potungaue	Ngaahi Ngaue	Ngaahi Ngaue ke fakahoko	Ola Fakata'u 'oku fai ki ai 'a e taketi (KPI)	Ola 'a e ngaahi taketi fakakuata (KPI)	2020/21 Taketi fakakuata/fakata'u	'Aho 'oku 'osi ki ai	Kau Ngaue 'oku felave'l tonu mo e fatongia	Ngaahi tu'unga ngaue 'oku nau toe siofi 'a e ngaahi ngaue 'osi fakahoko
1.. Toe fakalakalaka ange 'a hono fale'l 'a e CDS fekau'aki mo e tu'unga mateuteu ngaue 'a e 'iuniti	Fakahoko 'a e ngaahi tu'utu'uni 'oku 'omai mei he 'Eikitau	• Fakahoko 'a e fakataha ke tala ai 'a e ngaahi tu'utu'uni fo'ou 'a e Pule	Peseti 'o e ngaahi ngaue fakata'u kuo palani'l ke lava (85%)	Fakatatau ki he Fiema'u	85% 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	CC, Va'a Ako mo e Kau Ngaue	CC

	Tanaki 'o e ngaahi lipooti, vahevahe ngaue, fakafoki fakamahina mo e ngaahi palani ki he HMAF HQ 'i he taimi totonu.	• Fa'u 'a e ngaahi lipooti fakamahina • Fa'u pea toe fakalelei'i 'a e lisi 'o e kau le'o	Peseti 'o e ngaahi lipooti, vahevahe ngaue, fakafoki fakamahina mo e ngaahi palani kuo tanaki ki he HMAF HQ 'i he taimi totonu (95%)	Fakatatau ki he Fiema'u	95% 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	CC mo e Kau Taki 'i he 'iuniti	CC
	Fakahoko lelei e ngaue faka'etimini ma'ae 'iuniti	• Fakafo'ou ma'u pe 'a e lisi 'o e kau ngaue 'i he 'aho kotoa • Lekooti 'a e vahevahe 'o e me'akai 'a e tokotaha takitaha 'i he 'iuniti. • Fakatau mai 'a e ngaahi fiema'u faka'etimini. • Fakahoko 'a e livi ke a'u ki he 'Ulu'i 'Apitanga Tau	Peseti 'o e ngaahi ngaue faka'etimini kuo lava lelei he 'iuniti (80%)	Fakatatau ki he Fiema'u	80% 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	CC, Va'a Ako mo e Kau Ngaue	Unit 2IC

	Fakataha fakamahina 'a e CC mo e kau ngaue	<ul style="list-style-type: none"> • Fakahoko ki he kotoa e kakai 'i he 'iuniti • Vahevahe 'a e ngaue ki he kakai kotoa he 'iuniti Teuteu ki hono fakahoko ki he kau taki 'a e ngaahi ngaue kuo lava mo e ngaahi ngaue 'oku toe 	Lahi 'o e fakataha fakamhina 'a e CC mo 'ene 'iuniti. (12)	3	3	3	3	12 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Mahinako Kotoa	CC, Va'a Ako mo e Kau Ngaue	CC
	- Fakataha fakauike 'a e CC mo e Kau Taki ngaue ke fakamatala ai 'a e ngaahi ngaue kotoa kuo lava mo e ngaue ki he kaha'u	<ul style="list-style-type: none"> • Vahevahe 'a e ngaue ki he kakai kotoa he 'iuniti • Teuteu ki hono fakahoko ki he kau taki 'a e ngaahi ngaue kuo lava mo e ngaahi ngaue 'oku toe 	Lahi 'o e Fakataha fakakuata 'a e kau taki 'a e ngaahi ngaue kuo lava mo e ngaahi ngaue 'oku toe	1	1	1	1	4 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Kuata kotoa	CC mo e Kau Taki 'i he 'iuniti	CC
2. Fakalakalaka ange hono 'omai 'a e fakahinohino mo e ngaahi tu'utu'u ni ki hono tataki 'o e 'iuniti 7. Fakapapau'i 'oku 'i ai 'a e ako mo e polokala fakalakalaka ki he ngaue 'a e sotia lolotonga pe a pehe ki he kaha'u.	Palani pea mo fakahoko 'a e sivi me'afana TOET	<ul style="list-style-type: none"> • Lau pea aka ki he ngaahi fatongia 'a e me'afana • Fakahoko 'a e kalasi mo e sivi 'i he me'afana mo e anga 'ene ngaue 	Peseti 'o e lava he aka me'afana TOET (80%)	Fakatatau ki he Fiema'u				>80% 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	CC, Va'a Ako mo e Kau Ngaue	CC
	Palani pea mo fakahoko fakata'u 'a e sivi fana (Fanapol)	<ul style="list-style-type: none"> • Lau pe aka 'a e ngaahi fatongia 'a e me'afana. • Fakahoko 'a e ngaahi kalasi ki he sivi me'afana 'o kau ki ai 'a e ngaahi kongokonga, mo e anga 'ene ngaue mo e ngaahi mateuteu ke fai 'oku hoko ha fehalaaki • Fakahoko ki he kakai 'o e fonua 'a e 'aho taimi mo e feitu'u 'oku fai ai 'a e ako fanapolo 	Peseti 'o e lava he fana (80%)	Fakatatau ki he Fiema'u				80% 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	CC, Va'a Ako mo e Kau Ngaue	CC
	RFL/Peseti 'o kinautolu 'oku lava he sivi RFL	<ul style="list-style-type: none"> • Fakahoko 'a e fakamalohisino 'i he 'aho kotoa pe • Kau ki he RFL mo e fakamalohisino ke fakalakalaka ai. 	Peseti 'o e lava he sivi RFL (60%)	Fakatatau ki he Fiema'u				>60% 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	CC, Va'a Ako mo e Kau Ngaue	CC
	Siofi 'a e fakalakalaka 'a e ngaahi ako ki tu'apule'anga	<ul style="list-style-type: none"> • Ako'i, Sivii pea fili 'a e ni'ihi kenau kau atu ki he ngaahi ako ki tu'apule'anga 	Peseti 'o e ngaahi ako ki tu'apule'anga 'oku lava'l lelei pea kakato (90%)	Fakatatau ki he Fiema'u				90% 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	CC, Va'a Ako mo e Kau Ngaue	CC
	Palani ke fakalelei'i 'a e ngaahi faleako mo e ngaahi me'a ngaue	<ul style="list-style-type: none"> • 'Ave 'a e lipooti ki he ngaahi fiema'u ke fai ha fakalelei ki he Tokoni Pule. • Vakai'i pea sivi'i 'a e ngaahi fale'anga ako. • Hu mai 'a e ngaahi koloa felave'i mo hono toe fakalelei'i 'a e 'u fale ako 	Peseti 'o e ngaahi maumau kuo fiema'u ke ngaahi (10%)	'Oka Fiema'u				≤10% 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	CC, All CC, Va'a Ako mo e Kau Ngaue	CC

	Palani mo langa hake 'o e tu'unga 'o e lea fakapilitania ma'ae Kau Tau	<ul style="list-style-type: none"> Fili 'a e ni'ihi ke sivi'i 'aki 'a e ADFELPS Fakahoko ha polokalama ako lea fakapilitania 	Lahi 'o e polokalama ako lea Fakapilitania 'oku fakahoko fakata'u (5)	Fakatatau ki he Fiema'u	5 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	IC 'o e Tafa'aki aka Lea, CC	IC Language
	Fokotu'u 'a e ngaahi ako ki he ngaahi lea kehe	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko ha ngaahi kalasi fakauike Totongi ha kau tiuta mei tu'a kenau fakalele 'a e ako ki he ngaahi lea 	Lahi 'o e ngaahi lea kehe 'oku fakalele (9)	Fakatatau ki he Fiema'u	9 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	Kau Ngaue 'ofa ki he HMAF (Kau 'Ofisa mo e Kau Sotia)	Designated Head of each Language
	Palani pea fakahoko ha ako kateti ma'ae ngaahi 'apiako	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko pea ako'l 'a e ako fakamilitary ki he ngaahi 'apiako Ako'l 'a e kau faiako ke fakahoko e polokalama ako ko'eni 	Lahi e 'u 'Apiako 'oku nau fakahoko 'a e ngaahi ako fakamilitale mo e ako ki he selemoniolo.	Fakatatau ki he Fiema'u	2 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	CC, Va'a Ako mo e Kau Ngaue	Training Instructors
	Palani pea fakahoko e ngaahi ako fakalotofonua.	<ul style="list-style-type: none"> Fakahokohoo 'a e ngaah polokalama ako Fiema'u ke tali 'e he 'Eikitau 'a e fokotu'u 'oku fai Fakaafe'i kotoa e ngaahi Va'a kenau kau 	Lahi e ngaahi ako fakamilitale 'oku fakahoko fakalotofonua (6)	Fakatatau ki he Fiema'u	>6 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	'Eikitau, CC, Va'a Ako mo e Kau Ngaue	CC Training
	Teuteu'i 'o e ni'ihi 'oku 'amanaki kenau kau atu ki he ngaahi ako ki Tu'apule'anga	<ul style="list-style-type: none"> Ako'i, Sivi'i pea Fili Sivi'i 'a e tu'unga 'ilo ki he lea fakapilitania (ADFELPS) 	Peseti 'o e kakai 'oku nau teuteu kenau kau ki ha ako (70%)	Fakatatau ki he Fiema'u	70% 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	IC 'o e Tafa'aki Ako Lea moe Kau Ngaue	IC Language
	Fakahoko 'a hono pule'i lelei 'o e kau ako fakafaito'o 'i he Falemahaki Vaiola	<ul style="list-style-type: none"> Lipooti 'o e tokotaha takitaha 'oku kei ako 'i he Falemahaki Vaiola Tanaki mai 'a e ngaahi lipooti mei he Falemahaki Vaiola 	Tokolahi 'o e kau ako fakafaito'o 'i he Falemahaki Vaiola (3)	Fakatatau ki he Fiema'u	3 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	'Eikitau, moe Va'a Ako	'Eikitau
	Palani mo Fakahoko 'a e Ako Likuluti	<ul style="list-style-type: none"> Ako ha kau faiako fakapofesinale ki he likuluti Fakahokohoko lelei 'a e Polokalama Ako 'a e Likuluti 'o fakatatau ki he me'a na'e fakangofua 'e he 'Eikitau. Fakahoko ki he tafa'aki pa'anga ke teuteu'l 'a e vahe 'a e Likuluti Sivi'l pea Fili 'a e Likuluti Ako'l 'a e Likuluti 	Lahi 'o e Ako Likuluti 'oku fakanofa (1)	Fakatatau ki he Fiema'u	>1 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	Kau Taki 'I he Va'a Ako, 'Eikitau, DCDS, Kau Ngaue 'I he Pa'anga	CC Training
	Fakapapau'i 'oku lelei hono ako'i 'o e kau ngaue 'o e 'iuniti	<ul style="list-style-type: none"> Poupou'l 'a e kau ngaue ke toe fakalakalaka ange 'a e ako pea kenau lava 'o lava'l lelei 'a e ngaahi ako. 	Peseti 'o e kau faiako 'oku nau ma'u 'a e taukei totonu ki he faiako 'i he 'iuniti (80%)	Fakatatau ki he Fiema'u	80% 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	Va'a Ako	CC Training
Ola ke A'usia 'e he Potungaue: 3.7 of TSDF II: Fakalakalaka e tu'unga fakapolitikale mo e va fakamalu'l mo e ngaahi fonua 'o e Pasifiki kae pehe ki mamani lahi.								
Ngaahi Taumu'a Fakahoko Ngaue Ke A'usia 'E he Potungaue 3: Fakalakalaka 'a e va fakakautau mo fengaue'aki mo e ngaahi hoa ngaue fakakautau.								
9. Fakalakalaka a	Lava'l lelei hono fakahoko ha ako e va fakakautau mo e ngaahi hoa ngae fakakautau 'i tu'apule'aga	<ul style="list-style-type: none"> Faiako'i, ako'i, pea fili'i 'o e ni'ihi ke kau atu ki he ako fakafaiako. 	Tokolahi 'o kinautolu 'oku kau atu pe lava'i 'a e koosi fakafaiako fakata'u (3)	Fakatatau ki he Fiema'u	3 'i he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u	'Eikitau, Va'a Ako	CC Va'a Ako

10. Fakalakalaka 'a e fengae'aki fakakautau mo e ngaahi hoa ngaue taumalu'i.	Fakahoko 'a e ako teuteu ki he ngaahi ako 'I tu'apule'anga	<ul style="list-style-type: none"> Vakai'i pea fakalelei'l 'a e me'a ngaue. Fakatau pea tauhi lelei 'a e ngaahi me'angae Ako'i 'a e 'iuniti ken au mateuteu ki he ngaahi ako ki tu'apule'anga 	Lahi 'o e ngaahi ako ke teuteu ai ki ha ngaue 'oku 'amanaki ke fakahoko 'I ha feitu'u	Fakalahi'i	Fakalahi'i	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	Kau Taki 'o e Va'a Ako	CC Va'a Ako
--	--	--	---	------------	------------	-----------------------------------	------------------------	-------------

POLOKALAMA SI'I 07: VA'A LAULAPUNA		Ola ke a'usia 'e he Potungaue 1: 3.2 'o e TSDF II: Fakalakalaka hono tauhi e lao mo e ma'uma'uluta e fonua kae pehe kihe malu'i fakalotofonua Ngaahi Taumu'a Fakahoko Ngaue Ke A'usia 'E he Potungaue 1 : Ko hono tataki lelei e Potungaue pea mo hono fale'l e Pule'anga ki he ngaahi ngaue fakakautau								
Ngaahi Taumu'a Fakahoko ngaue ke a'usia 'e he Potungaue	Ngaahi Ngaue	Ngaahi Ngaue ke fakahoko	Ola Fakata'u 'oku fai ki ai 'a e taketi (KPI)	Ola 'a e ngaahi taketi fakakuata (KPI)	2020/21 Taketi fakakuata/fakata'u)	'Aho 'oku 'osi ki ai	Kau Ngaue 'oku felave'I tonu mo e fatongia	Ngaahi tu'unga ngaue 'oku nau toe siofi 'a e ngaahi ngaue 'osi fakahoko		
1. 1. Toe fakalakalaka ange 'a hono fale'l 'o e 'Eikitau fekau'aki mo e tu'unga mateuteu ngaue 'a e 'iuniti.	1. Fakahoko 'a e ngaahi tu'utu'uni 'oku 'omai mei he 'Eikitau. 2. Palani mo fakahoko 'a e ngaahi ngaue fakatatau ki he palani fakata'u kuo 'osi fokotu'u 3. 'Ave 'a e ngaahi lipooti, fokotu'utu'ngaue, fakafoki fakamahina mo e palani ki he 'ulu'i 'Apitanga 'i he taimi totonu. 4. Fakahoko lelei 'a e ngaahi feima'u faka-etimini 'a e 'iuniti. 5. Fakataha fakakuata 'a e CC mo e kau sotia 'o e 'iuniti.	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko 'a e fakataha ke tala ai 'a e ngaahi tu'utu'uni fo'ou 'a e Pule Fakahoko 'a e ako mo e Teuteu. Tohi 'a e ngaahi lipooti fakamahina pea tanaki ki he Tokoni Pule. Fa'u pea fakatonutonu ma'u pe 'a e lisi 'o e kau ngaue Lekooki 'a e vahevahé 'o e me'akai 'a e tokotaha takitaha 'i he 'iuniti. Fakatau mai 'a e ngaahi fiema'u faka-etimini. Fakafo'ou ma'u pe 'a e livi ki he 'Ulu'i 'Apitangatau. 	Peseti 'o e ngaue kuo lava fakatatau ki he ngaahi tu'utu'uni mei he HMAF HQ (70%)	Peseti 'o e ngaahi ngaue fakata'u kuo palani'l ke lava (60%)	Peseti 'o e ngaahi lipooti, vahevahé ngaue, fakafoki fakamahina moe ngaahi palani kuo 'ava ki he 'Ulu'i 'Apitanga Tau 'a e Kau Tau 'a 'Ene 'Afio 'i he taimi totonu (95%)	Fakatatau ki he Fiema'u	70% he ta'u	Faka'osinga 'o e Ta'u Fakapa'anga	CC Laulapuna	CC Laulapuna
2. Fakalakalaka ange hono 'omai 'a e	6. Kau atu ki he ngaahi ako fakamilitale 'i Tonga ni pea teuteu atu ki he ngaahi ako 'i tu'apule'anga	<ul style="list-style-type: none"> Ako, Sivi mo fili 'a e kau fakafofonga ki he ngaahi ako fakalotofonua. 	Peseti 'o e kau ma'u ako 'i he ngaahi ako fakalotofonua (80%)	Peseti 'o e kau ma'u ako 'i he ngaahi ako fakalotofonua	4 4 4 4 4 he ta'u	Fakatatau ki he Fiema'u	80% he ta'u	Kimu'a 'i he 'osi 'o e Ta'u Fakapa'anga	Laulapuna	Laulapuna

fakahinohino mo e ngaahi tu'utu'uni ki hono leva'i 'o e kau tau/ 'iuniti.	7. Fakahoko 'a e ngaahi ako me'a tau TOET	<ul style="list-style-type: none"> Lau pea Ako 'a e ngaahi fatoniga 'o e kongokonga 'o e me'afana. Fakahoko 'a e ngaahi kalasi ki he sivi me'afana 'o kau ki ai 'a e ngaahi kongokonga, mo e anga 'ene ngaue mo e ngaahi mateuteu ke fai 'oku hoko ha fehalaaki 	Peseti 'o e kau paasi he ako me'atau (TOET) (80%)	Fakatatau ki he Fiema'u	80% he ta'u	Kimu'a 'i he 'osi 'o e Ta'u Fakapa'anga	Laulapuna	CC Laulapuna mo e Kau Ngaue
8. Fakalakalaka'l e ivi ngaue ki he 'ea ki he ngaahi fakamilitale 'oku tu'utu'u ni mai mei he pule'anga	8. Fakakakato hono sivi'l 'a e ngaue'aki 'a e me'atau 'o kau ai 'a e fanapol.	<ul style="list-style-type: none"> Lau pea aki ki he ngaahi ngaue 'o e me'atau Fakahoko e ngaahi kalasi mo hono sivi'l e natula 'o e me'atau moe anga 'ene ngaue 	Peseti 'o e kau paasi he fanapolo (80%)	Fakatatau ki he Fiema'u	80% he ta'u	Kimu'a 'i he 'osi 'o e Ta'u Fakapa'anga	Laulapuna	CC Laulapuna mo e Kau Ngaue
	9. Fakahoko 'a hono sivi 'o e tu'unga mateuteu fakasino. Fakahoko 'a e ngaahi fakamalahisino kiate kinautolu 'oku te'eki kenau mateuteu fakasino.	<ul style="list-style-type: none"> Fakahoko e aki fakamalahisino he 'aho kotoa Kau atu ki he sivi e malohi e sino pea mo toe sivi'i kapau 'e to 	Peseti 'o e paasi he sivi fakamalahisino fakamahina (70%)	70%	70% he ta'u	Kimu'a 'i he 'osi 'o e Ta'u Fakapa'anga	Laulapuna	CC Laulapuna mo e Kau Ngaue
	10. Tauhi 'a e ngaahi fakamatala kotoa fekauaki mo e vakapuna	<ul style="list-style-type: none"> Fa'u pea fakahoku atu ha ngaahi lipooti fekau'aki mo e vakapuna Lesisita pea lekooti 'a e ngaahi me'a kotoa pe fekau'aki mo e vakapuna. 	Peseti 'o e ngaue kuo 'osi lava 'o fakahoko (fa'u, lekooti, pea faille) (70%)	Fakatatau ki he Fiema'u	70% he ta'u	Kimu'a 'i he 'osi 'o e Ta'u Fakapa'anga	Laulapuna	CC
	11. Fakalelei'i a e ngaahi vakapnaa fakamilitale	Fa'u pea fakahoku atu ha ngaahi lipooti fekau'aki mo e vaka laulapuna	Lahi 'o e laulapuna (2)	2 2 2 2	2 he ta'u	Kimu'a 'i he 'osi 'o e Ta'u Fakapa'anga	Laulapuna	CC
	12. Fakafoo'u ma'u pe a e laiseni pailate	<ul style="list-style-type: none"> Fakaha ki he 'Eikitau mo hono tokoni fekau'aki mo e Laiseni 'o e Pailate Toe aki'i mo sivi'i ki he Laiseni Pailate Folau atu ki Tu'apule'anga ke fakahoko ai e aki ki he Laiseni Pailate 	Tokolahia 'o ekau Pailate kuo nau 'osi laiseni (3)	Fakatatau ki he Fiema'u	3 he ta'u	Kimu'a 'i he 'osi 'o e Ta'u Fakapa'anga	Laulapuna	CC Laulapuna mo e Kau Pailate
	13. Fakakau ha ngaahi aki pailate i tu'apule'anga	<ul style="list-style-type: none"> Fakaha ki he 'Eikitau mo hono tokoni fekau'aki mo e Laiseni 'o e Pailate Toe aki'i mo sivi'i ki he Laiseni Pailate Folau atu ki Tu'apule'anga ke fakahoko ai e aki ki he Laiseni Pailate 	Lahi 'o e ngaahi aki pailate fakamilitale 'i tu'apule'anga	Fakatatau ki he Fiema'u	Fakatatau ki he Fiema'u	Kimu'a 'i he 'osi 'o e Ta'u Fakapa'anga	Laulapuna	CC Laulapuna
	14. Teuteu'i pea fakahoko 'a e aki mo ngaue 'a e kau pailate mo e ngaahi kautaha vakapuna fakalotofonua	<ul style="list-style-type: none"> Ako'i pea faka'ata ke ngaue 'i he kautaha vakapuna fakalotofonua Fili ha pailate kene fakahoko 'a e ngaue. 	Lahi 'o e kakai 'oku nau ngaue mo aki 'i he ngaahi kautaha vakapuna fakalotofonua.	1 1 1 1	1 he ta'u	Kimu'a 'i he 'osi 'o e Ta'u Fakapa'anga	CC Laulapuna mo e Kau Pailate	Kau Pailate

		<ul style="list-style-type: none"> Alea pea mo e ngaahi kautaha vakapuna fakaloto fonua fekau'aki mo e vahenga. 									
Ola ke A'usia 'e he Potungaue: 3.7 'o e TSDF II: Fakalakalaka e tu'unga fakapolitikale mo e va fakamalu'i mo e ngaahi fonua 'o e Pasifiki kae pehe ki mamani lahi.											
Ngaahi Taumu'a Fakahoko Ngaue Ke A'usia 'E he Potungaue 3: Fakalakalaka 'a e va fakakautau mo fengae'aki mo e ngaahi hoa ngae fakakautau.											
9. Fakalakalaka 'a e va fakakautau mo e ngaahi hoa ngae fakakautau mei tu'apule'anga	15. Palani mo ngaue mo e ngaahi vakapuna 'a'ahi fakamilitale	<ul style="list-style-type: none"> Teuteu'i 'a e ngaahi fiema'u fakapepa kotoa pe ki he 'a'ahi. Fakahoko ki he Taki 'o e Va'a Laulapuna 'a e 'Aho , Taimi 'oku fai mai ai 'a e 'a'ahi. Kau atu ki he fakataha 	Lahi 'etau fengae'aki mo e ngaaahi laulapuna fakamilitale 'oku nau 'a'ahi mai.	Fakalahi'i	Fakalahi'i	Kimu'a 'i he 'osi 'o e Ta'u Fakapa'anga	CC Laulapuna moe kau ngaue	CC Laulapuna			
10. Fakalakalaka 'a e fengae'aki fakakautau mo e ngaahi hoa ngae fakamalu'i											

